

Gyllingbogen

eller

Nogle optegnelser om

GYLLING SOGN

og dets beboere gennem tiderne

Bind I

Samlet af forhenværende sognerådsformand
Jens Carlo Andersen

Udgivet 1976 af Gylling og Omegns Borgerforening

Nogle Optegnelser om
Gylling Sogn og dets Beboere
gennem Tiderne.

*Dagené rinder, Tiderne svinder,
Slægter kommer, og Slægter gaar.
Værn og fred om de gamle Minder,
sank dem og nedskriv dem Aar for Aar.*

© 1976

Gylling og Omegns Borgerforening, Gylling.

Alle rettigheder forbeholdt.

1. udgave 1942

2. udgave 1976, fotografisk genoptryk
(1000 eksemplarer)

Nogle Optegnelser

om

Gylling Sogn og dets Beboere

gennem Tiderne.

Samlet og udgivet af
fhv. Sogneraadsformand *Jens Andersen*, Gylling.
Med Støtte af Gylling Sogns Sparekasse.

Ved genudsendelsen af denne bog er det os en kær pligt at bringe de få efterlevende af Jens Carlo Andersens slægt, som vi har kunnet opspore, en hjertelig tak for deres billigelse af genudsendelsen.

*Gylling og Omegns Borgerforening
i oktober 1976*

p. b. v.
Torben Dam, formand.

Forord.

Det Kendskab, vi gennem Historien har til vort Lands Beboere, omfatter kun ganske faa Mennesker. Om Folk i Almindelighed meldes intet bestemt, udover hvad der kan ses i gamle Kirkebøger. Vi fødes, lever, virker, elsker, kæmper og dør til sidst, og efterhaanden som vore samlevende dør bort, bliver vort Levnedsløb dækket af Glemselens Slør. Kun de mere betydelige Mennesker, dem, der ved store Aands-evner og deres Udvikling, eller dem, som ved Fødslen er indgaaet til Magt, Rigdom eller ansete Stillinger, dem bliver der lagt Mærke til og gjort Optegnelse om, som senere kan belyse deres Færd. — De fleste af vore Forfædre her paa Egnen har jo henhørt til de almindelige Mennesker, hvis Levnedsløb er bleven forglemt, og det er kun de enkelte af de ældre Slægter, der har været Ejere af store Dele af denne Egns Jorder, som i det efterfølgende kan omtales efter historisk Grundlag. Løvrigt indeholder Optegnelserne Begivenheder af nyere Dato samt mundtlige Overleveringer, som selvfølgelig ikke i enhver Henseende kan paastaas at være i fuldstændig Overensstemmelse med de virkelige Forhold. — Maatte den stigende Oplysning medføre Lyst til Optegnelse af mindeværdige Begivenheder og til Beskrivelse af almindelige Folks Liv og Færd, saa det kunde bevares for Efterslægten.

Syssel-, Lens- og Amtsinddelinger.

Den Del af Landet, vi nu om Stunder kalder Aarhus og Skanderborg Amter, var i fordums Dage indbefattet i Aabo- og Lover Sysseler, og Skellet mellem disse to Landsinddelinger havde mod Øst sit Udgangspunkt ved Norsminde Fjord.

Syslerne var igen delt i Len, nemlig:

Havreballegaard (Marselisborg), Aakjær, Stjernholm (Horsens), Skanderborg og Silkeborg Len.

Aakjær var i lang Tid Sæde for en Lensmand, og da Lensinddelingen afløstes af Amtsinddelingen, bibeholdtes Aakjær Amt, som vedblev at bestaa indtil i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede.

Lensmændene var en Slags kongelige Embedsmænd, svarende til Nutidens Amtmænd. De havde Dommermyndighed, og ved Overtagelse af Lensgodset paatog de sig visse Pligter, saaledes at de i Krigstilfælde maatte stille et nærmere betegnet Antal bevæbnede Mænd i Marken.

I fordums Dage var der her paa Egnen saavel som i det øvrige Land to Stormagter, der raadede, nemlig Adelen og Gejstligheden. — De andre Folkeklasser var helt afhængige af disse to Magter, som ejede eller besad alt Jordegods, hvoraf saa igen en Del lejedes ud til Bønderne eller bortfæstedes.

Den østlige Del af Hads Herred har efter alt at dømme en Gang været en Ø, idet Mose- og Engstrækningen fra Norsminde til Uldrup har været vandfyldt.

Det maa dog antages at ligge Tusinder Aar tilbage, da denne Ø — Hatis Ø — var helt skilt fra Jylland ved et vandfyldt Sund, men Dele af den store Dalsenkning har nok i senere Tid staaet under Vand, og her har en frodig Plantevækst dannet den nuværende Mose, og Hatis Ø har vist i ældre Tider været en enkelt Ejer undergiven, medens den senere hen i Tiden er blevet delt og udstykket i de nuværende mangfoldige Ejendomme.

Gylling Sogns Ejere

fra Adelsvældens Tid til de nyere Tider.

I fordums Dage har Gylling Sogn og Aakjær Gods gennem lange Tider tilhørt de samme Ejere. Disse har haft Bopæl forskellige Steder i Landet, dog mest paa Aakjær, og Gylling Sogn har længe været Fæstegods til Aakjær.

Blandt de første af disse Godsbesiddere, hvorom Historien melder os noget, nævnes *Jep Kalf*, som var Søn af Erland Kalf, og som besad en stor Del Gods her i Landet i Begyndelsen af det 15. Aarhundrede. Faderen, Erland Kalf, sluttede sig først til Kong Valdemar Atterdags Parti, men gik senere over til de holstenske Grever. Han maatte til sidst afstaa en Del af sine Godser — Riberhus og Aalborg Slot — til Kongen, hvorfor denne kaldte ham „en god Kalv, der kom hjem som en fed Ko“.

Jep Kalf var Marsk Stigs Svigersøn. Han grundlagde Højby og boede paa Bjørnkjær Slot, hvis Tomt endnu kan ses paa Gersdorffslund Jorder i Hjørnet af Skoven, „Vandmosen“.

Ved Jep Kalfs Død overtog hans Søn, Aksel Kalf, en Del af Jordegodset, bl. a. Palsgaard, som han siges at have opbygget 1412.

Fru *Mette Stigsdatter*, Jep Kalfs Enke, beholdt imidlertid en Del af Godset, bl. a. Gylling Sogn, som hun menes at have skænket til Maribo Kloster.

Laurits Truelsen (H. L. Møller skriver Trugotsen), Ridder i Gylling, har formodentlig ejet hele Gylling Sogn, Aakjær med tilgrænsende Jorder, Hovedstrup (det nuværende Rodstenseje) og meget andet Jordegods. Pastor Ravn Jensen har fremført Formodning om, at en Sten, som er indmuret i Vaabenhuset i Gylling Kirke, er Laurits Truelsens Gravminde, og en Sten, indmuret ved den anden Side af Vaabenhusdøren, har han antaget er Laurits Truelsens Datter Elenes (Helene), hvilket Navn er indhugget i Stenen; men H. L. Møller mener, at Laurits Truelsen og hans Hustru begge er begravet i Aarhus Domkirke.

Det antages, at Laurits Truelsen har haft sin Bopæl i en Borg, som skal have ligget i Gylling By paa det saakaldte „Sams“ lige sydøst for Kirken. Her er ogsaa jævnlig fundet Murrester i Jorden og store Munkesten.

I Aaret 1444 afstod Laurits Truelsen alt sit Jordegods i Hundslund Sogn samt de nu under Aakjær hørende Jorder til sin Datter, *Cecilia*

Lauritsdatter, som har skænket Klokken, som endnu hænger i Gylling Kirketaarn. Paa denne Klokke staar: „Dua Cecilia fecit me fundi“ (Fru Cecilia lod mig støbe). Hun var gift med *Markvar Rostrup* (eller Rastarff), som lod den store Gaard „Fæstet“, der laa ude i Eng- og Mosedraget nordøst for den saakaldte „røde Bro eller Svend Feldings Bro“ nedrive 1444, og i Stedet derfor lod han Aakjær opbygge paa den samme Plads, hvor den endnu ligger. H. L. Møller antager imidlertid, at det oprindelige Sted for Ejerens Bolig har været Borgpladsen tæt ved Landevejen i Kjærsgaard.

Familien Rostrup solgte Aakjær og formodentlig hele Gylling Sogn i det femtende Aarhundrede til *Bo Magnussen*, Biskop i Aarhus, og Godset tilhørte nu Bispestolen indtil Reformationens Indførelse (midt i første Halvdel af det sekstende Aarhundrede).

Blandt de Aarhus-Bisper, der vides at have været i Besiddelse af Godset, kan nævnes *Jens Iversen Lange*, hvis Vaabenmærke, „tre Roser“, endnu findes i Kalkmaleri paa Hvælvingen over Koret i Gylling Kirke. Han byggede Aarhus Domkirkes Taarn (døde 1482). Efter Reformationens Indførelse inddroges Godset under Kronen, og det blev nu af Kongen forlenet til de saakaldte Lensmænd, hvoraf den første var *Peder Ebbesen Galt*. Han var født enten paa Tyrrestrup eller paa Boller, hvilke to Herregaarde ejedes af hans Forældre. Han var en af de Herremænd, der hyppigt anvendte Træhesten og Hundehullet. Svend Tusbæk kalder ham „den onde Lensmand“ og har skrevet en hel Roman om ham og om Forholdene paa disse Tider. Bl. a. fortæller han om Galt, at han i Hidsighed dræbte sin gamle Svigerfader, „Niels Drefelt“ til Torupvolde, en hellig Juleaften, idet han under en Ordstrid slyngede ham en Ølstøb i Hovedet. Mod Egnens Bønder var han en haard Herre, og til sidst drev han det saa vidt i sin Ondskab, at han blev afsat af Kong Kristian den Fjerde. Knud Mogensen Løvenbalk (en Søn af Mogens Løvenbalk til Tjele og hans skotskfødte Hustru Genethe Graigen-gelt), som var Kongens Foged paa Loverstrup (nu Rathlousdal) skal have virket for Galts Afsættelse.

Evert Bild vides ligeledes at have været Lensmand (1550) og *Jørgen Barnekov* (maaske Bartolin) var Lensmand 1553—57. Han var gift med Anna Ravensborg. *Chr. Munk* var Lensmand 1573.

Enkedronning *Dorthea* (Kr. 3. Dronning) har ogsaa besiddet Godset og afstod det til *Birgitte Gøje*, Herluf Trolles Enke.

Den sidste Lensmand paa Aakjær var *Niels Banner*, en Sønesøn af Lensmanden paa Kalø, Erik Eriksen Banner, der havde haft Opsyn med Fangen „Gustav Eriksen Vasa“, der senere blev Sverrigs Konge.

Niels Banner besad tillige Ringstedgaard og Skanderborg Len, og han fik Aakjær Gods 1660. Han var Slægtens sidste Skud og døde 1713, hvorpaa Kong Kristian 5. gav Aakjær Gods til Rigsdrosten *Joachim Gersdorf* i Bytte med dennes skaanske Godser, og fra den Tid har Godset været i privat Eje.

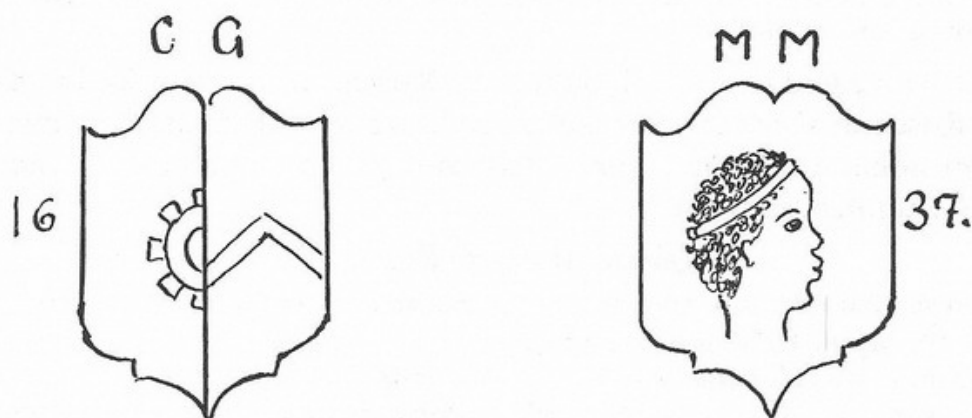
Gersdorf (f. 1611, død 1661) var dansk Rigshofmester. Optoges 1648 i Rigsraadet og udnævntes, da Corfits Ulfelt skulde paa Gesandtskabsrejse til Nederlandene, til Statsholder i København.

Efter Ulfelts Tilbagekomst bidrog Gersdorf, der tidligere havde været dennes Ven, til hans Fald, og 1652 udnævntes Gersdorf til Rigshofmester. Den højt kultiverede, men lidet statskloge Mand, som i alt for høj Grad manglede Fasthed i Karakteren, bidrog ved sin Styrelse ikke til at styrke Danmarks Stilling. Han var som tyskfødt en ivrig Tilhænger af Habsburg og hadede Sverrig. Den taabelige Krig med dette Land var for en stor Del Gersdorfs Værk. Med Sorg maatte han som Hovedunderhandler fra dansk Side sætte sit Navn under den ydmygende Roskildefred, og han skal ved denne Lejlighed have sagt: „Gid jeg ikke kunde skrive“.

Under den følgende Krig med Karl den Tiende Gustav holdt Gersdorf sig i Baggrunden. Under Københavns Belejring var han i Staden og stod ved Kongens Side i Stormnatten 1659.

1660 søgte han at mægle mellem Kongen og Rigsraadet. Efter Omvæltningen blev han Rigsdrost og Præsident i Statskollegiet.

Han stod til det sidste i godt Forhold til Kongen, hvem han testamenterede sit fortrinlige Bibliotek. Gersdorf var stærk videnskabelig interesseret, en alsidig dannet Mand, der støttede Forskere, bl. a. Ole Borch. I Gylling Kirke findes formentlig et Minde om Joachim Gersdorf i Daabsfadet, som bærer Inskriptionen:

Det er skaanske Adelsslægters Vaabenskjolde.

Det første — med det halve Møllehjul og Tværbjælken er Claus Gagges, og det andet — med Morianhovedet — er hans Hustru, Margrethe Mohrmanns. Jeg har antaget, at Gersdorf har ved Afstaaelsen af sine skaanske Godser medtaget en Del Værdigenstande og deriblandt dette Daabsfad, som han saa har skænket til Gylling Kirke, men om denne Formodning holder Stik, skal jeg ikke paastaa.

Peter Griffenfeldt købte Godset for 32,000 Rdl. Specier i 1691, men bortbyttede det straks til *Jørgen Bjælke* (Generalløjtnant 1621.—1697) mod Samsø og 23,000 Specier i Bytte.

Bjælke deltog i Krigen i Norge 1644—45 og blev 1657 Generalkrigskommissær. Han gjorde udmærket Tjeneste de følgende Aar, blev 1660 Rigsraad, 1675 Statsholder paa Sjælland og Overkommandant i København.

Bjælke var nøje forbunden med Corfits Ulfelt, senere med Griffenfeldt.

Efter denne sidstes Fald faldt ogsaa Bjælke og hans Hustru Sybille i Unaade, og de fik 1679 Befaling til at bosætte sig i Kalundborg, og Aakjær Gods overgik herefter til Geheimeraad *Otto Krabbe*. Efter ham ejedes Godset af *Bendix Lasson*, som var Etatsraad. Han tilvejebragte en Dæmning ved Kalsømade til Værn mod Havets Oversvømmelser, og ved denne Forbedring blev Bønderne i Stand til at avle 400 Læs Hø om Aaret paa den før saa ufrugtbare Engstrækning.

Lasson var gift med Hedevig Margrethe Bornemann, som er bisat i Falling Kirke, hvor hendes balsamerede Lig endnu kan ses. Hun var Datter af Sjællands Biskop, Henrik Bornemann, og fra hende stammer det Bornemann Lassonske Legat, hvoraf Gylling Kommune endnu modtager et lille aarligt Rentebeløb.

Efter sin første Mands Død ægtede Hedevig M. Bornemann *Mathias Rosenørn* (Oberst), som saaledes blev Godsets Ejer. Han har foretaget Byggearbejder ved Slottet paa Aakjær, og den Hovedbygning, der staar den Dag i Dag, har han formentlig ladet opføre.

I „Boths Danmark“ staar:

„I Slutningen af det 17. Aarhundrede blev Godset solgt til Etatsraad Bendix Lasson, og efter ham ejedes det af Oberst M. Rosenørn, der opbyggede Gaarden med 3 Fløje af Muur- og Bindingsværk paa et højere Terrain, end den gamle Gaard, der for at Gravene kunde holdtes fyldte, maatte ligge nærmere ved Aaen.“

Over Hovedindgangen til Slottet er Rosenørns Vaabenskjold anbragt. M. Rosenørns' Slægt er ikke uddød, og en af hans Efterkommere, Hr. Overtoldkontrollør Rosenørn i København, har velvilligst tilsendt mig følgende Familiebeskrivelse:

„Oberst *Mathias Rosenørn*,

(Fader: Peder Madsen Rosenørn til Tvilumgaard. Moder: Anna de Hemmer),
født 10. April 1676 paa Tvilumgaard.

1692 paa det ridderlige Akademi i København.

1697 kar: og 1698 virk: Fændrik i Prins Frederiks (fra 1699 Prins Christians 1. Reg.

1699 Sekondløjtnant.

1700 Premierløjtnant.

1700 (30. Oktober) Kaptajn i holst. Dragon Reg., med dette i Sachsen.

1701 Kapt. i Rodstens Dragon Reg. I kejserlig Sold i Italien og Ungarn.

1704 Sek. Major. Udmærkede sig i Affæren ved Torda (1706 ²⁰/₅ og Luzzava).

1707 Oberstl. i Rytterreg. (Trappaid, v. Dehn, v. Devitz, i kejserlig Sold i Ungarn).

1709 hjem med Regimentet til Danmark.

1710 8. Septbr. kar: Oberst, deltog i Slaget ved Gadebusch med stor Hæder og benævntes „den tapre Oberst Mathias“.

1712 virk. Oberst og Chef for 2. fynske nationale Rytterreg.

1715 Afg.

1725 Død paa Rodstenseje 20. Aug., begr. 29. s. M. i Falling Kirke.

Gift 1. G. 25. April 1704 med Antoinette Lisbeth Friis (Vaaben: rød Egern).

(Forældre: Otto Friis til Astrup og Birgitte Lykke), født 2. December 1675, død 6. April 1716 paa Damgaard, begravet i Ovtrup Kirke.

Gift 2. G. 3. August 1718 i Falling Kirke med Hedevig Margrethe Borne-

mann til Aakjær (1717-18, 1725-26, og 1732 død (Damgaard (1725-29) (Forældre: Biskop Henrik Bornemann og Johanne Würger), født 16. August 1679 i København, død 7. Februar 1749 paa Aakjær, begr. 16. Marts i Falling Kirke. (Hun var gift 1. G. med Etatsraad Bendix Lassen til Aakjær, død 1717).

I Oberst Mathias Rs. 1. Ægteskab var der 2 Sønner, hvoraf den ene døde som ganske lille.

I andet Ægteskab var der en Datter: Benedicte Antoinette, der blev gift med Etatsraad Thøger Lassen til Aakjær, Dybvad, Herningsholm og Skaaphus“.

Ved Rosenørns Død overtoges Godset af hans Stedsøn, Major *Henrik de Lassen*, som blev adlet 1731, men døde Aaret efter. Hans Enke, *Dorthea Rederen*, antog i Aaret 1732 den 16-aarige franskfødte Dreng, *Pjerre la Cour* (fra Berlin), for at han skulde undervise hendes 6-aarige Søn, *Vensel Frederik de Lassen* i Fransk. Denne unge Mand blev *la Cour* Slægtens Stamfader. Efter Major Lassons Død overtoges Godset paany af hans Moder, Fru *Hedevig Margrethe Rosenørn*, født *Bornemann*.

Hun døde den 7. Februar 1749 og blev bisat i Kapellet ved Falling Kirke, hvor hendes Lig endnu kan ses (som foran nævnt), og Godset blev nu overtaget af hendes Datter, *Benedicte Antoinette Rosenørn*, der var gift med *Thøger Lassen*, Justitsraad og Ejer af Dybvad og Herningsholm. Ved *Thøger Lassens* Død den 8. Juli 1772 arvede hans Datter *Anna Aakjær* Gods. Hun var i 1771 bleven gift med Greve *Christian Frederik Tønne v. Lüttichau* fra Tjele.

Han var en af Adelsmændenes ivrigste Modstandere mod den Forordning af 20. Juni 1788, hvorved Stavnsbaandet blev ophævet, og paa Grund af nogle af hans afgivne Skrivelser mod Regeringens Foranstaltninger, paadrog han sig en Dom, hvorved hans „skammelige og ærerørige Sigtelser“ blev erklærede for „døde og magtesløse at være“, og han maatte betale 1000 Rdl. i Bøde.

Han rejste derefter til Tyskland, og Godset solgtes 1793 til *Münster von Mejnbovel*, en tysk Rigsgreve, som nu blev Ejer af Aakjær Gods, men solgte det igen 1793 til *Friderich Otto von Dernath*, Geheimeraad, Kammerherre, Greve til *Hasselburg* og *Ovelgønne* m. fl. Godser i *Holsten* (født 1731, død 1805). Købesummen var da 310,000 Rdl. Kurant.

Grev v. *Dernaths* Pengeforhold var imidlertid daarlige, saa han kom under Administration, og den 9. Oktober 1794 fik han Bemyndigelse til at bortsælge Fæstegodset. Han solgte de til *Gylling By* hørende Jorder i Aaret 1797 til Fæstebønderne, som herefter gik over til at blive Selvejere.

Dybvad og *Lundhof* solgte han 1798, og den 20. Januar 1801 solgte han *Gyllingnæs Jorder* til Englænderen Købmand *John Schmidt*, og hermed ophører Ejendomsfællesskabet imellem *Aakjær* og *Gylling Sogn*.

Prisen for *Gyllingnæs Jorder* var da 16,000 fuldvægtige *Louisdorer*.

Min Oldefader, *Christian Thediche Pries*, som var født i *Meklenborg*, tjente paa *Aakjær* som Gartner hos Grev v. *Dernath*, indtil han i Aaret 1808 købte den *Gaard* i *Ondrup*, hvor jeg er født.

Det har dog vist kun været Gaardene i Gylling og Gyllingnæs som er blevne solgte ved Grev v. Dernaths foran omtalte Handeler. Enkelte Beboelseshuse maa endnu have tilhørt Grevens Dødsbo og er overtagne af hans Arvinger eller af Kronen, hvilket bekræftes af efterfølgende Afskrift af et senere udstedt Skøde paa Matr. Nr. 107 i Gylling:

Vi Frederik den Sjette,

af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenburg og Oldenburg, gjøre vitterligt: at ligesom vi allernaadigst haver bifaldet, at det til Afdrag paa vor Kasses Tilgodehavende i afgangne Geheimekonferensraad Grev Magnus v. Dernaths Stervbo, ved en i dette Bo den 27. April f. A. afholdt Session, blandt Andet udlagte jordløs Hus i Gylling By og Sogn, Hads Herred, Aarhus Amt, hvilket Hus Jørgen Justsen sidst har haft i Besiddelse, maa med de Rettigheder og Forpligtelser, hvormed Vor Kasse hidtil har ejet samme, overdrages bemeldte Jørgen Justsen til Ejendom for en Købesum af 50 Rdl. Sølv, saaledes vilde Vi, da Køberen nu contant har betalt for nævnte Købesum, og da han tillige har opfyldt de øvrige Betingelser for Ejendommens Overdragelse, til ham herved i Overensstemmelse med det Ovenanførte fra Os og Vore Arvesuccessorer i Regeringen allernaadigst sælge, skiøde og aldeles afhænde til Jørgen Justsen det ommeldte jordløse Hus med Tilliggende.

Forbydende alle og Enhver herimod, efter som foreskrevet staar, at hindre eller paa nogen Maade Forfang at gjøre, under vor Hyldest og Naade.

Givet i vor Kongelige Residensstad Kiøbenhavn, d. 25. September 1839.

Under Vor Kongelige Haand og Segl

Frederik R.

A. Molke. Chrog. Johansen. Hansa. / Meyer.

Skiøde for Jørgen Justsen paa et Hus i Gylling By og Sogn.
Aarhus Amt.

I Anledning af nærværende Skiøde er givet til Gylling Sogns Fattigvæsen 8 Sk.
Gylling Præstegaard, den 26. November 1831. H. Budtz.

Af indbemeldte Huus resterer intet her til Amtsstuen.

Aarhus Amtsstue, den 4. December 1839 (ulæseligt Navn).

Forevist ved Aarhus Amts Branddirektorat, den 4. December 1839.

Bech.

Læst i Hads Herreds Ret, den 7. December 1839 paa fol. 160.

Lange.

(Søren Christensens Hus. Skødet findes nu i Odder Museum).

Senere Ejere af Aakjær.

Grev *Heinrich Reventlow* besad Godset til 1836. Han var født 1763 og døde 1848. Han var Generalmajor, Kammerherre og Godsejer til Wittenberg og Kaltenhof i Holsten. Han blev i 1834 udnævnt til kongevalgt Medlem af Viborg Stænderforsamling, men mødte ikke. Blandt hans Sønner var de to kendte Slesvigholstenere Reventlov Prestz og Reventlov-Farve.

Aakjær solgtes 1836 til *Josef Gerson Cohen*, der var af jødisk Afstamning, hvorfor han i Almindelighed blev kaldt „Jøden“. Han kom hertil fra Hamborg og levede et stille og tilbagetrukket Liv. Han solgte Aakjær 1857 til *Peder Neergaard*, Jægermester til Rantzausgave. Han var ikke vellidt af Omegnens Folk, og han gik i daglig Tale under Navnet „Suet Pie“. Han søgte bl. a. af al Magt at hindre Bondekonen Else fra Aalstrup Mark i at fungere i Lægekunsten som „klog Kone“, og han paaførte hende flere Bøder; men en Gang, da han havde været paa Jagt efter Krybskytter, blev han saaledes mørbanket af dem, at han mistede Helbredet for lang Tid. Ingen af de søgte Læger kunde kurere ham; men tilsidst søgte han Else, hvorefter han blev rask, og siden den Tid fik hun Lov at praktisere i Fred for ham.

Ifølge en anden Meddelelse var det Jægermesterens Hund, der blev kureret af Else, og som derved blev Aarsag til, at hun fik Lov at praktisere.

Peder Neergaard døde 1884, og nu overtoges Godset af hans Søn, Hofjægermester *Christian Neergaard*. Han var cand. jur. og var i en Aarrække Medlem af Aarhus Amtsraad. En Tid var han Næstformand i den alm. Brandforsikring.

I Aaret 1909 solgte han Rantzausgave til Udstykning, og Landsbyen „Kanna“, som i sin Tid var bleven sammenkøbt til denne Herregaard, opstod nu paany. Aakjær Ladegaard nedbrændte Paaskenat 1900, 16. April, og der indebrændte en stor Del af Besætningen, baade Heste, Køer og Svin. Jeg gik ned til Brandtomten næste Dag og saa det sørgelige Syn af de stakkels brændte Dyr, hvis Kroppe laa i lange Rækker i Baasene. De blev nedgravet i en Kule paa Marken. Jeg deltog i Brandvagten en Nat, og om Morgenen kom Hofjægermesteren og nogle af hans Piger med en stor Tøjkurv fuld af delikat Smørrebrød, som de trakterede os med.

I Aaret 1914 solgte Neergaard Dybvad til sin Forvalter, Kreutzfeldt, og i 1923 afstod han Aakjær til sin Søn, Hofjægermester, Kammerherre

Frode Neergaard, som i Forvejen var Ejer af Herregaarden Tirsbæk ved Vejle Fjord. Hans Hustru er Datter af Etatsraad, Direktør i det østasiatiske Kompagni, H. N. Andersen.

Gamle Chr. Neergaard rejste til København, hvor han afgik ved Døden 1938.

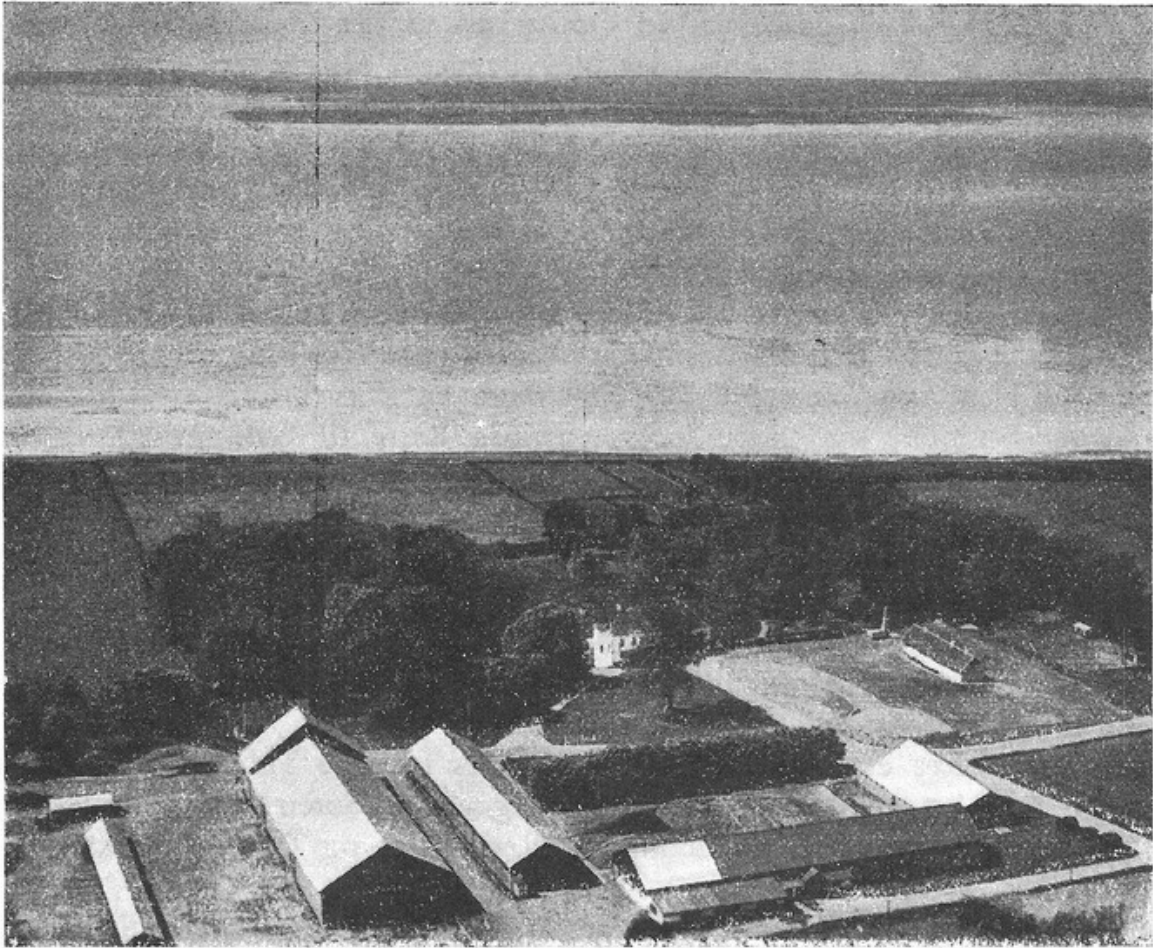
Frode Neergaard er født paa Aakjær den 8. Februar 1878, og han var i sine yngre Dage Premierløjtnant ved Husarerne; men ved Købet af Tirsbæk, hvor han tog Bopæl, forlod han Militærvæsenet og slog ind paa Landvæsenet, som han driver med god Indsigt paa begge de to store Herregaarde.

Aakjær bestyres for Tiden af Inspektør Grue.

De brændte Avlsbygninger blev erstattede med nye og moderne Huse, og i Aaret 1918 blev der opført en smuk Inspektørbolig; men den gamle, af Rosenørn opførte Hovedbygning, blev staaende ved Ildebranden, og den staar endnu omtrent i samme Skikkelse som da den blev opført for over 200 Aar siden. I nogle Aar stod den helt tom; men nu er den beboet af Skovrider Sørensen.

Denne gamle Herreborg har altsaa efter de foranstaaende Beskrivelser huset mange forskellige Herskaber, og meget godt og ondt er her passeret. Paa Avlsgaardens vidtstrakte Jorder har Nabosoggenes Bønder udført deres Hoveriarbejde, ikke med Lyst, men nødtvungent, og Arbejdet er vel ogsaa i mange Tilfælde blevet udført derefter.

Tiderne kan ogsaa være ugunstige nu om Stunder paa mange Maader, men Hoveritidens Trællev kan vi forhaabentlig tænke tilbage paa som et dystert Minde om Forhold, der ikke mere vil vende tilbage.

Gyllingnæs.

Som tidligere nævnt bortsolgte Grev v. Dernath Gylling Sogn fra Aakjær Gods. Den sydlige Trediedel af Sognet, det saakaldte „Gyllingnæs“ solgte han den 20. Januar 1801 til *John Schmidt*, en skotskfødt Købmand i Altona, og Prisen var 16,000 fuldvægtige Louisdorer.

I Købet medfulgte den Del af Gylling Sogns Kirke- og Kongetiende, som hvilede paa Ejendommen. John Schmidt købte desuden Gylling Kirke den 10. Oktober 1810 for 28,000 Rdl. Kurant.

Schmidts Hensigt med disse Ejendoms køb var at udnytte det store Skovareal, der den Gang strakte sig over det meste af Ejendommens Jordareal, og hvis Bestand af gamle mægtige Egetræer kunde afgive en værdifuld Handelsvare til Englands Flaadebygning. Hovedmateriellet bestod jo den Gang af Egetræ, og de mægtige Jernkolosser, som nu pløjer Havets Bølger, kendtes ikke den Gang.

Schmidts Hensigt lykkedes kun alt for vel, saa Skoven blev snart grundig raseret for den mest værdifulde Træbestand. Til Gengæld afløstes Skoven af jævn og frugtbar Agerjord, som nu om Stunder udgør ca. 1100 Tdr. Land af Herregaardens samlede Areal.

I Aaret 1803 paabegyndtes Opførelsen af det saakaldte engelske — eller rettere holstenske Hus, der blev bygget i samme Stil som Husene i Holsten med Kørelo (den saakaldte Dile) midt i Huset lige op til Beboelseshuset og Stalde til begge Sider, saa Kreaturerne bekvemt kunde fodres fra Dilen. I en Fløj mod Syd — sammenbygget med førstnævnte Hus — indrettedes der en hyggelig Herskabsbolig, som senere blev benyttet til Forvalterbolig.

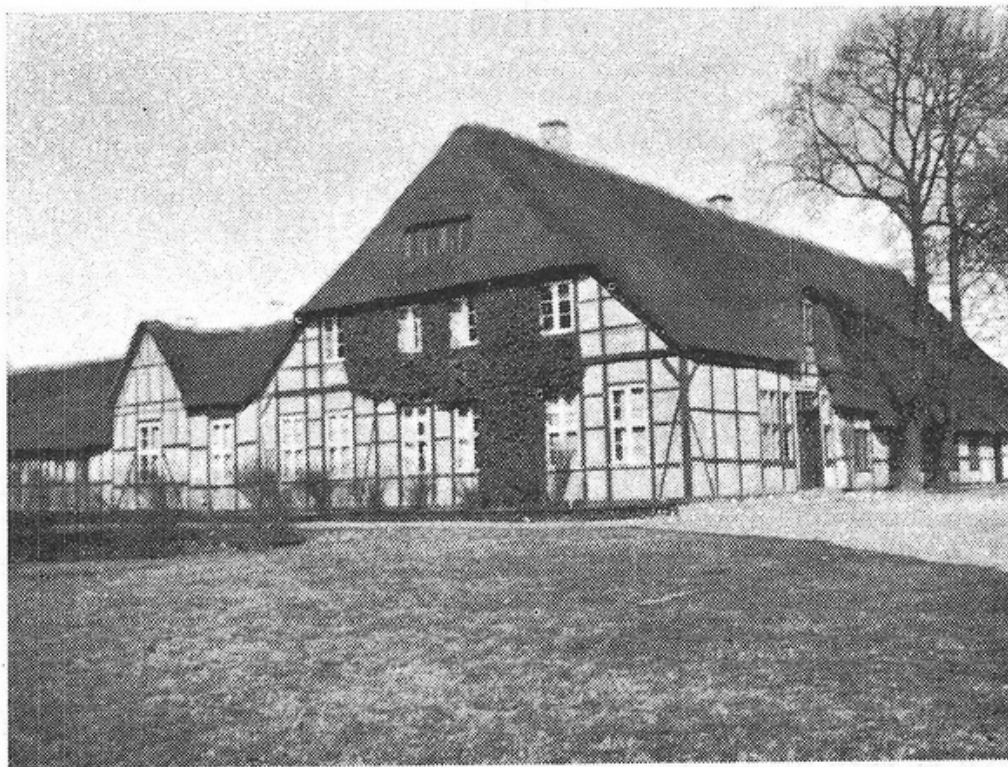
John Schmidt døde den 26. Februar 1813 i Altona (der fortælles dog tværtimod, at Laurs Rasmussen i „det røde Hus“ kørte hans Lig herfra til Hamborg, men det maa vist være en Forveksling med Broderen Georg Schmidt, som døde i Horsens paa Rejse til Gyllingnæs).

Under Skifterettens Opgørelse af Dødsboet stod Gaarden uden Ejer i 4 Aar, og den blev i dette Tidsrum bestyret af en Inspektør Urban og senere af Vogel indtil 1817, da *Georg Schmidt*, Broderen til den forrige Ejer, købte Gaarden for 44,000 Rdl. Sølv.

Ejeren forblev boende i Hamborg, men Gaarden bestyredes fra 1817–25 af Johan Heinrich Hoffmann, som var gift med Mary Tornton, en Datter af John Schmidts ældste Datter Barbara.

Der førtes et vildt Liv paa Gyllingnæs i denne Tid med Svir, Slagsmaal og Usædelighed, og den gode Sognefoged Søren Sørensen i Gylling fik noget at bestille i Anledning af Retstrætter og Tyendekonflikter paa Gaarden.

Det forlyder, at Hoffmann søgte at formene Georg Schmidt Ejendomsretten til Gyllingnæs, og først efter Haandgribeligheder med Blodsudgydelse og paafølgende Retssag maatte Hoffmann fortrække.

Det holstenske Hus paa Gyllingnæs, der nedbrændte 1933.

Georg Schmidt døde den 18. Oktober 1834 i Horsens under en Rejse hertil, og han blev begravet paa Gylling Kirkegaard mellem Stræbepillerne ved Kirkens Østgavl, hvor et Jernkors endnu bærer hans Navn, Fødsels- og Dødsdato.

Gaarden overtoges nu af hans Datter Georgianna Schmidt og hendes Mand, *Robert Stapleton*, hvis egentlige Navn var St. Aubin. Prisen var 40,000 Rdl. Georgianna havde før været gift med den portugisiske Købmand *Guilherme van Zeller*, med hvem hun havde en Søn ved Navn *Antonio van Zeller*.

Om Ægteskabet mellem Stapleton og Georgianna findes forskellige Meninger; men det har dog vistnok ikke været lykkeligt; thi ved Dekret af 5. August 1842 fra Københavns Magistrat blev Ægteparret lovformelig separerede. Stapleton rejste bort, og der vides ikke noget bestemt om hans senere Livsførelse. Dog skal Pastor Ravn Jensen fra en Videnskabsmand have modtaget den Oplysning, at Stapleton efter Skilsmissen rejste til England, hvor han igen indgik Ægteskab, men Oplysningerne herom er dunkle. Over hans

Georgianna Schmidt.

Fortid, før Ankomsten til Gyllingnæs, hviler der ligeledes et dunkelt Skær. Der er vist ingen, som med Sikkerhed kan sige, hvor han har opholdt sig, eller hvad han har taget sig for, men der gisnes en Del om, at han skal have drevet Sørøveri og ladet sin Hustrus første Mand kaste i Havet og derved erhvervet sig en meget betyngtet Samvittighed.

Forfatterne Th. A. Becher og Svend Tusbæk har hver især i romantiske Skildringer givet os Beskrivelser af denne gaadefulde Mands Livsfærd; men hvor meget der er sandt deraf, bliver vel aldrig opklaret.

Fru Georgianna og hendes Søn Antonio rejste ogsaa senere bort, og Rygtet siger, at hun indgik 3. Ægteskab med *Wilhelm Wiegrefte*, som havde været Forvalter paa Gyllingnæs.

Ved Fru Georgiannas Bortrejse solgtes Gaarden den 20. September 1832 til *V. H. Frederik Mylord*, som var gift med *Ane Marie Margrethe*, født *Brumming*.

Ifølge den ældre Matricul havde Gyllingnæs 18 Tdr. Hartkorn; men ved den nye Matricul forhøjedes Hartkornet til 36 Tdr., hvorefter en Kendelse fra Stiftamtmand *Graah* kundgjorde, at ifølge Anordningen af 13. August 1841, § 2, er Gaardens Ejer berettiget til uden Valg at indtræde i Sogneforstanderskabet, som var oprettet samme Aar. Dette skete, og Mylord ses første Gang at have underskrevet Forstanderskabets Forhandlingsprotokol den 5. Februar 1845 og sidste Gang den 22. April 1848.

Mylord døde den 23. Juni 1848 og blev begravet paa Horsens Kirkegaard. Hans Enke solgte i Aaret 1852 Ejendommen til Købmand Finelly som Lauværg for Ejeren af Kragerup, *Poul Emil Konstantin Bruun*, for 100,000 Rdl. Bruun forblev ikke længe paa Gaarden, men solgte den i 1853 for 115,000 Rdl. til *Anton Peter Vilhelm Krohn*, som var Søn af Peter Krohn (der var født 1769 og døde 1864 og blev begravet paa Gylling Kirkegaard).

Gyllingnæs før Branden.

Gaardens ny Ejer var født 1819, og han var blandt Stifterne af Hads Herreds Landboforening, som blev oprettet 1853.

Krohn var en dygtig Landmand, som med Interesse virkede for Gaardens Landbrug og gjorde det rentabelt. Han havde en stor Børneflokk, nemlig: Peter, Hanne, Marie, Theodor, Karl, Henrik, Sofus og Svend.

Peter var bosiddende paa Fyn, blev Enkemand og rejste til Afrika, hvor han deltog i Boerkrigen. Han kom hjem med nedbrudt Helbred og boede hos en Datter. Han døde af Tuberkulose i Aaret 1916.

Theodor giftede sig med en svensk Pige paa Gyllingnæs. De rejste til Amerika, hvor de forblev nogle Aar. 1896 kom de tilbage og overtog Horskærgaard, som var i deres Eje før Rejsen til Amerika, men som havde været bortforpagtet til Johannes Kjærsgaard Rasmussen fra Rørth (min forhenværende Skolekammerat). Ved Forpagtningsafstaaelsen blev der ført Proces paa Grund af manglende Udsæd af Frø paa Græsmarken, og Forpagteren maatte erlægge 2000 Kr. i Erstatning. Th. Krohn solgte Horskærgaard til Chr. Hansen fra Fyn. Han rejste derefter til Hou og senere til Randers.

Sofus Krohn havde i mange Aar en Fedevarehandel i Odder. Han afgang ved Døden den 14. Maj 1935.

Til de øvrige af Krohns Børn har jeg ikke haft noget Kendskab.

Den gamle A. P. V. Krohn afgang ved Døden i Aaret 1865, og hans Enke, Marie Augusta Pedersen, giftede sig i sit 35. Aar den 25. Januar 1867 paany med Ungkarl, Skovrider *Christian Frederik Berg*, som herpaa overtog Gaarden.

I dette Ægteskab fødtes 2 Døtre, nemlig Ingeborg, som blev gift med Sagfører Schou, Odder, og Kirstine. Bergh afgang ved Døden 1885, og hans Enke rejste til Odder efter at have solgt Gyllingnæs til Ritmester *Christian Frederik Grevenkop Castenskjold*. Købesummen var 555,000 Kr.

Castenskjold var født den 28. Januar 1840 paa Hovedgaarden „Store

Frederikslund“ ved Slagelse. Han tog Studentereksamen fra Sorø Akademi 1864 og blev Officer ved Husarerne.

Deltog i Krigen 1864. Gik i fransk Tjeneste og var Deltager i en Ekspedition i Algier.

Han havde i nogle Aar Faderens Gaard „Store Frederikslund“ i Forpagtning, og var derefter Forpagter paa Østergaard under Friisenborg, indtil han i 1885 købte Gyllingnæs, hvor han forblev til sin Død den 18. Febr. 1924.

Han foretog adskillige Forbedringer ved Gyllingnæs — lod Markerne dræne og de mange aabne Grøfter og Kanaler sløjfe.

Mine gamle Høstfolk, Jakob Markussen og Maren Villumssen, havde i deres unge Dage

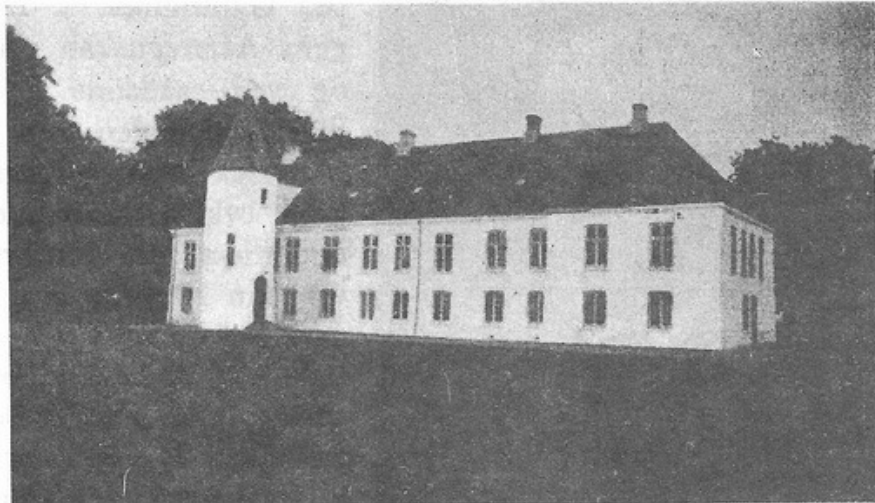
tjent paa Gyllingnæs, og de fortalte, at hele Marken var saaledes afvandet ved aabne Grøfter mellem Agrene, og Høstfolkene fik saa tildelt en Ager at høste for hvert Par.

Ritmesteren udvidede Gaardens Omraade ved Køb af alle de til hans Skov grænsende Engskifter i Kalsemade. Af Gaardens Bygninger var en ny Herskabsbolig allerede opført i Krohns Tid, medens den gamle holstenske Gaard blev staaende uforandret indtil Branden den 17. April 1933, da alle de af Englænderne opførte Bygninger gik op i Luer, og Gylling Sogn blev et smukt historisk Minde fattigere. Branden blev paasat af en sølle døvstum Dreng, som om Formiddagen havde overværet en mindre Brand hos Hans Hansen i Gylling. Der paakom ham en Trang til at se mere Ild, og han begav sig til Gyllingnæs, hvor hans Bedstefader var Hjulmand, og her udførte han sit skæbnesvangre Forsæt, som fik saa sørgelige Følger.

Ritmesteren byggede en Del ny Udhuse øst for den gamle Gaard, og Arbejdernes Huse lod han næsten alle ombygge med Grundmur.

Han deltog en hel Del i det offentlige Liv. Han var høflig, nobel og vellidt af Sognets Beboere. I en Aarrække, fra 1898—1910, var han Formand for Gylling Mejeri, og han valgtes den 1. Januar 1895 til Medlem af Gylling Sogneraad. Den 1. Januar 1898 blev han Sogneraadformand, hvilket Hverv han havde indtil 31. Marts 1909.

Paa Grund af sin Stilling havde Ritmesteren en ikke ringe Indflydelse, naar det gjaldt om at fremme Kommunens Interesser, og det skyldes sikkert i væsentlig Grad hans ihærdige Arbejde for Sagen, at det

Gyllingnæs efter Ombygningen.

lykkedes Sogneraadet i 1906 at gennemføre Planen om Anlæg af en Landevej mellem Ørting og Gylling.

Mod sine undergivne var han temmelig afmaalt i sin Optræden. Han talte sjælden med dem, men overlod til Forvalteren at ordne og tilse Bedriften. Mod udenforstaaende var Ritmesteren derimod flink og opmærksom, og han var i Besiddelse af en fin Dannelse og Belevenhed. Jeg har som

Ritmester Castenskjold.

Sogneraadsmedlem flere Gange været paa Gyllingnæs, f. Eks. naar Kommunens Aarsregnskab skulde underskrives, og ved saadanne Lejligheder var han Elskværdigheden selv mod sine Gæster. Man saa ham sjældent køre ud. Derimod cyklede han meget i Omegnen, undertiden paa Motorcykle; men mest var han hjemme paa sit kære Gyllingnæs, som han holdt af og stedse pønsede paa at bevare ubeskaaret. Han var særlig ivrig i sine Bestræbelser for at forhindre Havet i at bortskylle noget af Jorden paa hans Enemærker, og han var ikke bange for selv at bringe et Offer for denne Sag. I sit Hjem var han nøjsom og sparsommelig. Han førte Regnskab over Bedriften og var bedrøvet, naar Resultatet blev ufordelagtigt.

De eneste større Udflugter han tog, var vistnok hans jævnlige Besøg hos sin Ven Grev Mogens Frijs paa Frijsenborg, og dennes Død var ham en stor Sorg. Ritmesteren levede regelmæssigt og maadeholdent, tog daglig Bad og havde et godt Helbred, dog led han i de senere Aar en Del af Leddevand.

I Vinteren 1923—24 var jeg nede hos ham i Anledning af, at han vilde skænke Kommunen en Sportsplads som et Vidnesbyrd om hans Taknemmelighed, fordi Gylling Bønder hjalp ham at luge Roer under hans Folks Strejke. Han skænkede 4000 Kr. til Indkøb af denne Sportsplads og sagde blandt andet: „Se nu at faa denne Sag i Orden saa snart som mulig; thi jeg kan sku krepere, hvad Dag det skal være, da jeg har en Hjertefejl.“ Disse Ord slog til, og den 18. Februar 1924 døde han efter et meget kort Sygeleje. — Han havde for længe siden bestilt sit Gravminde hos Billedhuggeren i Odder. Det stod i mange Aar færdig med Undtagelse af Dødsdagen. Inskriptionen er:

Fr. Grevenkop Castenskjold,

taknemlig Ejer af Gyllingnæs fra Marts 1885 til Februar 1924.

Ligeledes var det for lang Tid siden bestemt, at hans sidste Hvilested skulde være paa samme Plads, hvor Georg Schmidt var bleven begravet, mellem Stræbepillerne ved Kirkens Østgavl.

Efter Ritmesterens eget Ønske blev der ikke afholdt nogen større Begravelsesceremoni. Pastor Ravn Jensen holdt en kort Tale og bad en Bøn ved Graven, og Ritmesterens Søstersøn, Arvingen til Gyllingnæs, Kammerjunker Castenskiold-Bentzon, takkede Forsamlingen for udvist Deltagelse.

Ritmester Castenskjold var Ridder af Dannebrog og Dbm. Han var, som tidligere nævnt født paa St. Frederikslund den 28. Januar 1840 og Søn af Kammerherre, Major, kongevalgt Medlem af Rigsraadet, Jørgen Frederik Grevenkop Castenskjold og Hustru Marie Annette Lüttichou til Store og Lille Frederikslund ved Slagelse.

Træk fra Ritmester Castenskjolds Tid.

Kort før sin Død var C. en Dag veltilfreds og veltilpas, og han udtalte da, at i sin Ungdom havde han sat sig to Maal, som han gerne vilde have opfyldt, men som dog aldrig gik i Opfyldelse, og to andre Ting, som han aldrig havde tænkt sig muligt, men som dog var bleven til Virkelighed.

De to Ting, han ønskede at opnaa, var at blive gift og at faa sine Marker fri for Ukrudt; men ingen af Delene var lykkedes for ham. De andre Ting, som han havde tænkt sig umuligt, var at komme op at flyve og at faa Penge i Banken; men begge Dele var blevne til Virkelighed for ham.

Ritmesteren talte en Gang med Lærer Hansen om, at han stod i Taknemlighedsgæld til Beboerne i Gylling:

1. Fordi Bønderne havde deltaget i Roelugningen paa Gyllingnæs, da Gaardens Folk strejkede.
2. Fordi Ritmesteren i de Aar, da han havde økonomiske Vanskeligheder, dog blev betroet til at være Formand i Mejeriet og til Sogneraadetsformand i mange Aar, og derved fik hans Tanker anden Beskæftigelse end de daglige triste økonomiske Spekulationer, og han vilde gerne udtrykke sin Taknemmelighed ved at efterlade sig et synligt Minde.

For det første bestemte han sig til at give Sognet en Idrætsplads, og for det andet vilde han gerne give et større Minde, som efter Hansens Forslag kunde blive et nyt Taarn til Gylling Kirke. Ritmesteren mente først, at det vilde blive uoverkommeligt, da det velsagtens vilde koste ca. 60,000 Kr., men da et Overslag ansatte Byggesummen til 20,000 Kr., udbrød han: „Jeg giver de 20,000 Kr. til et Taarn!“

Pastor Ravn Jensen tog, da han hørte dette, straks ned til Ritmesteren og takkede ham for Planen, og han gav Biskop Schiøler Underretning om Sagen. Biskoppen sendte R. en Taksigelse og Velsignelse for hans Godgørenhed — noget Ritmesteren slet ikke ønskede. Admiral Carstensen kom imidlertid paa Besøg til Gyllingnæs, og han hilste R. med dette Udbrud: „Naa, gamle Ven, er du gaaet fra Forstanden, siden du

vil ofre saa meget paa Kirken!“ R. fik nu Betænkeligheder og erklærede, at hans Løfte var kun gældende i det Tilfælde, at det gamle Taarn var saa brøstfældigt, at det ikke kunde staa længere, og ved andre Menneskers Mellemsnak blev Sagen nu helt forplumret, saa R. erklærede til sidst, at den Sag med Kirketaarnet vilde han ikke have med at gøre.

Ritmesteren havde en særlig Forkærlighed for sin Ejendom Gyllingnæs. Gaardens

Rester af de gamle Huse paa Gyllingnæs.

Areal maatte paa ingen Maade formindskes, og han var stadig ængstelig for, at Bølgeslaget langs Kysten skulde bortføre noget af Brinkerne ved Stranden ud imod Horsens Fjord. Derfor holdt han paa, at Tangen skulde

blive liggende paa Strandbredden for at dæmpe Bølgeslaget. — Om hans Uvilje mod Tanghentningen fra hans Marks Grænser vidner følgende Træk, gengivet med hans egne Ord:

„Jeg traf forleden den store Peter (Rasmus Peter Nielsen, Gylling Skov), som læssede Tang paa sin Vogn indenfor mit Omraade, og jeg sagde til ham: „Her maa De skutte hente Tang!“ — „Nej nej,“ sagde Peter sindigt og læssede mere Tang paa. — „Ja, men saa maa De sku køre bort herfra!“ — „Ja ja,“ sagde Peter og fortsatte ufortrødent med Paalæsningen, og saaledes var hans Svar „ja ja“ og „nej nej,“ indtil han havde faaet Læsset stort nok og kørte sin Vej“.

I Sogneraadet var Ritmesteren den humane og noble Mand, som ikke ringeagtede andre Folks Meninger, men som paa den anden Side ogsaa vidste at sætte sig i Respekt overfor dem, der fremkom med ubegrundet Kritik. Da der en Gang ved et Sogneraadsmøde blev fremlagt en Skrivelse fra en ugift Barnemoder, der androg om Hjælp til sit Barns Opdragelse, blev der en Del Munterhed over Brevets troskyldige Affattelse, men herover blev Ritmesteren helt stødt og erklærede, at Pigen havde skrevet i sit Hjertes Enfoldighed, saa godt hun kunde, og det burde ingen more sig over. Lystigheden ophørte straks.

En Gang, da der blev afholdt Møde paa Gyllingnæs i Anledning af Regnskabets Underskrivning, erklærede R., at enhver af Deltagerne skulde spise tre Kvarter Aal, og til sin Søstersøn, den senere Ejer af Gyllingnæs, som ved denne Lejlighed var tilstede i Besøg, erklærede han, at Kaffepunsene, som konsumeredes ved denne Lejlighed, „dem kalder vi Jyder „smaa sorte“.“

Ritmesteren søgte ikke at rose sine egne Fortrin; men derimod kunde han undertiden paa en pudsig Maade fortælle om sine Mangler og Fejltagelser.

En Gang sagde han om Aldersrenteloven: „Den Lov er skutte nem at blive klog paa; thi den har saa mange Rævegrave, og jeg falder min Salighed pligtskyldigst i hver af dem.“

Naar vi under Skatteligningen kom til Folkene i Lerdrup, sagde han gerne: „Saa, nu skal vi sku til at plukke de fede Gæs.“ Det var, medens de gamle Ejere havde Gaardene. Siden den Tid har Forholdene ændret sig en Del.

En Dag, da Ritmesteren cyklede paa Vejen, mødtes han med Gaardejer Jørgen Jensen, som kørte med et Læs Topbrænde. En af Grenene er vel kommet for

Kammerjunker Castenskiold.

nær til Cyklen, som væltede, og Ritmesteren fik en Finger slemt klemt, saa den blev helt sort, og Neglen gik af.

En Gang, da Ritmesteren og Jørgen senere traf sammen, hørte jeg, at Ritmesteren sagde: „Det var sku Dem, som kørte over min ene Finger!“ — „Ja,“ sagde Jørgen, „men det var ikke med Vilje.“

Bygningerne paa Gyllingnæs.

Opførelsen af den holstenske Gaard paabegyndtes 1803.

Den nuværende Herskabsbolig blev opført af Krohn.

De nyere Avlsbygninger opførtes senere.

Heraf brændte Kostalden ca. Aar 1880 (det saakaldte Øxehus). Denne Bygning blev af Tømrer H. P. Jensen forsynet med nyt Tag.

Hestestalden brændte ved Lynnedslag 4. August 1894.

To store Stakhjelme brændte ved Kortslutn. 5. Oktober 1926 (Erstatning Kr. 153,555). Den derefter opførte Staklade blæste om 2. Febr. 1934.

Den gamle holstenske Gaard brændte ned til Grunden 17. April 1933.

Ved Ritmester Castenskjolds Død den 18. Februar 1924 overtoges Gyllingnæs ifølge Testamente af hans Søstersøn, *Frederik Castenskiold-Bentzon*, Kammerjunker, R. p. p., født den 19. November 1873 i København. Gift I med Carla C. B. og gift II den 10. Juni 1925 med Gudrun, født Thorsen (f. 23. August 1898 i København).

Navneforandring ifølge Justitsministeriets Bevilling af 3. August 1925, hvorefter det fulde Navn bliver: Ludvig Helmuth Frederik Holger Castenskiold.

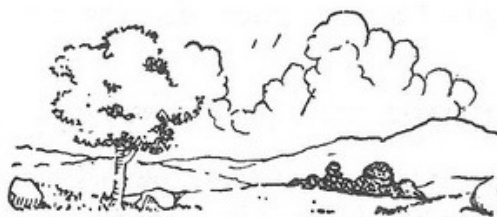
Student (Sorø 1895), cand. polyt. 1899. Volontør i Udenrigsministeriet, s. A. Attache ved Gesandtskabet i Paris 1900. Assistent i Udenrigsministeriet 1901, Attache ved Gesandtskabet i Berlin 1902. Legationssekretær i Christiania 1905, i Stockholm 1908. Afsked 1909. Forpagter af Løvenholm 1918—19. Ejer af Tygeslund ved Mariager. Solgte Gaarden efter Overtagelsen af Gyllingnæs.

De mange Ulykker, der skete ved Ildebrand og Stormskade og andre Uheld, bevirkede, at Castenskiold afhændede Gyllingnæs 29. April 1936 til den nuværende Ejer, *Niels Baner*, som tidligere havde ejet Rask Mølle.

Forvalter Henrik Lauritsen Sandager er født 15. Marts 1873 og tiltraadte den 28. December 1899 sin Plads paa Gyllingnæs. Gaardens Drift er under hans Ledelse bleven betydelig forbedret, og det kan ikke nægtes, at Sandager har udført sin Gerning med Dygtighed og Paapaselighed.

Han har haft en god Støtte i sin Hustru Maren, født Degn (født 8. Oktober 1883), som under det 26-aarige Ophold paa Gyllingnæs ledede Gaardens betydelige Husholdning med Dygtighed og Elskværdighed. Familien var meget afholdt og fik en stor Omgangskreds her paa Egnen.

Den 1. Maj 1925 flyttede de fra Gyllingnæs til Dagnæsgaard ved Horsens, hvilken Ejendom blev købt for deres paa Gyllingnæs erhvervede ikke ubetydelige Formue.

Lidt Romantik fra Gyllingnæs.

Skønt Gyllingnæs ikke kan henregnes til de meget gamle Herregaarde, hviler der et vist romantisk Skær, særlig over Gaardens første Ejeres Livsførelse. Flere Forfattere har skrevet interessante Skildringer om Gyllingnæs, for Eksempel Th. A. Becker »Englænderne paa Gyllingnæs«, St. St. Blicher »Den hule Eg«, Svend Tusbæk »Vildttyven«, Pastor Otto Møller »Forskellige efterladte Optegnelser om Gyllingnæs og dens Beboere« og endelig Dr. phil. H. L. Møller »Englænderne paa Gyllingnæs«.

Disse Skildringer er dog ikke i et og alt i Overensstemmelse med hinanden, og i flere af dem kan det tydeligt mærkes, at Forfatteren har taget sin Fantasi stærk i Brug for at gøre dem mere interessante. De kan derfor ikke alle være historisk korrekte, og de helt rigtige Forhold vil formodentlig aldrig blive opklarede. Den mest korrekte Beskrivelse kan sikkert findes i Pastor Møllers Optegnelser, som er samlede i H. L. Møllers »Englænderne paa Gyllingnæs«.

Da denne Bogs Læsere vel ikke alle har haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med ovennævnte Forfatteres Værker, skal her anføres nogle Uddrag til nogen Oplysning om Gyllingnæs' Romantik.

„Englænderne paa Gyllingnæs“

er skrevet i Aaret 1859 af Th. A. Becker, som er født paa Tirsbæk ved Vejle Fjord. Han har selv som Gæst paa Aakjær stiftet Bekendtskab med det tredje Slægtled af Ejerne af Gyllingnæs, førend han forfattede sin Bog. I denne fortæller han først om John Schmidt, der som Dreng levede paa »Man« i det irske Hav, men som af Slavejægere blev røvet tillige med mange andre og ført til Vestindien, hvor han solgtes til en Købmand og Plantageejer i Kingston paa Jamaica.

Slavehandelen florerede jo i disse Tider, og de stakkels Mennesker blev ubarmhjertigt revne fra deres Hjem og Familie og ført til Vestindien for at bruges til Arbejde paa Sukkerplantagerne. — John Schmidt var en smuk og opvakt Dreng, og hans nye Herre lod ham derfor oplære i Skolekundskaber for at anvende ham til Hjælp ved Kontorarbejde i Handelsvirksomheden. Her skikkede han sig vel og steg stadig i sin Hærnes Gunst. I 1780 indgik de i Kompagni med hinanden, og efter den gamle Købmands Død blev han Eneindehaver af Forretningen og Plantagen.

En af Schmidts Venner, en Plantageejer ved Navn Tuffmann, havde med en meget lys Kvarteronslavinde en Datter ved Navn Alice. Under et Besøg frelste Schmidt denne unge Piges Liv ved at dræbe en Slange, som havde angrebet hende. Der opstod et Kærlighedsforhold mellem disse to, og inden kort Tid indgik de i Ægteskab med hinanden. Schmidt havde imidlertid i Hamborg oprettet en Filial af sin Handelsvirksomhed, som blev bestyret af en betroet Mand, og nu var det Skæbnens Vilje, at Ejeren af de to Handelshuse og Bestyreren byttede Opholdssted, og Schmidt tog selv Ophold i Hamborg, hvortil han rejste med sin unge Hustru.

I Hamborg traf Schmidt sammen med den tyske Greve Friderik Otto von Dernath, som paa denne Tid var Ejer af Aakjær Gods. Grevens økonomiske Forhold var ikke gode, og han søgte derfor at faa dem forbedrede ved Bortsalg af en Del af Aakjærs Fæstegods.

Der blev da indgaaet Handel mellem dem om Halvøen Gyllingnæs, som solgtes til Schmidt for 16,000 fuldvægtige Louisdorer.

Nu begyndte der en hidtil ukendt Virksomhed paa det før saa stille, skovbevoksede Næs. Foruden den allerede eksisterende Vej fra Lerdrup til Vadegrunden ved Horsens Fjord blev der hugget en Aabning gennem den gamle Urskov fra Gylling Markskele til Halvøens sydvestlige Del, og en Vej blev anlagt. Der begyndtes paa Arbejdet baade fra Syd og fra Nord, men Ingeniørkunsten har formodentligt ikke været saa fuldkommen den Gang som nu, thi da de to Arbejdshold mødtes, fremkom der en Vinkel, som findes paa Vejen den Dag i Dag.

Der rejstes ogsaa snart et Beboelseshus, og Schmidt og hans Hustru valgte Gyllingnæs med den smukke Beliggenhed til deres Opholdssted.

Den unge Hustrus Helbred var imidlertid noget vaklende, og efter at have født et lille Pigebarn, afgik hun ved Døden af Brystsyege. Det var et haardt Slag for John Schmidt, og nu tabte han helt Lysten til at bo paa Gyllingnæs. Han rejste tilbage til Hamborg med sin lille Datter, som kaldtes Alice; men her er en af Beckers Fejltagelser. Navnet var Georgianna Schmidt, og hun var ikke John Schmidts, men hans Broder Georg Schmidts Datter.

Gyllingnæs blev bortforpagtet til en Tysker, som Becker kalder Gardmann, og Forpagtningsafgiften skulde beregnes med 3 pCt. af Købesummen. Gardmann begyndte Virksomheden paa Gaarden og lod hugge dygtig løs paa Skovene; men han blev snart vidtløftig og brugte flere Penge, end Ejendommen indbragte. Han havde en Forvalter og Svirebroder, Løjtnant Malthus, som havde staaet ved Landeværnet, og disse to opsatte i Forening en Skrivelse, hvori de forklarede Schmidt, hvor meget, der var medgaaet til Gaardens Forbedring, og i Stedet for at betale Forpagtningsafgift forlangte de Erstatning.

I god Tro eftergav Schmidt Afgiften og sendte endda 200 Rdl. til Dækning af Forbedringsudgifterne. Saaledes gik det i flere Aar, indtil 1816, da den daværende Ejer af Aakjær, Grev Reventlov, traf sammen med Schmidt i Hamborg. Greven forklarede nu det rette Forhold paa Gyllingnæs, og Schmidt besluttede at sætte en Stopper for Gardmanns Skalten og Valten med Gaarden. Han og hans Datter rejste over Lübeck til Gyllingnæs, hvortil han ankom i Juli Maaned 1818. Schmidt havde antaget en Skotte ved Navn Darling som Forvalter, og denne rejste med til Gyllingnæs, hvortil de straks bragte deres Bøhave, som de lod stille op paa Dilen. Gardmann undsaa sig ved at mødes med Gaardens Ejer; men Forvalteren, Løjtnant Malthus, samt Ladefogden Dencker mødte op i Spidsen for Gaardens Besætning, ca. 50 Mand, og de spurgte, hvad de fremmede Mennesker havde at gøre paa Gaarden. Schmidt forklarede, at han var Gaardens Ejer, og han opfordrede Gardmann til at forføje sig bort. Det kom til et regulært Slagsmaal efterfulgt af Proces, som omsider endte med et Forlig, hvorefter Gardmann rejste bort, men uden at betale nogen Erstatning.

Schmidt rejste nu tilbage til Hamborg med sin Datter Georgianna, som for sin Skønheds Skyld snart blev Midtpunktet i megen Selskabelighed, og hun fik mange Tilbedere. Blandt disse var en ung Købmand fra Portorico ved Navn van Zeller. De to Mennesker syntes godt om hinanden, og inden Jul var de Ægtefolk. Den unge Ægtemand, som var Portugiser af Fødsel, ønskede nu at rejse til Portorico med sin Hustru for at præsentere hende for hans derboende Forældre, og Afskeden mellem Fader og Datter var svær; men omsider sejlede Familien med et Barkskib op ad Elben, og i Cuxhafen forlod Schmidt dem med bedrøvet Hjerte.

Georgianna blev vel modtaget i Portorico, og i September Maaned nedkom hun med et Drengbarn, og først da dette var vel overstaaet, kunde de paa-begynde Tilbagerejsen til Hamborg, hvortil de ventede at komme i Maj 1823. I Begyndelsen af Marts Maaned rejste de med det samme Barkskib, »Det gode Haab«, Kaptajn Feldtmann, som havde ført dem til Portorico. Med Vemod tog

Ægteparret Afsked med gamle og nye Venner, som ønskede dem alt godt i Fremtiden.

Mennesket spaar; men Gud raa'er!

Det unge Ægtepars Samliv blev imidlertid af kort Varighed, da van Zeller snart afgik ved Døden, og om denne tragiske Begivenhed findes to forskellige Beretninger. Ifølge den ene mistede han Livet, da hans Hest under en Ridetur styrtede med ham, og han blev bragt hjem som Lig.

Efter Th. A. Beckers Beskrivelse skete dette Dødsfald paa en mere romantisk Maade, hvilket kan belyses af efterfølgende Uddrag:

I England levede i Slutningen af det attende Aarhundrede en Mand, William Cavendish, som var Hertug af Devonshire. Han nedstammede fra de gamle Normannere, som i ældre Tider bragte Skræk og Fortvivelse over Frankrig, England, Irland og Spanien ved deres grusomme Plyndringer paa disse Kyster.

Denne Hertug havde en Søn, som Becker kalder Ricard Cavendish; men det virkelige Navn var Robert Stapleton St. Aubyn, og da han senere slet og ret blev kaldt Stapleton, bliver dette Navn fremtidig benyttet her.

I Aaret 1808 var denne Robert Stapleton en lang opløben Knægt paa 12 Aar med lyseblaa Øjne, gult Haar samt med et enfoldigt Ansigt og Udtryk af Dorskhed og Dovenskab. Han vilde ingenting lære, men hans eneste Lyst var Jagt og Fiskeri. Han havde en hel Samling af Dyr og Fugle, som han forstod at tæmme, saa de adlød hans mindste Vink og Fløjten. Med Omegnens Fiskerbefolkning var han fortrolig og deltog ofte i deres Fiskerifangster. Senere kom han til Søs og blev Kadet, og efter at have modtaget Forskud paa Arv, anskaffede han sig selv et hurtigsejlende Skib, som han kaldte »Den hvide Falk«, med hvilket han sejlede omkring paa Kaperfærd.

Nu traf det sig saaledes, at Stapletons Korvet sejlede i samme Farvand som Skibet »Det gode Haab«, hvor van Zeller og Georgianna var om Bord, og straks begyndte Kaperskibet en Jagt efter det fredelige Handelsskib. Der vekslede Skud fra begge Sider, men til Slut blev »Det gode Haab« bordet af Sørøverne, som forlangte alle Kaptajnens rede Penge udleverede. Tillige forlangte de, at van Zeller med Hustru og Barn skulde overføres til Kaperskibet som Gidsler. Der var ingen anden Udvej end at efterkomme de grusomme Røvers Forlangende, og van Zeller med Familie blev bragt om Bord paa Kaperskibet. Her blev de forholdsvis godt behandlede; men da van Zeller om Natten gjorde Forsøg paa at signalisere om Hjælp til et forbisejlende Skib, sprang Styrmanden til og kastede ham i Havet. Den stakkels Georgianna sørgede over sin Mandes skrækkelige Død; men efter nogen Tids Forløb gik det hverken værre eller bedre, end at hun frivillig eller nødtvungen maatte gaa til Brudeskamlen sammen med Sørøveren Stapleton. Denne bestemte sig nu til at ophøre med det farlige Sørøverliv, og efter et kort Ophold i England rejste han med Hustru og Stedbarn til Hamborg, hvor den gamle Schmidt modtog sin Datter med Glæde.

I nogen Tid levede de nu her; men Rygter om Stapletons Fortidsfærd begyndte at svirre i Luften, og flere Undersøgelser og Forhør fandt Sted, uden at der fremkom nogen Opklaring i Sagen; men i Aaret 1825 besluttede Familien sig til at rejse til Gyllingnæs, hvor de kunde bo i Fred og Ro i de smukke, stille og landlige Omgivelser. Her levede de saa i ca. 10 Aar uden at have ret megen Omgang med Omverdenen.

Stapleton tog sig ikke af Gaardens Landbrug, men overlod det til en Forvalters Omsorg. Jagt og Indfangning og Tæmning af mange Slags Dyr og Fugle var hans eneste Lyst og Beskæftigelse, og naar Familien en enkelt Gang kørte ud i den lukkede Karosse, havde de altid en Flok Hunde med.

Familjelivet var dog sikkert ikke lykkeligt, og efter et voldsomt Opgør forlod Stapleton Gyllingnæs for paany at stikke til Søs sammen med sine gamle Kammerater.

Efter at Skilsmissebevilling var indhentet og efter at to og et halvt Aar var

gaaet, indgik Georgianna paany Ægteskab med en forhenværende Kaptajn, som Becker kalder Cotton. Gyllingnæs blev solgt, og Ægteparret samt Drengen Antonio rejste til et dejligt Herresæde i Ostangelen, hvor de levede lykkeligt, omgivet af to Drenge og tre Pigebørn.

Georgiannas Søn af første Ægteskab blev Kaptajn i den engelske Marine, og Robert Stapleton forsvandt sporløst i Oktober Maaned 1835.

Saaledes omtrent lyder Beckers Roman om Englænderne paa Gyllingnæs.

Blichers Novelle »Den hule Eg« findes jo næsten i ethvert Bibliotek og skal derfor ikke omtales her, og af Pastor Møllers Optegnelser, som findes i Aarhus Stifts Aarvog Nr. XV 1922, skal her kun medtages en Stamtavle over den engelske Familie Schmidt.

Stamtavle over Englænderne paa Gyllingnæs.

A. John Schmidt.

(1740—1813) fra 1779 Købmand i Altona, 1801—13 Ejer af Gyllingnæs, ejede desuden Lundhof i Falling Sogn og fra 1811 Agersbøll i Øster Snede Sogn. Gift med ¹⁾ Jane Elisabeth Darling, død 1780. ²⁾ Katrine Elisabeth Hossen.

Barbara Schmidt.

(1764—1793) G. 1787 med John Thornton. Købmand i Hamborg.

John Schmidt.

(1783—1819) Købm. i Hamborg. Ejer af Gyllingnæs 1813-17. - G. m. Johanne Margrethe Haycken.

Jane Schmidt.

(1786—1832) Ejerinde af Lundhof 1813-16, G. 1804 m. Ernst Busch. Købmd. i London og Hamborg.

Mary Thornton. John Thornton.

(1788—1867) G. m. (1791—1860) Ejer Johanne Heinrich af Skerrildgaard Hofmann 1825-26. Ugift. (1780-1836). Med-ejer af Gyllingnæs 1817-25. Ejer af Skerrildgrd., Nebsager Sogn 1826-36. (Ægteskabet barnl.)

John Schmidt,

f. 1816, nævnes sidste Gang 1838 som Apotekermedhj. i Flensborg.

Mary Busch.

(1820—1875) G. 1845 med Edvard Teidorp (1817-89). - Ejer af Ourupgaard 1840-89.

B. Georg Schmidt.

Broder til den ældste John Schmidt (ca. 1749—1835). Fra 1788 Købmand i Hamborg, 1817—25 Medejer, 1825—34 Eneejer af Gyllingnæs. G. med Sara Eglin, f. Pepys (1768—1822).

Georgianna Schmidt.

(1800—1855), 1834—42 Ejerinde af Gyllingnæs. G. ²⁾ 1826 med Robert Stapleton St. Aubyn (f. 1787), 1834-41. Med-ejer af Gyllingnæs. Ægtefællerne separerede 1842.

G. ¹⁾ med Guilherme van Zeller (1797-1826). Købmand i Lissabond.

G. ³⁾ Wilhelm Wiegrefte (1814-98). Ejer af Rehorn i Oldenburg.

Antonio van Zeller.

(1826-1905) Ca. 1851-94 Ejer af Vollershof, Ostenfeld Sogn i Slesvig. - G. 1854 m. Therese Henriette Koyen, d. 1911. (7 Børn).

Francio Augustus Wiegrefte.

(1841-?) Ejer af Rehorn.

Emily Wiegrefte.

G. m. Harald Meyer.

Wilhelm Wiegrefte,

Ejer af Rehorn.

Vildttyven.

Skildringer fra Gyllingnæs af *Svend Tusbæk.*

Jyllands Østkyst fra Halvøen Mols, som er Aarhusbugtens nordre Grænse, og lige ned til Lillebælt, er gennemskaaret af en Del større og mindre Fjorde og Indskæringer fra Havet. En af de største er den omtrent 2 Mile lange Fjord, som skærer sig ind i Landet til den lille smukke Købstad Horsens. I Fjordens Munding med sine smilende skovklædte Kyster ligger de to smaa Øer Alrø og Hjarnø, hvor efter Sagnet Kong Hjarne og hans Dronning Alrune blunder i Højene, hver paa sin Ø; lidt dybere inde i Fjorden ligger den dejlige Vorsø. Fjordens nordre Kyst er meget bakket og tildels opfyldt med Skov, Levninger af de mægtige Skove, som i Oldtiden bedækkede Østkysten. Kysten danner her en Mængde smaa Vige med mangan en fremspringende Odde, der stundom skyder langt ud i Fjorden og lig Forbjerge falde stejlt af mod Havet.

Den største af disse Odde eller Næs er den Halvø, som fra Landsbyerne Gylling og Lerdrup flyder langt ud i Havet mod Syd mellem Kattegattet og Lerdrup Vig. Denne Halvø kaldes Gyllingnæs. Den har Fladeindhold af flere Hundrede Tønder Land, er lav og flad og meget frugtbar.

I forrige Aarhundrede var hele Halvøen, lige fra Landsbyen Lerdrup og ud til Næssets yderste Pynt Karlshoved eller Kalvshoved, bedækket med en urgammel Skov. Den fremskridende Kultur i dette Aarhundrede har gjort lyst i det før saa mørke og tavse Vildnis. De tusindaarige Ege er faldne for Øksens Slag, og mangan en af dem gaar den Dag i Dag sejlklaedte over de skummende Bølgen til fjerne Kyster. Asken, Almen, Hæsselen og Tjørnen er falden for Ryddeøksen, og der, hvor i forrige Aarhundrede Krondyret laa roligt i det frodige Græs og tyggede Drøv, der bølgder nu den bugnende Sæd for Søens Luftninger.

Halvøens yderste Del er endnu bedækket med frodig Skov, men over Halvdelen er forvandlet til Agermark. Ved Halvøens vestlige Kyst pranger der nu en ny og stadselig Herregaard, der bærer samme Navn som Næsset. Den første Ejer af Gyllingnæs var en hamburgsk Købmand ved Navn John Smith, som købte hele Halvøen Gyllingnæs af Grev van der Nat til Aakjær, Aar 1801. Et Aar efter blev det første Hus rejst paa en aaben Plads midt i den store Skov, Lindekjærslette-Huset kaldtes det. Dette tjente blot til Husly for en Mængde tyske Arbejdere, som John Smith sendte herved fra Hamborg for under Tyskeren Vichmanns Ledelse at rydde Skoven og derved gøre Plads for et Agerbrug*). 15 Aar senere var allerede et betydeligt Stykke Jord under Plov, og herpaa var bygget et anseligt Hus i tysk Stil. 10 Aar derefter igen blev den Gaard bygget, som nu kaldes den gamle Gaard. Skønt Gyllingnæs er det yngste Herresæde af nogen Betydning paa Østkysten, hviler der dog noget mystisk over dens tidligere Historie; thi i den første Halvdel af dette Aarhundrede jog med korte Mellemrum den ene Herre den anden ud. Naar en ny kom, hed det sig i Begyndelsen, at han kun var Bestyrer for Smith, men aldrig saasart havde Bestyreren faaet rigtig Fodfæste, førend han optraadte som Despot og uindskrænket Magthaver paa Gaarden. Ja, en af dem

*) I „Hads Herred før og nu“ lyder Beretningen om Lindekjærslette-Huset noget anderledes.

drev det endog saa vidt med sine Anmasselser mod Ejeren, at han lod denne, da han engang kom herved for at bese sin Ejendom, med hele sit Følge kaste paa Porten ved Hjælp af lejede Folk. Herover kom det til Proces, som varede flere Aar og omsider endte med, at Inspektøren tabte Sagen og hovedkuls maatte forlade Gaarden.

I henved 20 Aar gik det saaledes paa Gyllingnæs, saasnart en Tyræn var styrtet kom en Usurpator i Stedet, indtil den endelig omtrent ved 1840 blev solgt ved offentlig Auktion.

Hornfiskejægerne.

Naar Sneen smelter og det venlige Foraar kommer med Trækfuglene, der føre hen over Danmarks Sletter for at ile til de nordlige Lande og der forkynde Sommer og Solskin, saa kommer Røjgæssene til Kysterne af Horsens Fjord og melde vidt og bredt ved deres Sang, at nu er Vinteren forbi, ja, de kommer stundom i en saadan Mængde og med en saadan Susen og Larm, at det ligner en fjernt rullende Torden, hvorigennem høres dæmpede melodiske Toner.

For den Fremmede, som paa en smuk Foraarsdag har besøgt disse Steder, er der noget ejendommeligt ved denne Larm. Disse halvt glade, halvt sørgmodige Toner bringer stundom den ubekendte Vandrer til at standse og lytte, thi Røjgæssenes forunderlige Sang synes at komme fra Havets hemmelighedsfulde Dyb.

Opmærksomt skuer man ud over det sølvblaa Hav for at opdage Aarsagen, men der er intet at se, uden en mørk Stribe langt, langt ude paa den blanke Sø.

Nu forstummer Sangen; den sorte Stribe faar Liv og opløser sig i en skyllig-nende Flok af flere Tusinde Fugle, der gaar tilvejs med en Larm, som overdøver Dønningernes Brydning mod den stenede Strand.

Naar Røjgaasen kommer, saa kommer Hornfiskene, og saa bliver der Liv og Lystighed paa Grundene mellem Alrø og Gyllingnæs. Den raske Befolkning fra Lerdrup, Gylling og Amstrup samles da for i Ebbe-Tiden at fange Hornfisk i læs-sevis i Alrø Vase.

I Nærheden af Vasen eller Vadegrunden lige paa Havbrinken ved Vejen, som fører fra Lerdrup til Gyllingnæs, laa en smuk Formiddag 1828 en Gruppe Mænd. Imellem dem laa den store Dyrge af Hornfisk, Udbyttet af en Jagt i det vaade Element. Nogle af dem var i Færd med at ombytte de vaade Klæder med tørre, thi Jagten var udført til Fods. En grøn Flaske gik flittigt fra Mand til Mand for, som det hed sig, at bringe lidt Varme i Legemet efter det kolde Bad.

Yderst i Gruppen paa en Bunke Tang sad en kraftig bygget Mand, som med en Trænaal, hvori der var et Stykke tyndt Reb, stak igennem begge Øjnene paa Hornfiskene og derved trak dem paa en Traad. Han havde lagt sin Trøje ved Siden af sig, og ovenpaa denne laa en langløbet Bøsse med Krudthorn og Hagel-pung.

Manden var saa beskæftiget med sine Fisk, at han ikke lagde Mærke til de andres muntre Skæmt og Latter.

Et let Slag paa Skulderen fik ham til at se op fra Arbejdet og vende Blikket til den nærmest siddende, der paa kammeratmæssig Maade rakte ham den Grønne med de Ord: »Naa Kristian, du har saa travlt med at lave Perlekranse til din Mutter, at du ikke kan faa Tid til at faa dig en lille Hivert til at holde Sjæl og Legeme sammen med. Drik dig en god Taar, det giver Varme i Skrutten og klarer Blikket, og det kan du nok behøve, hvis du vil længere i Dag med denne der«; her gjorde den talende et Tegn efter Bøssen.

Den, der blev tiltalt, tog Flasken, drak sig en forsvarlig Slurk, og takkede, idet han rakte den tilbage og atter tog fat paa sit Arbejde.

»Hvorfor«, ytrede en høj, mager Mand, »har du Skyderen med, agter du at gaa til Gyllingnæs og skræmme Livet af den nye Herre, som kommer i Dag, eller vil du maaske give ham en Honnørsalve, naar han kommer her forbi?«

»Ingen af Delene«, svarede den adspurgte med nogen tysk Udtale, »jeg vil blot skyde Regnsøver.«

»I Dag kommer nok den nye Herre til Gaarden«, lød en pibende Stemme fra Gruppen, »det er svært, som der er bleven pudset op deromme, fejtet paa Loftet og skuret i Tørvekrogen; men det er nok ogsaa en rigtig engelsk Greve den. Jeg er svært bange for, at Kristian Dihn ikke faar saa mange Dyrekøller paa Bordet her-efter, som han har faaet hidtil, thi disse Engelskmænd er nok svært store Jagt-elskere og ikke gode at søbe Kaal med.«

»Pas du dig selv, Mosjø Dragon!« lød Kristian Dihns kraftige Røst, idet han tilkastede den talende et vredt Øjekast, »jeg og Herrerne paa Gaarden har aldrig været andet imellem, end at jeg stundom har skaffet dem en ekstra Løbetur!« dermed drog han sin Trøje paa, slængte Bøssen og Fiskene over Skulderen og lavede sig til at gaa.

»Sagde du ikke, Anders, at det var en engelsk Greve, der nu kommer her til Gaarden«, spurgte den høje, »jeg troede, det var John Smiths Datter, hende der fik Armen knækket i det store Slag paa Gyllingnæs, der skulde have Gaarden. Hun er jo gift med en spansk Købmand?«

»Har været«, svarede den adspurgte, »men Spaniolen er nok druknet; og nu er hun gift med en engelsk Greve. Smith har nu skænket dem Gaarden i evig Arv og Eje, og i Dag kommer de og tager den i Besiddelse for, efter Sigende, at ho der bestandig.

Det nye Herskab.

Medens denne Samtale fandt Sted mellem Mændene, rullede en svær Rejse-karet, trukken af et Par stærke, men sveddryppende Heste, frem paa den sandede Vej, som fører fra Lerdrup om forbi Alrø Vase efter Gyllingnæs.

Gardinerne var trukken for Vognens Vinduer. Ikke en Lyd forraadte, at der befandt sig nogen i Vognen.

Kusken, en kæmpemæssig Karl med et vældigt sort Overskæg, sad stiv og strunk paa Bukken.

Mellem Vognens Baghjul løb en stor Bulldogge, som, uden at forandre Plads, bestandig holdt Skridt med Vognen. Den tunge Vogns Hjul sank dybt i den op-kørte Vej. Hestene pustede og stønnede af Anstrengelse. Kusken sad med slap Tømme. Han syntes at betragte Omgivelserne med sløv Ligegyldighed, medens han lyttede til Røjgæssenes Sang, som brusede fra Havet ind over Landet.

Da Køretøjet nærmede sig Vejen, som løber ned til Vasen, kom Hornfiske-jægerne belæssede med deres Fisk lige mod Vognen. Ved at se disse mange Men-nesker syntes Kusken at vaagne af sin Sløvhed. Med sin behandskede Haand skød han Skæget kækt ud til Siderne, samlede Tømmen til sig, smækkede med Pisen og gjorde sig Umage for at se drabelig ud. Lige som Mændene passerede Vognen, blev det ene Vindue aabnet, og en Herre stak Hovedet ud og tilraabte Kusken nogle Ord i det engelske Sprog.

Herren betragtede de forbiilende Fiskere med et spørgende Blik, men især hvilede det stikkende paa Kristian Dihn, som gik bagest i Rækken med Bøssen over Skulderen.

Uden at gengælde de høflige Hilsener smækkede Herren Vinduet i.

»Sikken en! mon det var Herren?« udbrød Anders Dragon og saa efter Vog-nen; »tror du, Kristian, at du kan faa ham til at løbe. Han saa ud til at være Mand for sin Hat, og en, der ikke lader sig kyse af en tysk Ed eller en sort Bøsemunding.«

»Det vil Tiden vise«, svarede den adspurgte og fortsatte uforstyrret sin Van-dring.

Paa Gyllingnæs herskede samme Dag lige fra den tidlige Morgen travl Virk-somhed.

Den gamle Forvalter udfoldede en rastløs Virksomhed. I alle Kroge skulde der pudses, for at der kunde se ordentlig ud, naar det nye Herskab kom.

Dette ventedes hvert Øjeblik.

Endelig rullede den tunge Rejsekaret ind i Gaarden og holdt for Hovedindgangen til Vaaningshuset.

Den gamle Forvalter aabnede Vogn døren med blottet Hoved.

Den første, som traadte ud af Vognen, var en høj, mager Herre med et koldt og frastødende Ydre. Hans af mørke, stride Bakkenbarter omgivne Aasyn var blegt og langagtigt, Læberne fast sammenpressede og det skumle Blik foer skulende hid og did. Efter ham saa man stige ud en ung, smuk Kvinde i en elegant Rejsedragt.

Derefter styrtede en 3 a 4 smaa Køterhunde ud af Vognen og opførte en øresønderrivende Koncert, idet de hylende og gøende omkredsede Herren.

Efter at endnu en lille Dreng af et sygeligt Udseende var kommen til Syne, viste sig tilsidst en Pige saa sort som Ibenholt.

Forvalteren bød Herskabet velkommen og førte dem derpaa ind i Huset.

Rejsekufferterne blev læssede af Vognen, hvorefter Kusken rullede bort med Karet.

Det forsamlede Tyende betragtede nysgerrigt de svære, jernbeslaaede Kufferter, hvorpaa der stod at læse med kunstigt udseende Bogstaver: »R. A. Stapleton.«

Det nye Herskab paa Gyllingnæs var et underligt Ægtepar. Herren saa mørk og tavs ud, var altid indesluttet i sig selv, talte ikke Dansk og henvendte sig sjældent til nogen. Hans eneste Beskæftigelse det første halve Aar var Opdræt af Hunde. Til enhver Tid saa man ham omgivet af en Flok smaa Bjæffere. Han var en stor Jagtelsker og ikke naadig stemt mod Krybskytterne.

Sjældent saas han i Selskab med sin Kone, kun naar de en enkelt Gang kørte ud sammen, saa man hyppigt Fruen sidde ved hans Side paa Bukken. Hun var en Datter af John Smith, hed Georgianna og var i Modsætning til Manden aandrig, livlig og dertil fager og skøn.

Stapleton eller »Engländeren«, som han kaldtes, var hendes anden Ægtefælle. Hendes første Mand var druknet 2 Aar efter at de var blevet gift.

Saaledes hed det sig i den første Tid, efter at de var kommet til Gyllingnæs, men snart dukkede forunderlige Rygter op i Omegnen angaaende Ægteparret, og det blev fortalt, at de slet ikke var gift. Hvem han var, eller hvor han var fra vidste ingen, kort sagt, over det nye Herskab hvilede et uigennemtrængeligt, hemmelighedsfuldt Slør.

Kusken Klaus, som de havde ført med sig, var, saasnart Talen var om hans Herskab, som en lukket Bog. Han stod i stor Gunst hos Herskabet og vidste at føre sig dette til Nytte. For det øvrige Tyende paa Gaarden var han en sand Plageaand, ja, selv Forvalteren, den gamle Wickmann, havde sin Nød med ham. Han var derfor ilde lidt af sine Medtjenere, der følte sig knyttede sammen ved den Uvilje, de nærede mod den fælles Modstander.

Nogle Maaneder efter Ankomsten til Gyllingnæs gjorde det nye Herskab, efter at Høsten var tilendebragt, Gilde for Gaardens Folk. Den gamle Forvalter var det bleven overdraget at sørge for Arrangementet, men dette var ikke efter Klaus' Hoved, og de to kom da i Trætte derover, ved hvilken Lejlighed den sidstnævnte forgreb sig paa sin Foresatte. Dette vakte en almindelig Harme, der gav sig saa utvetydig tilkende, at Urostifteren fandt det raadeligst skyndsomst at fortrække.

En huslig Scene.

Paa det yndige Sletteland, hvorfra Halvøen Gyllingnæs skyder sig ud i Havet, ligger Landsbyen Gylling. Det er en meget stor Landsby. Den er adskilt i to Dele af et temmeligt betydeligt Vandløb.

Sagnet vil vide, at den i gamle Dage har været en Handelsby under Navn af Aaby. Hele den Maade, hvorpaa Byen er anlagt, tyder paa, at Sagnet kunde være Sandhed. Et Sted kaldes Blæsborg, og ved den venstre Side af Aaen ligger et Par Gaarde, som kaldes Skrivergaardene, hvilke for flere hundrede Aar siden skulde have tilhørt en Ætling af den adelige Slægt Kalff.

I Nærheden af Skrivergaardene laa, paa den Tid vor Fortælling foregaar, et lille faldefærdigt Hus. Derinde i det fattige Hjem, i et snævert Rum, der kun sparsomt blev oplyst af en ussel Tællepraas, sad en sildig Aftenstund en Kvinde med et lille Barn paa Skødet. I et Hjørne af Stuen hvilede paa et Leje et Par Børn trygt i Søvnens Arme. Inde i Alkoven, hvis falmende Omhæng var fæstet op, laa fuldt paaklædt et Menneske og snorksov. Alt var renligt og ordentligt i den fattige Bolig. Møblerne var ikke mange. Et hvidt skuret Fyrretræs Bord henne ved Vinduet, et Par Stole og en stor Standkiste; det var det hele. I en Krog ved Sengen stod en Bøsse op til Bræddepanelet, og paa et Søm ovenover hængte Krudthorn og Hagelpung.

Kvinden havde allerede siddet længe ubevægelig og fordybet i Tanker, da Barnet paa hendes Skød begyndte at blive uroligt og strække de smaa Hænder i Vejret, idet det lod en sagte Klynken høre, som tydede paa, at det var sulten. »Ja, Gud bedre det for Kaar vi har«, sukkede Konen; »men noget maa han skaffe til Brødet«, vedblev hun og gik hen til Sengen, hvor Manden laa. Hun ruskede ham i Armen og udbød sagte: »Kristian, rejs dig, det er snart Dag og vi har intet Sul til Brødet!«

»Hvad er der løs?« spurgte han med søvndrukken, snøvlede Stemme.

»Hvad der er løs? Du skal rejse dig, Syvsover, og skaffe os noget Sul til Brødet!«

»Syvsover, — Sul til Brødet!« raabte Manden med opirret Røst, idet han foer ud af Sengen, »er det nu forbi med Sulevarerne igen. Der kan da heller ingen Ting forslaa her i Huset. I hvormeget jeg end slider og slæber bliver vi dog lige fattige. — Der er heller ingen Forslag i din Husholdning, Kone!«

»Ja, det skal altid være min Skyld!« svarede Konen med taarefyldt Blik og trykkede Barnet fast til sit Bryst.

Grædende bebrejdede hun Manden hans uretfærdige Beskyldning og foreholdt ham hans Fejl. Hun talte sig ivrig, og lod ham til sidst vide, at man sagde i Byen, at han var en Sviregast. Under denne Ordstrøm fra Konen var Mandens Harmen bleven vakt, og hans haarde Ansigtstræk havde faaet et endnu trodsigere Udseende. Han greb Bøssen og raabte vredt: »Hvad i Djævelens Skind og Ben kommer dette Folk ved, hvem har vovet at sige sligt?« Her stødte han Geværkolben saa haardt mod Gulvet, at Ruderne klirrede, og gentog med stigende Heftighed sit Spørgsmaal.

»Søren Rask har sagt det«, svarede Konen sagte.

Havde man slaaet en Spand koldt Vand over Hovedet paa ham, kunde han ikke være bleven mere slukøret, end han blev ved Lyden af dette Navn. Hans Vrede var som blæst bort med det samme, og han ytrede sagtmodig: »Har Søren Rask*) sagt det? Det forandrer Sagen, han er tilvisse en dygtig Mand.« Hans barske Aasyn antog et blidere Skær, sagte drog han Kvinden til sig, og paa Armen tog han Barnet, der med fuld Haand tog fat i Faderens stride Skæg.

Der paafulgte nu en fuldstændig Forsoning. Al Strid var glemt, og længe sad de og samtalede med hinanden.

Natten svandt. Det dæmrede i Øst, da rejste han sig, kastede Bøssen over Skulderen og lavede sig til at gaa.

»Hvor gaar du hen, Mand?« sagde Konen, idet hun lagde den lille, som var falden i Søvn, hen i Sengen.

»Jeg vil ud at skaffe os lidt til Hjælp til Føden. Du sagde jo, at vi havde

*) Paalidelige Folk vides endnu at fortælle om S. Rasmussen i Gylling, som var den eneste Mand, Tyskeren Christian Dihm havde Respekt for.

intet Tilbrødsmand; men jeg lover dig, at saa længe der er en femendet Raabuk at skyde, og en Ræv at flaa i Gyllingnæs Skov, skal hverken du eller dine komme til at græde af Sult.«

»Herregud Mand! bliv fra Herregaardens Jagt. Det gaar dig galt til sidst. I alle de Aar, Engelskmanden har været der, har han jo forfulgt dig mere ivrigt, end du forfølger et anskudt Stykke Vildt, og fanger han dig, bliver det sidste værre end det første!«

»Frygt kun ikke; en daarlig Ræv maatte det være, som ikke havde mere end een Vej til sin Hule.« Hermed tog han Afsked fra Hustruen og gik med faste Skridt ud af Døren.

Skuddet.

Hin Nat, da den i foregaaende Afsnit skildrede Scene foregik, var der allerede forløbet nogle Aar siden Stapleton kom til Gyllingnæs.

Det spændte Forhold imellem ham og »Fruen« forværredes Aar for Aar og truede med tilsidst at sprænge deres Samliv. Han led af den for Engelskmænd særegne Spleen. Hans Adfærd imod hende og imod hendes Søn var i høj Grad tyrannisk; hun fandt sig i lang Tid taalmodigt i sin Skæbne, men Antoni, der var svag af Helbred, led derunder.

Som Lægemiddel mod sin Spleen brugte Stapleton den Adspredelse, hans Liebhabereri for Hunde ydede ham.

Det var ham en sand Glæde, ja, næsten en Livssag, at faa sine Hunde plejet og fodret til rette Tid. Desaaarsag var han tidlig paa Færde om Morgenens, og det slog sjældent eller aldrig fejl, at han jo tog sig en Morgentur i Selskab med sine 20 a 30 Hunde, før Sol stod op.

Saaledes finder vi ham paa en lys og skær Oktober-Morgen vandrede ned mod Havet omgivet af sine firbenede Ledsagere.

En let gennemsigtig Taage hvilede over Skov og Hav. Enkelte Vindpust fra Havet tvang det lette Taageslør i Vejret hist og her. Den østlige Himmel rødmede bag Skovens Toppe og forkyndte, at den venlige Sol, Dagens Dronning, var i Anmarch.

Fordybet i Betragtninger, der ikke syntes at være af nogen behagelig Natur, vandrede Stapleton ved Strandbredden. Med et mørkt Aasyn skuede han ud over Bølgerne, der langsomt rullede mod Kysten. Da traf hans Blik Hundene, og idet hans Tankegang tog en anden Retning, kaldte han fløjtende Hundene til sig, og da han rangerede dem med Hundepisken, sprang de hylende, gøende og larmende omkring ham.

Med et standsede han sin Hundedressur; thi dybt inde fra Skoven lød et langt, hult Knald, hvis Genlyd blev kastet fra Skovparti til Skovparti.

Et Øjeblik stod han stille og saa over i den Retning, hvorfra Skuddet kom. Derpaa gjorde han omkring, kaldte paa sine Hunde, og ilede med hurtige Skridt tilbage til Gaarden.

Forpustet og svedig ankom han til Smedien. Derinde lød Blæsebælgens taktfaste Klappen. Det varme Jern højede sig glødende og sprudende under Smedens kraftige Hammerslag.

Herremanden stak Hovedet ind ad Døren og raabte i et Sprog, der var en Blanding af Engelsk og Dansk: »Bendix, kast Tøjet ad Bloksbjerg til og følg med mig. Alle Mand paa Gaarden skal ud og fange »Tirsmanden«! thi han er ude i Skoven og stjæler Bukke.«

Nu gik det i Løb fra Smedien til Gaarden, hvor han under en Syndflod af engelske og danske Eder i en Ruf purrede alt Gyllingnæs' Mandskab ud.

Et Kvarter derefter saas et underligt Optog at drage ud fra Gaarden. I Spidsen gik Smeden med en vældig Hammer. Bagefter ham saas Gaardens Karle bevæbnede med Plejle, Høtyve, Forke og Grebe. Lidt foran gik Herren og For-

valteren med Hundene som Avantgarde. Hele denne lille Armé tog Vejen efter Skoven, hvor Skuddet var falden.

»I Dag skal Vildttyven fanges, enten levende eller død«, sagde Stapleton. Vi faar nu at se, om han spaaede rigtigt.

Fare og Frelse.

Fra Gylling Sogns østre Strandbred, der hvor Gylling Aa udmunder i Havet, strækker sig tværs over Halvøen Gyllingnæs til dennes venstre Bred ved Horsens Fjord Levninger af en gammel Jordvold.

I hvilken Hensigt vore Forfædre havde ladet nævnte Jordvold opkaste er ikke godt at vide, dog har Navnet, Ulvdiget, fulgt disse i Fortiden sammenkørte, nu til Dels igen sløjfede Masser af Jord, som er opkastede uden Hensyn til Terrænforholdene, gennem Mark og Skov, Eng og Kær, bestandig i lige Retning fra Nordøst til Sydvest.

Samme Morgen som nysomtalte Hær rykkede ud fra Gyllingnæs, men omtrent ved Solens Opgang, stod Kristian Dihn i en af Vinterens stride Vandløb udhulet Grøft ved Ulvdiget inde i Gyllingnæs Skov. Med en Spade var han i Færd med at tildække Indgangene til en Rævehule, som fandtes i Diget under et stort Træs Rødder.

Han arbejdede saa Sveden randt. Trøjen havde han kastet og Skjortærmerne havde han smøget op, hvorved hans senefulde, muskelfaste Arme kom til Syne. Geværret og øvrige Jagtrekvisitter laa i Grøften ovenpaa en Bunke tørt Kvas. Lystigt dansede Spaden i hans kraftige Haand og Arbejdet gik flinkt fra Haanden. Da han havde faaet Hullerne tilstoppede paa et nær satte han Spaden i Jorden foran dette. Han lagde sig nu paa Knæ og halede en Tot Blaar samt Fyrtønde og Fyrstaal op af Lommen.

Tilfreds med sit Værk mumlede han fornøjet: »Se saa, Mosjø Fux, nu skal din Pels blive min, hvis du er derinde«. Imidlertid havde han faaet slaaet Ild med Fyrtøjet og stak nu Blaarene til, som han snart fik til at blusse op i lys Lue. Ved Hjælp af tørt Ved fik han snart en lystig Ild til at knitre, og det varede ikke længe, førend en kvælende Røg steg ned i Rævens Bolig, medens lette blaa Røgskyer hvirvlede op omkring Træet, hvis Stamme var gammel, trasket og hul indvendig. Et Par Alen fra Jorden var, skjult af nogle unge løvrige Skud, et Hul paa Træet, hvor udaf Røgen væltede, uden at Jægeren mærkede det. Et langt spids Hoved, med et Par livlige Øjne og nogle mørke spidse Øren, kom til Syne i Hullet. Dyret stirrede et Øjeblik paa sin Fjende, men trak sig igen sky tilbage. Den uudholdelige Røg inde i Træet blev imidlertid Dyret for stærk; thi Hovedet kom igen frem og Ræven samlede sig sammen til Spring. Man saa et mørkt Legeme beskrive en Bue over Hovedet paa den knælende Skikkelse og i Grøften bag Krybskytten dumpede Ræven ned.

Det gøs i Manden, da han hørte Ræven falde. »Donner und Blitz«, udbrød han, fik i en Fart Bøssen fat og nu hørtes to smaa Knæk. I samme Nu var Bøssen lagt til Kinden. Et drønende Skud paafulgte, Ræven udstødte et Hyl, trillede nogle Gange rundt, gav et Par Spræt med Bagbenene og var død.

»En prægtig Pels; mindst sine to Sølvdalere værd«, ytrede Kristian Dihn for sig selv, idet han tog den døde Ræv og bar den hen til Hulen.

Han slukkede nu Ilden ved at kaste nogle Spader fulde af Jord derpaa, tog derefter et Stykke Strikke op af sin Lomme og bandt Mikkels Bagben fast til Træets Grene.

Med en lille Foldekniv gav han sig til at sprætte det døde Dyr op for at drage Huden af, og i kort Tid var dette Arbejde udført, hvorefter han med et Kenderblik og et tilfreds Smil betragtede det smukke Skind. Det blev rullet omhyggeligt sammen og forvaret i en Lærredspose. Kroppen blev løst af Træet og gravet ned i Grøften. Efter saaledes at have bragt alt i Orden, samlede han sit Tøj sammen og lavede sig til at gaa. Da lød i det samme i hans umiddelbare

Nærhed Hundeglam og højrøstede Menneskestemmer. Det var Herremanden, som kom med sine Folk. En let Sitren foer over Kristian Dihns Træk. Han troede sig fortabt; men bevarende sin Koldblodighed kastede han et undersøgende Blik i den Retning, hvorfra Larmen kom. Hundeglammet lød bestandig nærmere, og Faren for at blive fanget voksede med hvert Øjeblik. Kun et Øjeblik betænkte han sig, derpaa greb han med Snarraadighed Bøssen, som han puttede ned i den hule Stamme gennem den Aabning, hvor Ræven var sprungen ud, og selv krøb han baglæns ned i Rævegraven.

I Grøften langs med Ulvdiget, hvor Kristian Dihn nylig havde staaet og trukket Bælgen af Ræven, kom Smeden gaaende lige henimod Graven, hvori han laa.

Til hver Side i Skøven var Folkene spredte i en lang Kæde. Smeden befandt sig omtrent midt i Kæden. Stapleton og Forvalteren førte hver sin Fløj. Herremanden løb med feberagtig Uro frem og tilbage og skændte over Hundene, der gøende og støjende for omkring, og han skændte paa dem af Folkene, der ikke kom hurtigt nok af Sted og paabød med bydende Stemme, at den største Agtpaagivenhed skulde iagttages ved ethvert mistænkeligt Punkt i Skoven.

Da Smeden passerede Hullet, hvor Vildttyven laa, fik han Øje paa denne, som med næppe hørlig Hvisken udbrød: »Bendix, frels mig, om du kan«. Smeden studsede, betænkte sig i et Nu, men tog derpaa sit Parti og hviskede: »Lig bare stille.« Han bøjede nogle løvrige Grene af en Busk ned og dækkede dermed Hulen.

Medens han var saaledes beskæftiget, kom Herremanden jagende hen til Stedet: »Ser du noget til ham, Smed?« raabte denne og standsede. »Nej, Mylord, han er fløjten!« svarede Bendix, idet han trykkede Grenene fastere ind imod Aabningen og gjorde Tegn til at gaa over Diget, men som af Vanvare, gled hans Fod; han faldt baglæns ned imod Vildttyvens Skjulested, som han dækkede med sin brede Ryg.

»Av, de forbistrede fladbundede Træsko«, udbrød Smeden med en fortrædelig Mine.

»Staa bedre paa sine Ben en anden Gang, Klods!« ytrede Stapleton og jog videre.

Bendix rejste sig langsomt, og Kristian Dihn var frelst.

Gaardens Deling.

Mangen Sommer med Solskin og Fuglesang og mangen barsk Vinter med Storm, Slud og Snefog var gledet hen siden hin Dag, da Englænderen Stapleton første Gang satte sin Fod paa Gyllingnæs' Grund, men endnu var han lige saa fremmed for Omegnens Befolkning, som den Dag, han kom; thi han førte ikke Samkvem med nogen der paa Egnen. Fra sin Hustru fjernede han sig mere og mere, og det saa ud til, at Livet paa Gyllingnæs var ham en Byrde.

Hans Hustru var en Kvinde paa noget over 30 Aar, høj, velvoksen og med fyldige Former. Hendes fintformede Aasyn var ovalt og smukt. En Fylde af ravnsort Haar bølgede ned over hendes Hals og Skuldre og brusede sig om hendes høje, hvælvede Pande, og ud af de drømmende mørke Øjne glimtede en sydlandsk Ild.

Denne skønne, majestætiske Kvinde, der kun syntes skabt til at elskes, byde og befale, var nu som en fangen Fugl, hvis Vinger er stækkede, og som venter paa at faa sin Frihed for at kunne flyve ud og tumle sig, fri for Tvang og fri for Sorg, i den dejlige friske Natur.

Adspredt og tankefuld vandrede hun som oftest omkring. Mangen Aftenstund, naar Sommersolen rødmande sank ned bag Ulstrupbakkernes mørke Kam, medens Kirkeklokkeklangen baaret af milde Luftninger tonede gennem Lundene, sad hun paa Havbrinken og skuede ud i Søen, lyttende til Bølgerens dæmpede Slag.

Hvad mon hun drømte om, naar hun saaledes sad? Mon det ikke var hendes Barndoms og Ungdoms lyse Billeder, der, idet de smilende for forbi hendes indre Blik, aftvang det beklemte Bryst et Suk, ved Tanken om, hvor trist og glædesløs hendes Tilværelse nu var. Taarer paa hendes Kind syntes at bekræfte Rigtigheden af denne Fornødning.

Naar saa Mørket gjorde skummelt omkring hende, rejste hun sig op og vandrede langsomt hjem, hvor hun lukkede sig inde i sit Sovekammer, og overgav sig til Graaden og Sorgen.

Sin saakaldte Ægtefælle hadede hun og betragtede sit eget Barn, den lille Antoni, med en saa sløv Ligegyldighed, at hun ikke magtede at tage Barnet i Forsvar mod hendes Tyran og hendes Søns Bøddel.

Antoni, der efter sin Bedstefader, den gamle John Smith, var tilskrevet 100,000 Mark Banco, var bestandig Stapleton en Torn i Øjet. Den Maade, han behandlede Barnet paa, gav Anledning til Gætninger, som tydede paa, at man ikke tilskrev denne hans Adfærd synderlig rene Hensigter.

Endelig tog »Fruen« sig sammen. Bægeret var fuldt til Randen. Hun mandede sig op og fordrede det halve af Ejendommen for sig og sin Søn. Stapleton indgik paa hendes Forlangende, og Gaarden blev derefter delt i tvende Parter, men Englænderen gav sig mest af med Hesteopdræt og med sine Hunde, og brød sig ikke stort om Agerbruget.

Gaarden blev styret af en Forvalter, men paa Grund af den herskende Uenighed mellem Ejeren og Ejerinden maatte der tit skiftes, og det var sjældent, at en Forvalter blev der længere end et Aar.

1838 kom en ny Forvalter til Gyllingnæs. Han var oprindelig fra Hamborg, men havde i nogen Tid været Skriver paa Aakjær. Han hed Wigreff, og var en Mand paa omtrent 30 Aar, høj, bredskuldet, sværlemmet og ret en firskaaren Skikkelse med et net og et indtagende Ydre.

Hans frejdige Blik vidnede om Hjertets Renhed og Godhed. Paa den høje Pande stod mandig Fasthed præget. Han behandlede sine undergivne med Venlighed og forstod ved Siden deraf at sætte sig i Respekt.

Kun paa et eneste Omraade havde Stapleton og Georgianna Smith vedvarende vedligeholdt Fællesskab, nemlig Jagten. Forvalteren havde med Hensyn hertil faaet de skarpeste Instruksler baade af Herren og Fruen.

Det blev ham paalagt at have et vaagent Øje med Krybskytterne, især med Tyskeren Kristian Dihn fra Gyllingnæs, hvilken blev udpeget som en af de forvovneste og frækkeste Vildttyve, der fandtes paa Egnen.

Wigreff og Tyskeren havde flere Gange krydset hinanden paa deres Vej, men den sidstnævnte gik altid af Vejen for Forvalteren, hvor det kunde lade sig gøre, eller ogsaa slog han skulende Øjnene ned, naar han absolut skulde passere den anden forbi.

Den indespærrede.

Kort Tid efter, at Wigreff havde overtaget Gaardens Styrelse, rejste »Fruen« bort i nogle Dage, og Dagen før hun ventedes hjem, rejste Stapleton ogsaa.

Antoni havde Fruen overladt i Husholderskens Varetægt; men før end Englænderen rejste, tog han Drengen og indespærrede ham i et mørkt og fugtigt Kammer uden at give ham nogetsomhelst til Livets Ophold. Kun en simpel Straamadras og nogle Hestedækkener tjente ham til Leje om Natten. Stapleton laasede Døren, stak Nøglen til sig og rejste uden at paalægge nogen at sørge for Drengen.

Morgenen efter, altsaa netop den, da Fruen ventedes hjem, stod Husjomfruen og en Pige foran Døren til det Kammer, hvor Antoni var indespærret, og puttede grædende Mad ind gennem Nøglehullet til Fangen.

»Hvad Pokker bestiller De her, Jomfru, mader De Kyllinger gennem et Nøglehul og trækker Vand op til dem med det samme?« udbød Wigreff smilende,

idet han gik forbi. »Aa, Herregud, Hr. Forvalter, hvorledes kan De le ad dette. Nu har det stakkels Barn staaet her næsten i to Dage uden at faa vaadt eller tørt«, svarede Jomfruen og tørrede med Forklædet Graaden af sit Ansigt.

Wigreff saa med et tvivlende Blik paa Husjomfruen og spurgte: »Eksisterer der da Fængsler paa Gyllingnæs?«

»Ja, og Fangen er Antoni!«

»Antoni«, gentog Forvalteren forbausset, »skulde være spærret inde her, og det skulde være Forældrene selv, der behandlede ham saaledes?«

Jomfruen bekræftede dette og fortalte nu Wigreff, hvorledes Stapleton og Georgianna, hver Gang de tog fra Gaarden, spærrede Drengen inde og lod ham forblive der, indtil Herskabet kom hjem igen. I den Tid, de var borte, fik han aldrig andet at spise, end hvad de medlidende Piger rakte ham gennem Nøglehullet.

Wigreff betragtede i stum Forbavselse Pigerne. En dyb Harme stod at læse i hans smukke Aasyn, og han udbrød med en Røst, der dirrede af indre Bevægelse: »Det er uhørt, at en Moder saaledes lader sit eneste Barn tyranisere uden at vove at hæve sin Røst til dets Forsvar. Vel er jeg underordnet her, men ligemeget, den simple Menneskepligt byder mig at befri Drengen fra hans Arrest, og jeg vover det paa egen Risiko.« Dermed stemmede han sine stærke Skuldre mod Døren, som efter nogen Modstand sprang op, hvorved han baglæns tumlede ind i Værelset.

Morgenen derefter sad »Fruen« i sit elegante Kabinet paa Gyllingnæs. Hendes mørke Øjne lynede. Det majestætiske Aasyn skiftede vekselvis Farve, der tydeligt gav tilkende, at der foregik en voldsom Kamp i hendes Indre. Foran hende stod Wigreff i en ærbødig Stilling, men dog med en fast og rolig Holdning. Han betragtede med et frimodigt Blik den dejlige Kvinde; men hver Gang deres Øjne mødtes, slog hun sine ned.

Det var umiskendeligt, at der i dette Øjeblik var udfægtet en Kamp imellem de to, og at han var den sejrende.

Georgianna rejste sig, gik henog lagde sin Haand paa hans Skulder og udbrød med en Stemme, der næsten kvaltes af Graad: »Døm mig ikke for haardt, Wigreff; tænk, hvad jeg har lidt i de lange, lange Aar, jeg har været lænket til dette Uhyre af en Mand, som ingensinde er gyst tilbage for de skændigste Misgerninger. Han har ved Underfundighed, Rænker og List maget det saa, at jeg har ladet mig skræmme af hans Trusler og viljeløs har givet mig i hans Vold, og han har gjort mig til en ørkesløs Drømmer, for hvem hele Verden er blevet et Øde!« Her kvalte Graad hendes Stemme og hun vendte sig bort fra ham og lod sine Taarer have frit Løb.

»Fruel!« sagde Wigreff saa blidt, som han formaaede, »jeg fatter tilfulde det pinlige i Deres Stilling, men det forekommer mig dog, at der i Deres Bryst maatte røre sig noget, som formaaede at overvinde alle Hindringer, og hermed tænker jeg paa Kærligheden til Deres Barn.«

»Skaan mig«, sagde hun med Heflighed, idet hun gjorde en bydende Bevægelse imod Døren, »skaan mig, Wigreff, lad mig i Fred. Jeg trænger til Ro.«

Wigreff bukkede stiltiende og forlod Kabinettet.

Fra den Tid foregik der en stor Forandring med den unge Frue. Hun syntes at leve op paany. Hun nærmede sig Wigreff mere og mere og syntes i hans Nærværelse at aande friere.

Hendes Forhold til Stapleton blev derimod mere og mere spændt, og de Baand, som bandt hende til denne kolde, mørke Mand, truede med snart at bryde. Ved et Tilfælde, som kom, førend nogen anede det, brast Georgianna Smiths Lænker.

I Aarhus.

Naar man fra Syd langs med Stranden kommer ind i Aarhus og har gennemvandret den temmelig lange Gade, der bærer Navnet Spanien, og drejer om det skarpe Hjørne paa venstre Haand, er man paa Mindegade. Vandrer man videre, har man et Stykke oppe i Gaden, ligeledes paa venstre Haand, først den gamle Dragonkaserne og lige næst derved en stor, grundmuret Bygning med en høj Stentrappe op til den høje brede Butiksdør. Stedet beboes nu af Groserer Broge; men den Gang de Begivenheder forefaldt, som her fortælles om, boede her en Købmand Lewerckhusen. Lidt ejendommeligt var der hos ham, men et godt Snakketøj havde han, og dette skaffede ham mangan en god Kunde. De fleste Landboere, der ad Strandvejen gæstede Aarhus, skulde i Gaarde hos Lewerckhusen, det var en afgjort Sag, og der var selvfølgelig altid fuldt op af Folk, og Liv og Røre var der.

Det var en Dag i Aaret 1838. Den store rummelige Butik hos Købmand Lewerckhusen var imod Sædvane næsten helt mennesketom. Henne ved den brede solide Disk stod to Sømænd, en ældre og en yngre, og talte sammen i et fremmed, uforstaaeligt Sprog.

Deres vide Sejldugs Benklæder holdtes spændte over Hofterne af et bredt Læderbælte, hvori der stak en Kniv. De bar begge korte Sømandspjækkerter og derunder en rød ulden Skjorte.

Den ældres Ansigt var nøddebrunt og overgroet af en Skov af sorte sammenfiltrede Haar og et tilsvarende Skæg, hvilket gav Manden et røveragtigt Udseende.

Den yngre derimod var en Yngling paa noget over 20 Aar.

Sydens varme Blod og Fyrighed var kendelig i alle hans Fagter. Hvad de talte om, forstod ingen, men det lød velklingende, og de ledsagede deres Tale med Gestikulationer og livligt Minespil.

Noget derfra sad for Enden af det svære Butiksbord en bredskuldret Mand og fortærede en Bid Mad. Foran ham paa Bordet stod et tomt Glas. Det var vor gamle Bekendt Kristian Dihn fra Gylling. Da han var færdig med sin Spisning, rejste han sig og gik hen til Disken med det tomme Glas, som han afleverede med et Nik til »Krambodssvenden« og et »Tak for Skænken«.

Den fremmede Betoning i Krybskyttens Udtale syntes at vække de to Sømænds Opmærksomhed.

Den yngre vendte sig om og maalte ham med et forskende Blik fra Top og til Taa.

Medens han stod ved Disken i Samtale med »Svenden«, aabnedes Døren, og ind traadte Englænderen fra Gyllingnæs. Denne mønstrede de tilstedeværende med et ligegyldigt Blik; men da han fik Øje paa Vildttyven, syntes Selskabet pludselig at vække hans Interesse, og han traadte rask hen imod Tyskeren, udbrødende i en foragtelig Tone:

»Ej, ej, træffer man dig her, Kæltring, er du herude for at købe Bly til at stjæle mine Bukke med? Tag dig i Agt, du Tyveknægt, at jeg ikke fanger dig en Gang ude i Skoven, thi saa skal jeg piske Livet af dig med Hundepisken og lade mine Hunde æde dig bagefter.«

»En dejlig Behandling den, deres Herlighed!« svarede Kristian Dihn med et lunt Smil, »men jeg er bange for, at jeg vil blive Dem temmelig sejglivet at piske ihjel, og med Hensyn til Hundene, da vil jeg vist blive disse en temmelig ufordøjelig Spise og kunde let komme dem paa tværs i Halsen«; dermed bukkede han dybt for Stapleton og satte sig roligt ved Bordet igen.

Denne korte Ordstrid imellem Englænderen og Tyskeren vakte de to Sømænds Opmærksomhed. Den ældste nærmede sig Stapleton og gjorde med Haanden et Tegn, hvorover denne studsede, greb Sømanden i Armen og førte ham hen i et Hjørne af Stuen.

Medens de her førte en hviskende Samtale, greb Sømanden ind under Pjekkerten og fremdrog fra en Lomme, der syntes at være anbragt i den røde Skjorte, et Brev, som han rakte Englænderen, og som denne modtog og i Hast forvarede i sin Brystlomme.

Denne Manøvre var ikke undgaaet den anden Sømands og Krybskyttens Opmærksomhed.

Den sidstnævnte rejste sig og forlod Butikken gennem Gadedøren. Han var ikke kommen ret langt ned ad Gaden, førend han indhentedes af den unge, rødskjortede Sømand, der kom løbende efter ham og præsenterede sig selv som en Landsmand af ham.

Hermed var Bekendtskabet indledet. Sømanden bød sin Landsmand ind paa et Glas Grog, og over det dampende Punscheglas fik de Munden ret paa Gled og diskede op med Historier om de interessanteste Begivenheder i deres Liv. Stapletons Navn forekom meget ofte i denne Samtale og ikke mindst hyppigt fra den unge Sømand.

Godt truffen.

En Tid derefter træffer vi Stapleton spadserende for at fordrive sin Melankoli i Udkanten af Skoven med hele sit Regiment af Hunde. Hundene strejfede vidt ud til alle Sider. Kun en eneste lille sort Støverhund blev i Herrens Nærhed. Det var hans Yndlingshund Fix.

Inde i nogle Buske slog Hundene Alarm. Herren ilede derhen for at se, hvad der var paa Færde. Hvad han der saa, bragte ham i Harnisk, thi ganske roligt stod der Kristian Dihn omgivet af de gøende Hunde.

»Overgiv dig, Hallunk, eller jeg hidser Hundene paa dig«, brølede Englænderen. Den overrumplede Krybskytte lod ikke til saasnart at ville give tabt, og skønt Hundene søgte ind paa ham, forstod han dog at holde sig dem fra Livet. Kun Fix deltog ikke direkte i Angrebet, men tog Stilling i Hælene paa sin Herre, hvorfra den rettede en vedholdende Gøen imod den angrebne, der haandterede en vældig Knippel med en Virtuositet og en Kraft, som gav sig Vidnesbyrd i de Hyl, der af og til lød, naar en af Angriberne kom indenfor dens Rækkevidde. En af de største og mest glubske af Hundene havde faaet et Forben slaet itu og forlod Valdpladsen ynkeligt pibende og humpende af Sted paa tre Ben, en anden havde faaet Overkæben knust og væltede sig som en besat omkring i Løvet, og flere begyndte at trække sig tilbage; da raabte Vildttyven til Herremanden: »Hold Deres Hunde tilbage, nu kan det være nok med den Leg.«

I Stedet for Svar opslog Stapleton en Skoggerlatter, som bragte den andens Blod i Kog, men i Stedet for Gensvar kastede han i Hast sin Dublet til Kinden, gav Ild, og i samme Nu væltede Fix sig i sit Blod ved sin Herres Fod.

En panisk Skræk betog Hundene, da de saa Fix falde, og i vild Flugt forlod de Valdpladsen. Vildttyven opslog en skraldende Latter, og da han endnu stadig beholdt Bøssen i Stand til at give Fyr endnu en Gang, fandt Stapleton det raadeligst skyndsomst at følge Hundenes Eksempel. »En lystelig Rejse til Hækkenfeldt, Hr. Hundekaptajn«, raabte hans Modstander hoverende efter ham.

Gispende efter Luft af den hurtige Gang kom Stapleton hjem til Gyllingnæs. Han paalagde Wigreff under Straf af sin Konditions Fortabelse at holde Vildt-røveren fra Gylling borte fra Gyllingnæs' Territorium.

Fix blev derefter hentet hjem, lagt i et Jernskrin og nedgravet i Haven under en stor Eg, og paa Graven blev sat et Jernkors, som endnu fandtes der i Aaret 1842.

Den sælsomme Spillemand.

Det var en smuk Sommeraften. Dagen havde været varm. Over Kær og Enge hvilede en let Taage, der tydede paa, at den efterfølgende Dag vilde komme til at ligne den, som Solen nu tog Afsked med, idet den sænkede sig bag Skoven i det rødmende blaa.

Ud fra Gyllingnæs for en Rytter i skarp Trav og tog Vejen efter Karlshoved. Da han havde redet et Stykke langs Stranden, standsede han Hesten og lod den drage Aande. Han gjorde et rask Kast med Hovedet og lod Blikket glide over den spejlglatte Havflade, indtil det standsede ved den skovklædte Kyst.

Det var Wigreff.

Han greb ind under Frakken, tog en lille Pistol frem, som han eftersaa nøjagtigt, nikkede derpaa tilfreds og stak den igen i Lommen. Et let Slag paa Hestens Hals af hans flade Haand bragte den til at sætte sig i Bevægelse igen, og kort efter drejede Rytteren af fra Stranden og ind i Skoven til venstre.

I rask Trav red han nu paa en smal Skovvej dybt ind i den sorte Skov.

Ved et lille dampende Kær holdt han stille og syntes at lytte.

Sommernattens Skumring i Forbindelse med Taagen fra Kæret havde gjort det skummelt omkring ham. Kun en Nattergal, som slog sin Trille, og Frøerne, som kvækkede i Kæret, afbrød den i Skoven herskende Stilhed.

Wigreff lod Haanden glide over Hestens Manke og vedblev at lytte med spændt Opmærksomhed. Da lød ikke langt fra ham bløde, dæmpede Fløjtoner, som fik Nattergalen og Frøerne til at forstumme.

Ved at høre disse Toner for et Smil over Wigreffs smukke Aasyn; han slog ud med Haanden og sporede Hesten fremad.

I et Bøsseskuds Afstand fra det Sted, hvor Wigreff havde holdt stille, var der en lille Eng, smukt indhegnet af løvrige Hasselbuske. Engen selv prangede i sin allerfineste Foraarsdragt, grønt og gult. Den lille gule Kapaleja og den store Okseblomme udsendte en dejlig Vellugt.

Inde fra det tætte Buskads lød hine hemmelighedsfulde Toner, snart sørgmodige og klagende, snart stormende og vilde. Løvbuskens skjulte Spillemand vedblev at spille ufortrødent — og sælsomt lød hans Musik i den stille Aften.

Nu raslede det i Buskene, nogle mørke Skikkelser bevægede sig tværs over Engen henimod Stedet, hvorfra Musikken kom. Det var en stor Raabuk i Følge med en Hind, efterfulgt af nogle flere. Midt i Engen standsede de; kun Bukken gik dristigt længere frem, løftende kækt paa Hovedet og opmærksomt spidsende Øre.

Nu tav Musikken, men i Stedet for lød et Skud. Et Lyn for ud af Buskene, Raabukken gav et højt Spring i Vejret, udstødte et Dødseskrig og laa i samme Nu og vred sig i Krampetrækninger paa Jorden.

Ud fra sit Skjul kom Jægeren springende, tog fat i Dyrets Takker og stødte det en Kniv dybt i Nakken. Da knagede det atter, en Rytter banede sig med Magt Vej gennem Løvværket og jog i fuldt Firspring hen til Kristian Dihn, der stod tværs over Bukken.

Det var Wigreff, der med Pistolen i Haanden lod Mundingen af denne blinke for Øjnene af Krybskytten, til hvem han raabte med Tordenrøst: »Du er min Fange. Følger du mig ikke godvilligt, jager jeg dig et Skud Rævehagl gennem Skallen!«

»Nej, jeg gør ikke, Hr. Forvalter«, svarede Tyskeren koldblodigt og gav i det samme Wigreff et saa kraftigt Slag over Armen, at Pistolen fløj ham af Haanden. Skuddet gik af, og Hesten stejlede i det samme, men den kraftfulde smidige Wigreff greb med Lynets Fart Vildttyven i Kraven og sagde: »Det hjælper ikke, at du strider imod. Enten du nu vil eller ikke, skal du med til Gyllingnæs.« Idet han sagde dette, drejede Wigreff sin Hest. Tyskeren, der gispede efter Luft, gjorde Kraftanstrengelser for at befri sig fra Wigreffs Jernhaand, maatte følge efter.

»Herregud, giv dog lidt los; De kvæler mig«, hvædede Fangen.

»Det har du godt af, du«, svarede Wigreff og lod Hesten træde bedre til, »nu har du længe nok holdt os for Nar; vi skal nu prøve, om vi ikke kan kurere dig den Lyst.«

Kristian tav og gik, skønt modstræbende, med ved Siden af Hesten.

Wigreffs kraftige Haand holdt ham fast i Trøjekraven. Han bed Tænderne sammen i Vrede, men han fornåm, at han havde sin Overmand for sig, og derfor fandt han sig i det uundgaaelige.

»Synes De ikke, Hr. Forvalter, at det er Synd saaledes at behandle en stakels fattig Djævel som mig, der dog i Grunden ingen Ting har gjort?« udbrød Vildttyven, efter at de i Stilhed havde tilbagelagt et betydeligt Stykke Vej.

»Ja, det er rigtignok uforskyldt, du behandles saaledes«, ytrede Wigreff ironisk og gav ham et Rap fremad, »du har vel glemt«, fortsatte han, »at du i alle de Aar, Stapleton har været her, har stjaalet en Mængde Vildt, og saaledes gjort voldeligt Indgreb i hans Ejendomsret. Og du har maaske ogsaa glemt, at du for kort Tid siden frækt har skudt Herrens Yndlingshund lige for Næsen af ham?«

»Det skete af en Fejltagelse«, afbrød Tyskeren ham med hæst Røst, »Skuddet var egentligt ikke tiltænkt Hunden. Havde jeg endda ramt Englænderen, saa havde Verden været befriet fra en stor Skurk, og maaske havde Vejen for Deres Lykke været banet med det samme.«

»Hvad er det for forvirret Tale, du der fører?«, henkastede Wigreff, idet han dog holdt stille og lod Fangen drage Aande.

»Puh ha! som De dog er stærk, Hr. Wigreff«, lød det fra den sveddryppende og forpustede Vildttyv, »men det var egentlig om Herren, jeg vilde tale. Stapleton, eller hvad han nu hedder, er en stor Kæltning. Han har altid været mig paa Halsen, fordi jeg skød en Buk en Gang imellem; men han er ikke alene mig, men meget mere Dem i Vejen«, sagde han med en betydningsfuld Blinken, »og hvis De vil undø mig et Øjeblik Pusterum, saa kunde jeg maaske fortælle Dem noget, som kunde give Anledning til, at en skøn Dame, som jeg ikke vil nævne, blev befriet fra et Aag, som med Vold og Magt er lagt paa hendes Nakke, og maaske kunde jeg berede en lykkelig Fremtid for to Elskende.«

Stapleton contra Wigreff.

Vi maa nu indføre Læseren i Stapletons Arbejdsværelse paa Gyllingnæs. Vi finder ham ved Skrivebordet, dog var han ikke beskæftiget med at skrive, men sad og pillede en Hundepisk i Stykker, som han havde i Haanden, uden at agte paa, hvad han foretog sig. En Række prægtige Vaaben hængte paa Væggen lige foran ham; men heller ikke disse syntes han i Dag at have Øje for, hvorimod hans Tanker lod til at være optaget af noget, der bragte ham i den fortrædeligste Stemning. Den rynkede Pande og de fast sammenpressede Læber tydede paa en heftig Vrede. Han stampede i Gulvet, saa Møblerne dirrede. »Det er uhørt!« mumlede han, idet han greb en lille Sølvklokke, der stod paa Bordet, og ringede.

»Kald Wigreff hid«, raabte han til den indtrædende Tjener.

Faa Minutter efter aabnedes Døren, og Forvalteren traadte med utvungen Anstand ind. Stapleton gjorde et Par Skridt henimod ham og raabte i opbragt Tone: »Det er smukke Historier, man fortæller mig om Dem, Hr. Forvalter; at lade den Bandit, denne Kristian Dihn, løbe, da De dog greb ham forgangen Aften paa fersk Gerning.«

»Jeg beder Dem undskylde, Mylord, om jeg har fejlet; men at jeg lod ham løbe, havde nu sine egne Aarsager«, svarede Wigreff koldblodigt.

Wigreffs Rolighed irriterede Englænderen endnu mere og bragte ham i Raseri. Han overdængede sin Forvalter med en Strøm af Beskyldninger og Skældsord og udstødte de frygteligste Trusler imod ham. Idet han greb Klokken, sagde han: »Jeg lader Dem fængsle som Tyveknægt«. Efter at Striden paa denne Maade havde været fortsat i nogen Tid, tabte omsider Wigreff Taalmodigheden, og idet han greb om den Haand, hvori Englænderen holdt Klokken, udbrød han heftigt: »Holdt, Mylord, lad mig sige et Ord først, inden De tilkalder nogen.«

»Elendige, De vover?« raabte Herren fnysende.

»Ja, jeg vover det uhorste, at Tjeneren lægger Haand paa sin Herre«, svarede Wigreff med tilkæmpet Fatning, »men jeg vover endnu mere, nemlig at sige den samme Herre min Mening om hans Færd nu og forhen.«

Stapleton stirrede paa sin Kontrapart med Øjne, som truede med at træde ud af Hovedet, medens Wigreff vedblev: »De er et lavt og nederdrægtigt Menneske og en fræk Ransmand, der har tilvendt sig anden Mands Ejendom. Det er vel overflødigt at sige Dem, hvad De selv ved, men De skal høre det alligevel.

Medens De for adskillige Aar tilbage som Fører for et Kaperskib krydsede paa Røvertogt i den sydlige Del af Atlanterhavet, kaprede De et Koffardiskib, som sejlede fra Jamaica og var bestemt til sit Hjemsted, Hamborg. Om Bord paa Skibet befandt sig et ungt Ægtepar, som De fordrede udleveret for Deres Part, hvilket De ogsaa fik. Hvad der fandtes om Bord af Værdi røvede Deres Folk, og lod derpaa det udplyndrede Mandskab sejle videre med Skibet. Ægteparret var en Købmandsfamilje fra Jamaica, Købmandens Hustru var Georgianna Smith.

Manden lod De om Natten kaste i Havet. Hans unge Hustru holdt De fangen om Bord paa Søroverskibet i flere Maaneder og tvang hende omsider til at række Dem sin Haand.«

Lammet af Skræk var Stapleton sunket ned paa en Stol. Han gjorde Forsøg paa at samle sig, men Slaget havde ramt sikkert og dybt, og der var ingen Kraft i den Haandbevægelse, hvormed han pegede mod Døren. Hans Stemme var næppe hørlig, da han sagde:

»De lyver, Wigreff, De er en fræk Løgner, som ikke kan skaffe Beviser for Deres skammelige Beskyldninger.«

»Jeg mangler ikke Beviser«, gentog Wigreff langsomt; »kan der findes bedre Bevis end Deres Hustrus Anklage?«

»Ah! Altsaa et Komplot, smedet af min elskværdige Hustru.«

»Kald det, hvad De vil, men ønsker De flere Beviser, da skal De faa dem. Et Brev af det mest kompromitterende Indhold fra en af Deres tidligere Staldbrødre er i mit Væрге, og dette Brev bærer Udskrift til Dem, og blev Dem leveret i Aarhus for kort Tid siden. Fik Rettens Haaudhævere Fingre i dette Papir, vilde de upaatvivlelig udbede sig Deres Nærværelse foreløbig paa ubestemt Tid, og maaske næppe med saa uindskrænket Frihed, som paa Gyllingnæs. Jeg har nu sagt Dem, hvad jeg ønsker at sige, og haaber, at De nu har faaet andet at tænke paa, end at lade mig fængsle, og jeg forlader Dem nu, idet jeg overlader Dem til Deres egne Betragtninger.«

Dermed bukkede Wigreff stolt for Stapleton, der sad som forstenet, og forlod Værelset.

Siden den Dag, det nylig beskrevne Optrin fandt Sted, foregik der en stor Forandring med Herremanden. Havde han før været ordknap, saa hørte man nu næsten aldrig et Ord af hans Mund. Han holdt sig for det meste indelukket i sit Værelse, rugende over Planer, som kun han selv kendte. Hans store Hundeflok svandt mere og mere ind, og jævnlig fandt man en af dem liggende død paa Marken eller i Skoven, i Grøfter eller paa Diger, og de bar Udseende af at være omkommen af Sult og Mangel.

I Begyndelsen af Aaret 1842 forsvandt Stapleton fra Gyllingnæs, medtagende Skøder og andre værdifulde Papirer, og vendte aldrig mere tilbage.

Slutning.

Foraaret 1842 med sin klare blaa Himmell havde drevet Vinteren med sin raa, graa og klamme Taage paa Flugt. Træernes unge Knopper begyndte saa smaat at skyde Skallen, og de smaa fine, grønne Blade udfoldede sig for at

indaande den rene Foraarsluft. Skovauriklen stod i Grøften og nikkede meddelsomt til den lille blaa Martsviol og Lærken slog sine Triller i højen Luft.

Paa en yndig Foraarsdag samme Aar saa man en Herre og en Dame ride ud sammen fra Gyllingnæs. Det var Herskerinden paa Gyllingnæs og Wigreff. De tog Vejen efter Lerdrup om forbi Alrø Vase.

I et langsomt Ridt nærmede de sig Byen. De synes at tøve for at indaande Blomsternes Duft. Over Georgiannas Aasyn lyste et saa livligt Skær som ingen- sinde tidligene. Stolt og fast sad hun i Sadlen, og som hun saaledes red, medens hun bar en med en hvid Fjer prydet sort Filthat, der sad kækt paa de mørke Lokker, lignede hun en af Fortidens Ridderfruer.

Den mandige Wigreff, hvis Øjne straaledede af indre Lykke, sad som fastgroet til Hesten.

Som de saaledes red, var det et prægtigt Par at skue. I Skridtgang og i dæmpet Samtale red de gennem Lerdrup forbi Halkjær ud efter Amstrup Baunhøj.

Paa Vejen, som slynger sig om Baunhøj ned efter Amstrup, gik en ensom Vandrer med en Bylt under Armen og en blankpoleret Spade paa Nakken. Det var Tyskeren Kristian Dihn fra Gylling. Han nærmede sig de ridende med raske, taktfaste Skridt, ærbødigt blottede han sit Hoved for dem, da de standsede deres Heste, medens Wigreff venligt tiltalte ham og sagde: »God Dag, Dihn, hvor har De været henne med Spaden, jeg synes ikke, det er Deres vante Vaaben, men maaske den, naar alt kommer til alt, giver et bedre Udbytte end Bøssen!«

»Somme Tider«, svarede den tiltalte alvorligt. »Jeg maa arbejde paa alle Maader; thi jeg har hjemme hele Reden fuld af smaa, og saavidt Gud vil unde mig Helsen, skal de ikke mangle Føde.«

»Se her«, udbrød Georgianna, og lod noget blankt funkke i Haanden, idet hendes venlige Blik udtrykte hendes velvillige Følelser, »her er lidt til dine smaa, Kristian.«

»Tak, naadige Frue. Vor Herre holder sin beskænmende Haand over Dem og os allesammen.« Tyskeren bukkede næsten til Jorden for Parret, der med et venligt Blik fortsatte deres Ridt.

Fra Amstrup Baunhøj er der en vid Udsigt over Dalen, som strækker sig ind i Landet, hvor Aakjær ligger smukt i den grønne Eng, omgivet af vidtstrakte Bøgeskove. Smukt er her i den lyse Foraarsaften, naar Falling Kirkeklokkes Toner forkynder Solens Nedgang.

Her paa dette Sted holdt Wigreff og Georgianna for at fryde sig ved Synet af den venlige Natur.

»Oh, hvor her er smukt«, udbrød hun og lod Blikket fare rundt i Synskredsen. Det vækker Minder om de Steder, hvor jeg tilbragte mine Ungdoms Dage.«

»Georgianna!« afbrød Wigreff hende, idet han greb hendes Haand, »glem Fortiden; fra nu af vil vi kun se fremad med et frejdigt Haab om, at de mørke Dage er svundne for aldrig mere at vende tilbage.«

»Jeg deler dit Haab«, svarede hun og lagde rødmende sin Haand i hans.

Nogle Maaneder efter hin Aften forlod Georgianna Smith og Wigreff Gyllingnæs for bestandig.

En Række af Aar er svundne siden den Tid, Stapleton boede paa Gyllingnæs, men endnu staar Mindet, som Georgianna Smith skabte sig for sin Godgørenhed, ungdomsfrisk i mangt et taknemligt Hjerte.

Nogle Træk af Gylling Kirkes Historie.

Om Tidspunktet for Gylling Kirkes Opførelse ved vi intet bestemt; men det maa antagelig kunne henføres til det 11. Aarhundrede.

Efter at Ansgar — Nordens Apostel — i Aaret 826 under Kong Harald Klaks Regering var indvandret til Danmark for at virke for Kristendommens Indførelse, begyndte Trangen til Opførelse af Kirkebygninger at opstaa hos de før hedenske Nordboere, som efterhaanden havde antaget Kristendommen, og den første og anden danske Kirke blev allerede opført i Slesvig (Hedeby) og i Ribe i Ansgars Levetid, og efterhaanden som Kristendommen vandt mere Fremgang, opførtes lignende Bygninger paa mange andre Steder her i Landet.

Disse første Kirker var alle opførte af Træ, som var det almindeligste Bygningsmateriale paa denne Tid, og deres Holdbarhed har jo ikke været særlig stor; men efterhaanden som Færdigheden i Stens Forarbejdning forbedredes, afløstes de gamle Trækirker af mere solide Bygninger opførte af Sten.

Det benyttede Materiale var forskelligt, Al, Tuf og Flint blev benyttet; men især Kampesten eller Granit blev det almindelige Materiale til Kirkebygningernes Mure, og Færdigheden i Stenenes Forarbejdning blev efterhaanden større, saa almindelige Rullesten afløstes af kløvede Kampesten og disse igen af de i vore Kirker saa almindelige anvendte Granitkvadre.

Gylling Kirke er for største Delen opført af saadanne smukt kvadrede Kampesten, og dens Opførelse maa som nævnt henføres til det 11. Aarhundrede.

Om dens Bygmester ved vi intet; men det ligger nær at antage, at Ejeren af den Borg, af hvilken Rester endnu undertiden opgraves af Jorden syd for Kirken, har været Hovedmanden for dette Værk, og at han og hans undergivne i Fællesskab har ladet Arbejdet udføre.

Underligt nok, at saa mange stolte Borge fra denne Tid forlængst er forsvundne — jævned med Jorden — medens Kirkerne, som samtidig opførtes af det solide Materiale, endnu staar som et synligt Minde om vore gamle Forfædres Foretagsomhed og tillige som et Bevis paa den faste Kristentro, der har bragt dem til med primitive Redskaber at udfolde den forholdsvis mægtige Virksomhed og Bekostning ved Tilvejebringelse af et saa solidt og varigt Tempel for Troens Forkyndelse.

Alle de gamle Kirkebygninger fra disse Tider er udført med stor Omhu. Pladsen er valgt paa et højtliggende Sted, og Grunden nedlagt

nøjagtig solret med Alteret mod Øst. Oprindeligt har Kirken kun bestaaet af et Rum, delt som nu i Skibet og Koret, men senere er et lille Taarn og Vaabehuset tilbygget. Soklen er muret af store tilhugne Kvadre, hvis øverste Kant, der rager udenfor Muren, er skraat tildannet.

Murene er udvendig opførte af smukt tilhugne firkantede Kampesten og indvendig af raa og kløvede Sten, og den hele ca. 2 Alen tykke Væg er muret i stampet Kalkmørtel. De oprindelige Vinduer har været meget smaa og højsiddende, og over dem har der været anbragt smukt tilhugne rundbuede Kampestensoverligger.

Ved en senere Restaurering er Sydmuren tildels ommuret, hvorved Kvadrenes Opstilling er bleven mindre nøjagtig end oprindeligt, og større Vinduer er samtidig indsatte tildels fastmurede med brændte Mursten, som udvendig er cementpudsede og afkvadrede i Lighed med Kampestenmuren. Tre af de gamle Vinduesoverligger er indsatte i Vaabehusmuren, og en fjerde findes i den vestlige Kirkegaardsmur, og den vil ved Murenes Nedbrydelse i Anledning af Kirkegaardsudvidelsen forhaabentlig blive forskaanet for Ødelæggelse. Taarnet er forholdsvis lille, muret af Mursten og aabent fortil med en stor, foroven halvrund Aabning, og i Taarnet er Klokkeren ophængt. Dets Tag er i Modsætning til almindelig Skik bygget vinkelret paa Kirkens Længderetning.

Det har vist sig, at Taarnet er opmuret i Fortsættelse af to Stræbepiller, som i Lighed med Pillerne ved Østgavlen er anbragte til Gavlens Afstivning.

Kirkens Loft hviler paa svære pommerske Fyrretræsbjælker, 14 i Tal og 8×8 Tommer i Tværmaal, og det hele har oprindeligt været hvidkalket; men senere er et malet Trædække sømmet under Bjælkerne. Ved Restaureringen 1923 er dette Dække imidlertid bleven fjernet, og et nyt Bræddeloft er anbragt ovenpaa Bjælkerne. Ovenpaa er det gamle Bræddeloft fastsømmet med et 2 Tommers Melletrum, som er isoleret med Tørvestrøelse. Bjælkerne er beklædt med Brædder og Lister samt Konsoller ved Væggene, og alt Træværket er derefter bejset og lakeret og forsynet med broncerede Dekorationer.

Det nuværende Tegtag har ikke ligget helt siden Kirkens Opførelse, da man jo ikke kendte til Stenbrænding den Gang. Oprindeligt har Taget formodentlig været af Straa, og senere er det sikkert afløst med Blytag, hvilket er bekræftet i 1923, da Gulvet blev opbrudt, og i Underlaget lige ind for Kvindedørens Plads fandtes flere Klumper Bly, der i smeltet Tilstand var bleven spildt og laa sammenblandet med Sand og Tørveaske.

Kirkens Indre har oprindeligt været et stort Rum uden Stole eller andre Sæder. I den katolske Tid hørtes Messer og Prædiken staaende eller knælende, og det har været meget almindeligt, at de døde begravedes i selve Kirkerummet, hvorefter der over de mere betydelige og velstillede afdøde anbragtes store tilhugne Sandstens- eller gullandske Stenmonumenter — store Plader med de afdødes Navne og Levnedbeskrivelse indhugne i Stenen. Af saadanne Sten findes endnu fire, men Inskriptionen er tildels bortslidt af Færdselen paa dem.

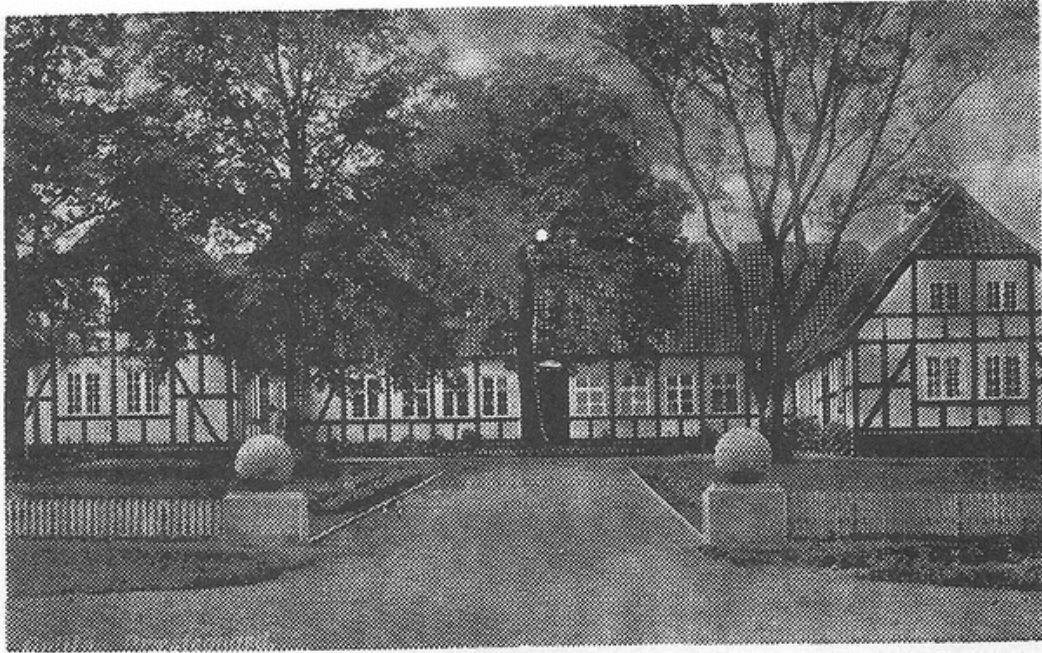

Gylling Kirke.

Af Kirkens Inventarium maa Alteret og Døbefonten antages at stamme fra Tiden for Kirkens Opførelse. Alteret er en firkantet Bygning af tilhugget Granit, og der findes sandsynligvis i dets Indre et Hulrum med Helgenreliquier.

Døbefonten er særdeles smukt tildannet af to Stykker Granit sammenføjet i Vaseform, og den er forsynet med smukke Forsiringer i oldnordisk Stil. Hver Halvdel af den øverste Sten er prydet med to Løvefigurer og forskellige Slynngninger, og mellem Halvdelene er der indhugget to paa langs løbende Baand, det ene med Kors og det andet med Cirkler. Fadet er af Messing med inddrevne Prydelser. I Midten er Marias Bebudelse fremstillet, og paa Randen ses en Række Hjortefigurer. I Ribe Domkirke findes et lignende Daabsfad. Kun Midterprydelsen er noget anderledes. Det gamle Daabsfads eneste Inskriptioner er Bogstaverne C. G. (Claus Gagge) og M. M. (Margrethe Mohrmann) samt Aarstallet 1637. Fadet er i Tidens Løb gjort bredere ved en paanittet Kant med Inskription: Kirstine Ingversen 1860 (hun har i sin Tid ejet Kirken og faaet Paalæg om at lade Fadets Kant gøre bredere). I 1923 blev Kanten imidlertid igen skilt fra Fadet og derefter anbragt paa et Træunderlag for Fadet.

Altertavlen er af Egetræ og udskaaen af Billedsnider Peder Jensen, Kolding. Paa nederste Midterfelt er malet eller udskaaet følgende Inskription: „Anno Christi 1638 lod Hans Sørensen Smed og Kirke-Werge denne Altertafel gøre og staffere paa Kirkens Bekostning, God til Ære og Kirchen til Beprydels.“ Der gaar Sagn om, at nævnte Hans Sørensen Smed, som ejede Gaarden Matr. Nr. 26, selv maatte betale 600 Rigsdaler, som Tavlen havde kostet, fordi han havde tilladt sig at lade sit Navn anbringe paa Tavlen, og saa blev det endda paalagt ham at lade

Gylling Præstegaard.

Navnet fjerne. Dette sidste skete imidlertid ikke, og Hans Sørensen Smed kan endnu den Dag i Dag glæde sig i Himmelen over, at hans Navn ikke bliver glemt i Gylling.

Paa midterste Felt er Korsfæstelsen og paa øverste Himmelfarten afbildet. Tavlen er iøvrigt meget smukt udstyret med Evangelisternes Trofæer og mange andre smukke Prydelser, og den blev i Aaret 1911 af Maleren Rahbek smukt restaureret i den oprindelige Stil. Bag paa Altertavlen er indskaaret en Del Navnetræk og Figurer, det har formodentlig været Præster ved Kirken eller maaske Haandværksmænd, der har skaaret Navnene. Et stort Trækrusifiks har i mange Aar hængt paa Kirkeskibets Nordvæg i meget miserabel Tilstand. Det har formodentlig en Gang staaet paa Altret; thi Korsets nederste Del var savet lige over. Flere Steder bar Krusifikset ogsaa Mærker af Tidens Tand og uvarsom Behandling; men 1923 lod anonyme Givere det istandsætte af Kunstneren Poul Jensen fra Sorring (Provst Jensens Søn), og efter at det er forsynet med paalimede Træstykker, udskaaret og malet, er det atter bleven en smuk Prydelse for Kirken (Blandt Giverne var vistnok de daværende Menighedsraadsmedlemmer Pastor Ravn Jensen, Anders Hansen, Johan Jensen og Niels Nielsen).

Pulpituret er opstillet i Aaret 1627 og hviler paa Egetræstolper. Paa den nederste Tværbjælke, som vender ud mod Kirkeskibet, er udskaaret følgende: „Anno 1627 hafver hederlig Mand Hr. Bertel Ihansen ladet opstille dette Arbejd paa Kirchens Bekostning, Gud til Lof og Ære og Menigheden til Gafn.“

Knæfaldet bestod indtil 1923 af en svær Egeplanke, som naaede over hele Koret; men ved Restaureringen viste den sig at være saa brøstfældig, at den blev borttaget og erstattet med et Knæfald af Brædder. Foran det er anbragt en Skranke eller et Tremmeværk, hvorpaa der kunde

skimtes en overmalet Inskription. Denne blev i 1923 fremkaldt og fornyet med Maling, og den lyder saaledes:

„Du gammel og ung, du svage og tung, som her dig vil sætte.

Anno H. E. S. S. — 17. K. J. D. — 35.

Jeg raader dig bed gaat for mig, som dette lod opsætte.“

Kirkebogen giver formentlig nogen Oplysning om, hvad disse Bogstaver har at betyde, idet der blandt Dødsfaldene staar: Hans Espensen, Søby, begravedes 15. Juni 1742, og hans Enke, Kirsten Jensdatter, begravedes 7. April 1757.

Prædikestolen var indtil Aaret 1911 meget tarvelig og blev undertiden for Spøg kaldt en Tønde; men ved Bidrag fra Menigheden og særlig fra Pastor Otto Møller blev en ny Prædikestol udskaaet og opsat af den i Falling fødte Billedhugger Rasmus Andersen, København. Den blev første Gang taget i Brug den 4. Februar 1911, og Pastor Møller indflettede i sin Prædiken den Dag følgende Forklaring om Prædikestolens Udstyrelse:

„For godt 1000 Aar siden kom Evangeliet her til Danmark, og da kom det ikke for at herske, men for at tjene, og Folket tog imod det, saa det kom til at hvile paa en Folkegrund.

Derfor hviler den ny Prædikestol paa et Egetræ, der den Gang var det almindeligste Træ i Danmark og har holdt sig her paa Egnen i Gyllingnæs Skove lige til vore Dage. Egetræet er et gammelt dansk Træ.

Paa Foden af Prædikestolen staar: „Taler nogen, skal han tale som Guds Ord,“ og Guds Ord er Troens, Haabets og Kærlighedens Ord, Troens Ord, som det lyder ved vor Daab, Haabets Ord er Fadervor, som det lyder i Menigheden og hjemme i vore Huse, og Kærlighedens Ord lyder til os ved Herrens Bord og foran hans Alter.

Over denne Indskrift staar de tre første store Prædikanter, der talte Guds Ord.

Peder var Troens Bekender, det var ham, der bekendte: „Du er sandelig Guds Søn,“ og hans Prædiken blev til et Sædekorn, der bragte Frugt i Menigheden. Derfor er Peders Billede omgivet af Aks.

Paulus er Haabets Prædikant, han blev forfulgt og dømt for Haabet om de Dødes Opstandelse, derfor er han omgivet af Paaskeliljer, der om Foraaret minder os om, at nu er nyt Liv ved at bryde frem.

Den tredje Prædikant er Johannes, Kærlighedens Apostel, der paa sine gamle Dage lod sig bære hen til Menighedens Forsamling for hver Gang kun at prædike de Ord: „Mine Børn, elsker hverandre.“ Han er omgivet af Roser, Kærlighedens Symbol.

Disse tre Prædikanter var, hvad de var, af Kristus, var Grene af det sande Vintræ. Derfor findes i de to Sidefelter et Vintræ, der er et Billede paa Kristus selv. Over disse Felter er der en Række flagrende Smaafugle. — Tanken med disse er hentet fra Lignelsen om Guds Rige, der blev til et stort Træ, i hvilket Himlens Fugle byggede Reder. Disse Fugle skulde være et Billede paa Menighedens Sang, der ofte har glædet og løftet Menigheden, ligesom Fuglesangen kan fryde ude i Naturen.“

Prædikestolen kostede 3700 Kr. En Indsamling indbragte 1100 Kr. og Pastor Møller gav 2600 Kr.

Paa Altret staar to svære, massive Broncefysestager, hvoraf hver har et Fodstykke med tre Løvefigurer. Stagerne er meget smukke og forsynet med Indskrift: „Mæt Hans D. foræret Gylling K. disse Lysstager paa egen

Den gamle Lade til Gylling Præstegaard, der blev revet ned i 1825.

Bekostning Anno 1655“ (Giverinden er formodentlig Datter af Hans Sørensen Smed).

En syvarmet Lystestage er ligeledes opstillet paa Altret. Den blev i Aaret 1914 skænket af Ritmester Castenskjold, Gyllingnæs.

Til Kirkens Belysning ved Aftengudstjeneste og paa mørke Vinterdage er der anbragt elektriske Lamper i Koret, Prædikestolen og Pulpituret, og tillige er der i Midterskibet ophængt 3 smukke Lysekroner, hvoraf den største er en Efterligning af Lysekronerne paa Frederiksborg Slot, og den er skænket af Ritmester Castenskjold 1914. De to andre er noget mindre og bekostet ved Bidrag fra Sognets Beboere.

De gamle Stole, som delvis fornyedes 1923, var meget simple. Sæderne var tildels uhøvlede Egetræsplanker, og den eneste Prydelse, der fandtes, var nogle udsavede Hjerter i Panelet foran øverste Stol paa Mandsiden, og her kunde skimtes det senere overmalede: „Kirkeejerens Stol“. Paa Kvindesiden var Døren til den saakaldte „Præstens Stol“ forsynet med smedede Hængsler, og paa øverste Rammeliste stod udskåret

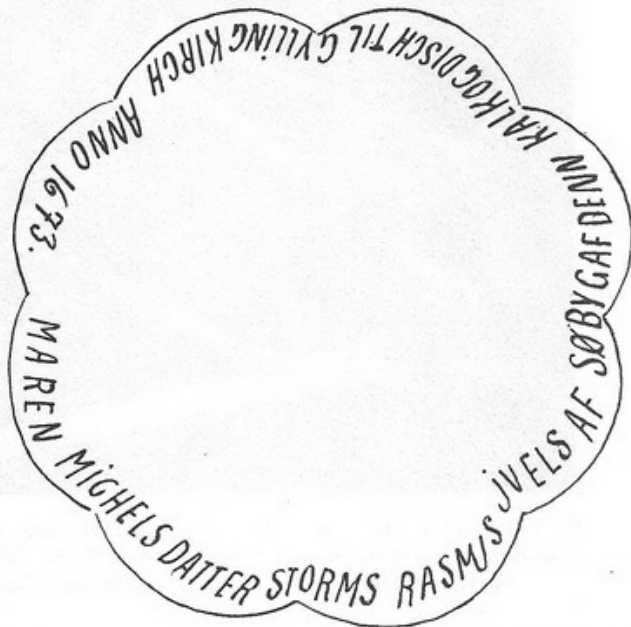
I 6 I E D 3 I

Denne Laage anbragtes 1923 i Degnestolen, hvor ligeledes det ovennævnte Panel endnu kan ses. Samtidig blev alle de andre Laager ved Indgangen til Kirkestolene fjernede.

I ældre Tider fandtes der ingen Opvarmning af Kirkerummet i den kolde Vintertid, og saavel Præsten som Menigheden maatte derfor sørge for en solid Paaklædning. I Slutningen af det nittende Aarhundrede fandtes en stor Kakkelovn opstillet i Kirkeskibet paa den modsatte Side af Prædikestolen, og Materialet til Brændsel blev bekostet ved frivillige Bidrag

fra Menigheden. Senere blev der anskaffet et Varmeapparat, som anbragtes under Pulpituret, hvor det endnu findes.

Den gamle smukke Alterkalk blev omstøbt i Aaret 1871, medens Kammerraad Mortensen var Kirkeværge. Den vejede 26 Lod og 1 Kvint Haandvægt, og det var trist, at dette gamle smukke Minde skulde gaa tabt for Kirken. — Til Pryd for Kirken og varigt Minde har tidligere Sognepræst i Gylling, Niels Ravn Jensen, skænket en Tavle med Navnene paa de Præster, der har været fast ansatte i Gylling Sognekald indtil Giverens Tid. Tavlen er smukt udført af Egetræ (gammelt Bygningstømmer fra Faurgaard) af Snedkermester Jacob Nielsen i Odder, og den er i Stil med de Numertavler, som i sin Tid blev lavede af samme Mester efter Arkitekt Kütmels Tegning. Forgyldningen af Navnene og Inskriptionerne er udført af Malermester Frederik Poulsen, Gylling, og Metaldekorationerne er udført af Broncestøber Erstad Petersen i Aarhus. Tavlen afleveredes den 30. November 1933 ved et lille Møde i Overværelse af Giveren og Menighedsraadet. Pastor Ravn Jensen har ved flere andre Lejligheder vist sin Interesse for sin gamle Sognekirke. De smukke Lampetter, der findes udenfor Kirkedøren og inde i Vaabenhuset, er Gaver fra ham.

Omrids af Foden paa den gamle Alterkalk.

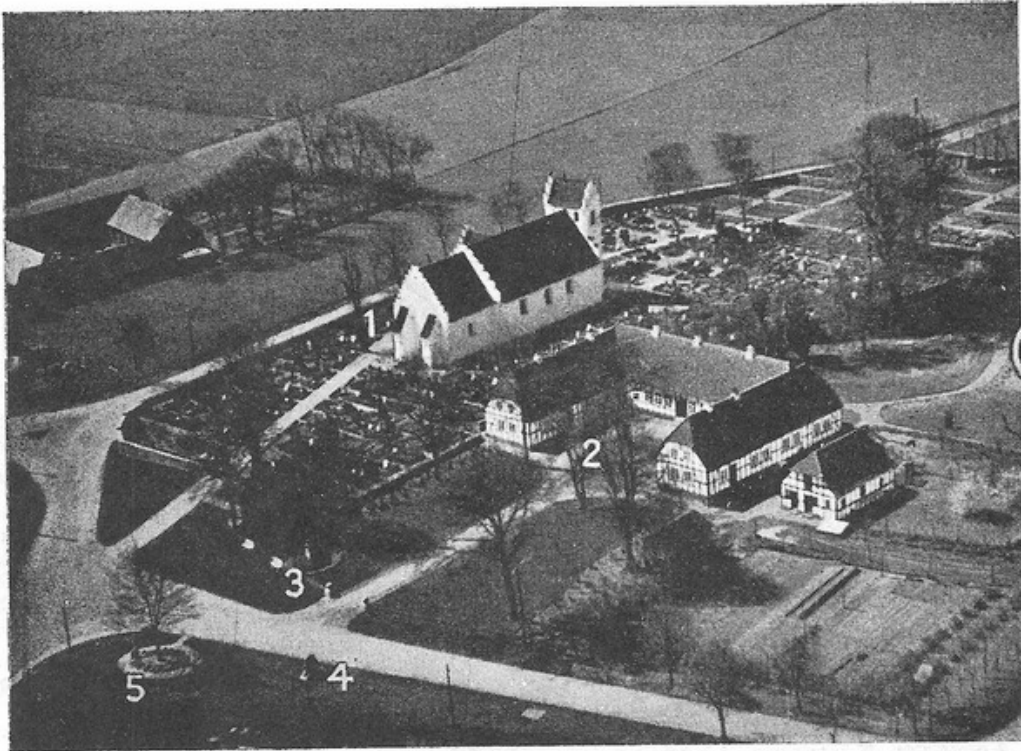
I og ved Kirken findes adskillige Minder om afdøde Sognebeboere. Det ældste staar i Vaabenhuset. Det er en Runesten — fundet i Skrivergaarden — og dens Indskrift er af Forskeren J. J. A. Worsaa tydet saaledes: „Toge Torgilsen rejste denne Sten efter sin Broder Eber (skal formentlig være Risping) den gode.“ Stenen er formentlig oprindelig hentet fra en Gravhøj Vest for Gylling By.

I Koret er opstillet to Gravminder, hvoraf det ene bærer følgende ret tydelige Inskription:

„Under denne Sten giemmes den jordiske Del af salig Elisabeth Lassen, født i Ikast Præstegaard i Aaret 1707, forhen gift med salig Provst Vitus Bering i Rind Præstegaard, døde i Gylling By i Aaret 1786 den 29de April efter at have bragt sin Leve Alder til en høj og salig Alderdom af 79 Aar.“

Det er formodentlig Præsten Peder Laurits Vitus Berings Moders Gravminde.

Den anden store Stenplade er et Minde om Præsten Dines Guldberg. Den har ligget i Kirkegangen, og Inskriptionen er næsten bortslidt af Færdsele. I Vaabenhuset staar ligeledes opstillet to store, men meget slidte Mindestenplader, hvoraf den ene dog tydelig kan kendes at være

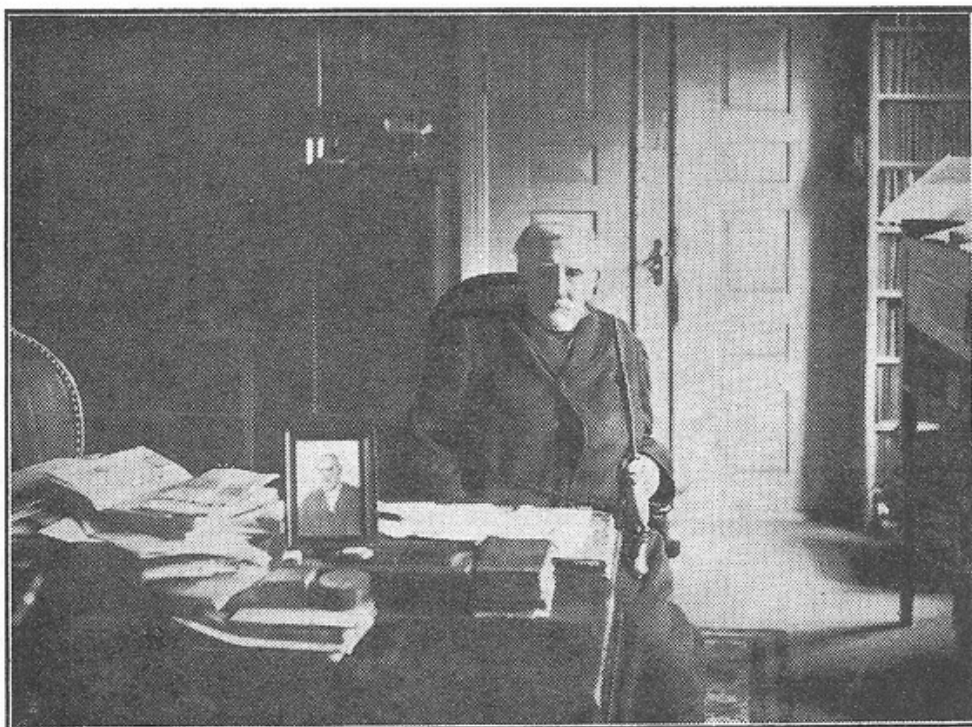
Et Luftbillede, der viser den smukke Harmoni mellem Kirke og Præstegaard. I Forgrunden ses Mindestenene for Pastor Otto Møller (3) og Karen Jeppe (4) samt Kvindeegen (5). Til venstre i Billedet Gaardejer Anton Hansens Gaard.

Hans Sørensen Smeds Gravminde. Aarstallet 1642, som ikke er bortslidt, er formodentlig hans Dødsaar.

Den anden Sten har formentlig ligget over Rasmus Juels Grav i Søby. Det var hans Hustru, Maren Michelsdatter Storm, der havde skænket den smukke gamle, men nu forsvundne Alterkalk.

Optegnelse om Præsterne i Gylling efter Reformationen.

1. Hr. Jens Nielsen, døde 1548.
2. Hr. Ole Qvist, om hvem en gammel Fortælling beretter, at han uskyldig blev anklaget, dømt og halshugget for at have dræbt sin Karl. Efter hans Død blev det opdaget, at det var hans Hustru, der havde begaaet Mordet. (Dette er dog vist en Forveksling med Præsten Søren Qvist fra Vejlbj, som er skildret i en af Blichers Noveller.)
3. Hr. Chresten Rasmussen, Provst, døde 1610.
4. Hr. Bertel Johansen, Provst, døde 1629.
5. Hr. Just Lauridsen, døde 1683.
6. Hr. Bertel Justesen, sin Faders Medhjælp og Eftermand, døde 1688.
7. Hr. Peder Spentrup, døde 1729.
8. Hr. Dines Guldberg, Farbroder til Statsminister Ove Høgh Guldberg, døde 1758.
9. Pæter Laurits Bering, en Slægtning af den berømte Søfarer Vitus Jonassen Bering, efter hvem Beringstrædet har faaet sit Navn, døde 1789.
10. Christian Friderich Ingerslev, født 1764, døde 24. Januar 1841. Chr. Clemens Fogh Paludan, kaldet 1836, den 25. November, til Capl. p. p. for Gylling Menighed, saaledes at han paa eget An- og Tilsvar bestyrer Embedet i Sognepræstens Fraværelse. Han blev 1837, den 22. April, kaldet til Sognepræst

Pastor Otto Møller i sit Arbejdsværelse.

for Sahl-Gullev Menigheder i Houlberg Herred, Viborg Amt, Aarhus Stift. Jakob Mical Frederik Budtz, personel Capellan i Gylling, kaldet 8. Marts 1841 til Sognepræst for Maarslet.

11. Hans Larsen Møller, født 10. Juli 1797, døde 3. Oktober 1870.
12. Lars Otto Møller, f. 20. Februar 1831, personel Capellan i Gylling fra 10. Januar 1860, kaldet til Sognepræst 20. December 1870. — Jens Christian Victotius Terkildsen, f. 26. Februar 1876, personel Capellan i Gylling 29. September 1901. Den 26. Februar 1908 kaldet til Sognepræst i Dallerup-Laasby, senere Tranebjerg. — Jørgen Nicolaj Oxholm Bay, født 11. December 1880, personel Capellan i Gylling 20. Marts 1908, indsat 29. Marts 1908. Den 28. Juli 1911 Kaldskapellan i Følleslev og Sørslev. — Carl Frederik Johannes Kaarsbo, f. 10. August 1886, indsat som personel Capellan 24. Septbr. 1911. Fra 3. Oktober 1900 til 3. April 1901 var Pastor J. V. Stenstrup her til Hjælp for Sognepræsten. Fra 7. Maj 1900 var Pastor L. P. Berkov her paa samme Maade.

NB. Pastor Møllers sidste Kapellan, Aage Steffensen, fik senere Embede i Jebjerg-Lyby i Viborg Stift, og her kom han ulykkelig af Dage den 31. Oktober 1930, idet han kørte til sin Annekskirke. Han har ikke givet Agt paa et fremkørende Tog. Dette stødte sammen med Bilen, væltede denne, og Steffensen blev dræbt med det samme.

Den 15. Januar 1915 afgang Pastor Otto Møller ved Døden.

13. Niels Ravn Jensen, kaldet 1915 og tog sin Afsked 1928, hvorefter han flyttede til sin Søster og Svoger paa Styvel Mark pr. Jelling. Han døde 7. November 1940.
14. Jens Jensen Nielsen, født i Ellerup 2. Marts 1900. Kaldet til Sognepræst i Gylling fra 14. December 1928.

Under Gylling Pastorat blev Alrø Sogn inddraget som Anneks fra 1. September 1933.

Gylling Sogns Skolevæsen.

For et Par Hundrede Aar siden var Skolevæsenet paa Landet ikke meget bevendt. Ifølge en fra denne Tid afgivet Indberetning fra Provst Stenstrup i Torrild til Stiftsbefalingsmand Baron Ejler Holck og Biskop Doktr. Johan Ochsen, fandtes dengang i Hads Herred kun 9 Skoler, nemlig i Ørting, Falling, Gylling, Gosmer, Halling, Odder, Fillerup, Randlev og Torrild, medens Provsten erklærer, at Skoler kunde ønskes oprettet i Tvenstrup, Ondrup, Svorbæk, Saxild og Nølev.

For Gylling Sogns Vedkommende giver den daværende Præst, Dines Guldberg, følgende Indberetning:

Gylling Sogn.

Allernaadigst mig uværdig betroet.

1. Bestaar af Gylling, Lerdrup og Søbye, ialt 38 Gaarde, hvoraf de 26 i Gylling, de 8 udi Lerdrup er Højædle og Velb. Fru Oberstinde Rosenørn paa Aakjær tilhørende; men de 5 Gaarde i Søbye haver Deres Excellence Hr. Christian Rathlousdal paa Rathlousdal tilhøre og Husbonde.
2. Haver Bønderne i Gylling, ved det naadige Herskab paa Aakjær deres Tillaelse og Assistance opbyggt 4 smaa Fag Skolehus paa Kirkens Fortoug, som aarlig af samme vedligeholdes.
3. Jus Patronatus til Gylling Kirke haver Højædle og Velbaarne Fru Oberstinde Rosenørn til Aakjær, der med saa rund en Haand for fattige Børn har forsynet sit Gods med Skoler, og følgelig med et rent Hjerte gjerne understøtter, hvad den højtydende Øvrighed i Skolevæsenet til Ungdommens Undervisning for godt befinder.

Hvilket Gud naadelig velsigne.

Gylling Præstegaard, den 26. Martti 1735.

D. Guldberg.

I det i Pastor Guldbergs ovenstaaende Indberetning omtalte 4 Fags Hus begyndte altsaa den egentlige Undervisning for Skoleungdommen i Gylling Sogn. Tidligere skal der dog ogsaa have været afholdt Undervisning af Degnene i Gylling.

Deres særlige Hverv har ellers været at yde Præsten Bistand i Kirken samt at lede Kirkesangen, mens Børneundervisningen har været indskrænket til kun at omfatte 1 Times Læsning i Katekismus og Salmebog hver Søndag før Gudstjenesten. Denne Undervisning blev afholdt i Kirkens Vaabenhus, naar Klokken havde ringet 1. Gang — de saakaldte 15 Klemt til Børnelærdom.

Det kan heraf sluttes, at Skolekundskaben har ikke naaet nogen høj

Udvikling i disse Tider. I Regning, Skrivning og andre af de nu almindelige Skolefag er der ikke blevet undervist, og f. Eks. i Skrivefærdighed var der vel faa almindelige Mennesker paa Landet, der havde drevet det videre end til med Møje at kunne prænte sit Navnetræk eller Bomærke.

Skønt det 4 Fag Hus paa Kirkens Fortoug senere blev benævnt „Biskolen“ og var Bolig for en „Substitut“ eller Hjælpelærer, var det dog den første egentlige Skolebygning i Gylling, og den skal derfor omtales først her, og hertil tjener en af Lærer J. C. Jeppe omkring ved Aaret 1900 affattet Beskrivelse meget vel. Lærer Jeppe havde sin særegne Maade at

Gylling Sogns ældste Skolehus.

føre Embedsprotokollen paa, idet han indførte adskillige af Tidens Begivenheder, selv om disse egentlig ikke havde noget med Skolevæsenet at gøre. Dette gør imidlertid ikke Optegnelserne mindre interessante, og de skal derfor i det følgende anføres i ordret Gengivelse:

Gylling Hjælpekole havde Lokale i det Hus, der ligger ved Kirkegaardens østlige Ende med Gavlene i Nord og Syd. Skolestuen var i Husets nordlige Ende. Nord for Skolehuset med Gavle mod Øst og Vest laa Laden — bekendt under Navnet Tøger Berings Sovekammer — (Tøger Bering var et Subjekt, Landmaaler af Profession, kom undertiden sulten til sin Søster, der var Præstefrue i Gylling. Mad fik han, men for visse Aarsagers Skyld ikke Logis. Han benyttede derfor Degnens Lade.)

Skolelodden var en Del af den nuværende Degnelod. I Hjælpekolen undervistes Børnene i 7—12 Aars Alderen af en Skolemester eller Skoleholder, medens Degnen derefter underviste til Konfirmationsalderen. Hjælpekolen blev ophævet 1830, da Gylling Biskole oprettedes. Naar Hjælpekolen blev oprettet, vides ikke, dog mener gamle Folk, at der aldrig har været andet Skolehus end det omtalte.

Af Skoleholdere omtales i Kirkebogen:

Peder Skolemester 1783—1791. *Rasmus Nielsen* 1800—1805, gift med Ane Mortensen. *Hans Sørensen*, gift 1817, 37 Aar gl., med Karen Poulsdatter. *Mads Boyesen*, gift med Ane Marie Sørensen.

De tre sidstnævnte er kendte af gamle Folk, der mener, at i Aarene 1800—1829 var der ikke andre Skoleholdere end dem.

Ifølge Kirkebogen viedes den 29. Oktober 1744 Søren Skolemester til Maren Sørensdatter. Hvorvidt denne Søren Skolemester har været Lærer ved Gylling Hjælpekole kan næppe nu oplyses.

Mads Christensen Bojesen er født 18. Maj 1799 i Gabel-Nustrup Sogn, midt mellem Haderslev og Ribe, tog Eksamen for en Kommission i Ribe 1820 med 1. Karakter. Huslærer i Sønderjylland i 1/2 Aar, Lærer ved Gylling Hjælpe-skole 1823 til December 1829 (Degnen Vester døde den 12. September 1829). Enelærer i Tvingstrup til Maj 1859, død samme Sted 28. Juni 1882.

Hans Sørensen, kaldtes almindelig Rørt Hans. Han var Farbroder til de Mænd her, der endnu bærer Navnet Rørth (Peder Jensen, Jens Jensen, Kristian Monberg Jensen). St. Stensen Blicher har skrevet en Novelle om ham; men der er næppe andet historisk deri, end at Manden var halt. Vi vil dog notere, at Blicher har besøgt ham i hans fattige Hjem deroppe ved Kirken.

Rasmus Nielsen, kaldtes Ras Fisker. Han var ikke i Slægt med dem, der nu fører dette Navn her. Han forflyttedes til Hundslund, hvor han døde. Han var bekendt som Lejlighedsdigter.

Klaus Jeronimus Brandt var Søn af Pastor Brandt, der var residerende Kapellan og derefter Sognepræst i Kattrup ved Hovedgaard 1797—1839. Han var født 1797. I Aaret 1830 blev han Lærer ved Gylling Hjælpe-skole og flyttede til Gyllingskov i Efteraaret 1830, da Biskolen var blevet bygget. 1833 blev han forflyttet til Lærerembedet i Aaes, hvor han døde ca. 66 Aar gammel. Han var gift med Kirsten Sørensdatter. Om hans erotiske Krumspring fortæller gamle Folk her endnu pikante Historier.

Rasmus Monsen var født i Mantelgaarden i Gyllingskov. Hans Broder, Kristen Monsen, var Lærer paa Skanderborgeggen. Han fik Eksamen ved Lyngby Seminarium og var Lærer her fra 1834—36. Blev forflyttet herfra til Sondrup og siden til Hundslund. I Sondrup blev han gift med den fratraadte Lærers Enke.

Søren Thomassen, født i Oldrup den 7. December 1815, læste til Skolelærereksamen hos R. Monsen her i Gyllingskov. Tog Eksamen ved Lyngby Seminarium 1836 med 3. Karakter. Lærer fra 1837—1852. Gift med Johanne Sørensdatter fra Nabostedet, hvilket Landbrug han var Ejer af, indtil han flyttede herfra til Thiset, hvor han var Lærer og Kirkesanger til 1. November 1888. I Thiset døde Johanne Sørensdatter (Thomassen gift 2. Gang). Han tog sin Afsked og tog Ophold paa Frederiksberg ved København, hvor han døde i Januar 1900. Han omtales af sine fordums Elever som en dygtig og nidkær Lærer og en agtet Borger.

Peder Nielsen, der var midlertidig Lærer her i 1852, var en Brodersøn af de to foran nævnte Søstre Kirsten og Karen Sørensdatter (Johanne?). Hans Fader hed Niels Sørensen. Han døde som Lærer og Kirkesanger i Saarup ved Varde.

Rasmus Vinther Jensen, født ca. 1827 i Sønderjylland, hvor hans Fader var Lærer. Hans Moder var noget svag (sær). Lyngby Seminarium. Lærer ved Gyllingskov Skole 1853 til Høst 1857. Gift 1854 med Helle Jensdatter af Lerdrup. Forflyttet herfra til Stjær ved Skanderborg, hvor han døde ca. 1874. Han var noget uheldig som Lærer, kunde navnlig ikke

holde Diciplin, hvorfor han maatte holde en Mand, en Væver, til at hjælpe sig. Som Soldat deltog han i Krigen 1848—50.

Rasmus Nielsen blev forflyttet herfra til Tvenstrup og derfra til Rude, hvor han tillige i mange Aar var Bogholder for Saxild Sparekasse. Yderligere Oplysninger om ham savnes.

Søren Mathiesen, født den 24. Maj 1819 i Gylling By. Søn af Husmand Mathias Rasmussen og Hustru Maren Sørensen, en Søster til foranævnte Mads Bojesens Hustru. Han var Væver og Bogbinder, indtil han blev konstitueret som Lærer i Gyllingskov fra 1858 til April 1867. Han døde i Maj Maaned 1871. Hustru: Ane Marie Jensen af Fensten. Børn: Maren, Margrethe og Martha. Han havde adskillige Bifortjenester ved at skrive Ligvers og Gravskrifter for Folk her og viden omkring. Der findes endnu ikke faa af dem omkring paa Væggene. Hans Broder, Mads Mathiassen, startede 1896 en Købmandsforretning lige overfor Skovskolen.

Henrik Kristian Gydesen, født den 15. April 1842 i Urlev. Søn af Smed Gyde Hansen og Hustru Sørine. Besøgt Lyngby Seminarium pr. Grenaa, hvorfra han dimitterede 1864. Lærer i Brørup ved Skanderborg fra Efteraaret 1864 til Foraaret 1867. Virkede ved Gyllingskov Skole som Enelærer fra 17. April 1867 til Januar 1875. Forflyttedes til Barrit-skov, hvor han pludselig afgik ved Døden den 29. August 1900.

Han viedes den 10. August 1865 i Hedensted Kirke til Karen Sofie Sørensen. Børn: Sørine Johanne Sofie, født 1867, Abelone Marie Kirstine, født 1870, Henrik Kristian, født 1872, Knud Peder, født 1874. Foruden disse 4 er 7 Børn fødte i Barrit. Mellem disse er Em. Gydesen, der er Lærer og har afgivet disse Oplysninger om sin Fader.

Jakob Christian Jeppe, født den 1. Oktober 1850 i Adserballeskov pr. Augustenborg, Als. Søn af Kromand, Ølbrygger og Kaadner (Boelsmand) Jakob Peter Jørgensen Jeppe og Hustru Anna Helene Vell (Kræmer). Undervist i Stedets Almueskole, Førstelærer J. Bonde, fra 1856—1865. Besøgt Skaarup Seminarium fra 1866—1869. Dimitteret ved almindelig Skolelærereksamen i Odense den 24. Juni 1869 med Hovedkarakter „Meget duelig“. Huslærer fra November 1866 til Januar 1870 paa Mejlgaard ved Nordborg, Als. Lærer ved Ørting og Aalstrup Mellemlklasser fra Januar 1870 til Marts 1875. Enelærer fra Januar 1870 og Førstelærer fra 1. April 1892 ved Gyllingskov Skole. Gift den 24. Juni 1875 med Maren Nielsen, Datter af Gaardejer Jens Nielsen, Aalstrup. Børn: Karen, født 1. Juni 1876, Signe, født 3. Juni 1879, Jakob, f. 18. September 1885, og Ellen, født 24. Februar 1888.

Idet Lærer Jappes Optegnelser hermed afsluttes, tilføjes nogle yderligere Beskrivelser af Lærer Jappes Liv og Levnedsløb:

Skolegerningen, som jo var Lærer Jappes egentlige Livsgerning, blev i alle Maader udført tilfredsstillende. Jeppe var en saare punktlig Mand, der nøje overholdt de fastsatte Undervisningsregler — om ikke just de i Undervisningsplanen bestemte, saa fulgte han en af ham selv tilrettelagt Plan, som ikke gav den autoriserede Undervisningsplan noget efter

med Hensyn til Opnaelse af et for Børnenes Oplæring i Skolekunderskaber meget smukt og tilfredsstillende Resultat.

De fremragende Egenskaber gjorde vel ogsaa Lærer Jeppe noget selv-sikker, saa han ønskede at være eneraadende, og han taalte ikke, at andre blandede sig i hans Sager, og herved kom det i Aaret 1913 til et Sammenstød mellem ham og et af Skolekommissionens Medlemmer — Hansen, Horskærsgaard — hvilket bevirkede, at Lærer Jeppe bestemte sig til at søge sin Afsked i 64-Aars Alderen, skønt hans Helbred egentlig godt kunde have tilladt ham at fortsætte med sin Virksomhed endnu i mange Aar.

En anden Modgang havde Lærer Jeppe haft i Aaret 1892, da Lærer Holst afgik som Førstelærer ved Gylling Byskole. Lærer Jeppe var da blandt Ansøgerne til Embedet, og han havde allerede planlagt en Nyordning af Skoleforholdene i Gylling Byskole. Sogneraadet var imidlertid delt i to Partier, hvoraf Mindretallet (N. Nielsen, Lerdrup, og Jens Hansen, Østergaard) ønskede Jeppe indstillet som Nr. 1. Sogneraadsformanden Anders Hansen og Møller Morten Thomsen, begge af Gyllingskov, undlod at stemme, og Følgen blev, at Flertallet satte sin Vilje igennem, hvorved Resultatet blev, at Jeppe slet ikke blev optaget paa Indstillingslisten. Det var et haardt Slag for ham.

Udover Skolegerningen tog Jeppe ellers ikke meget Del i Livet og Rørelserne her i Sognet. Kun paa et Omraade spillede han en fremragende Rolle, nemlig paa Pengevæsenets. Hans overordentlige Begavelse i Regnekunsten undlod ikke at sætte sit Præg paa hans Elever, hvoraf flere endnu den Dag i Dag nyder godt af den modtagne Undervisning i dette Fag, og tillige gjorde hans Evner ham velskikket til at beskæftige sig med Pengeomsætning og Børsspekulationer, og han var derfor en selvskreven Mand blandt dem, som i Aaret 1852 satte sig det Maal at oprette en Sparekasse for Gylling Sogn, hvilken Plan blev til Virkelighed ved et stiftende Møde den 19. Marts 1882.

Det var en Virksomhed, der passede for Lærer Jeppe, og han var selvskreven som Bogholder lige fra Stiftelsen til hans Bortrejse herfra. Skønt han altsaa ikke var Medlem af Bestyrelsen, var han dog Sjælen i hele Sparekassens Forretningsgang, og alt blev som Jeppe ønskede det, idet Bestyrelsen indsaa, at Sagen var godt anbragt i hans Hænder.

Paa 25 Aars Dagen for Sparekassens Stiftelse blev et Legat paa 8000 Kr., som var fremkommet ved heldige Børsspekulationer, oprettet til Fordel for Gylling Sygehjem, hvis Stiftelse nogle Aar i Forvejen hovedsagelig skyldtes Jeppes Initiativ. Ligeledes oprettedes Gylling Bank, som bestod fra 1905 til 1913 med Lærer Jeppe som Leder.

Ved et Møde i Kirken den 12. Oktober 1913 tog Lærer Jeppe Afsked med sine gamle Elever og Venner, og han tog derefter Bopæl i Kongens Lyngby, hvor han byggede et smukt Hus paa Sorgenfrigaards Jorder.

Her afgik han ved Døden den 16. August 1932. Hans Hustru var allerede afgaaet ved Døden en halv Snes Aar tidligere.

Kr. Bruun Nielsen fra Assedrup blev derefter Skolens Lærer, og han

forblev i Embedet i 5—6 Aar, hvorpaa han rejste til Grenaa, hvor han kort efter afgik ved Døden, den 31. Oktober 1921.

Kristian Holt Skovbjerg, født den 13. November 1893. Var Andenlærer i Torrild og blev kaldet til Embedet i Gyllingskov Skole 1921.

Karen Marie Elisabeth Jensen, Privatlærerinde i Gyllingskov Skole fra 1. Maj 1884 til 1. April 1892. Derefter fast Ansættelse som Lærerinde fra 1. April 1892 til November 1915, da hun tog sin Afsked paa Grund af Alderdom. Hun var født i Overgaard i Dyngby den 7. August 1846, Datter af Gaardejer Jens Hadrup.

I sin Barndom gik hun i Rørth-Elle Skole, men fik videregaaende Undervisning i Hjemmet. Hun opholdt sig 2 Somre paa Testrup Højskole. Derefter virkede hun som Privatlærerinde: I Albæk Præstegaard i Vendsyssel i 1 $\frac{1}{2}$ Aar, i Aarhus i fire Aar. Derefter kom hun til Gyllingskov som Privatlærerinde ved en Slags Forskole, som oprettedes af daværende Lærer J. C. Jeppe med Hjælp af skoleinteresserede Beboere. 1892 blev der oprettet et Lærerindeembede ved Skolen, og hun blev kaldet dertil, skønt hun ikke havde nogen Eksamen. Hun virkede altsaa ved Skolen i 31 $\frac{1}{2}$ Aar.

Karoline Nielsen, Datter af Lærer Nielsen, Tranbjerg, virkede som Vikar fra 1. November 1915 til 1. Januar 1916. Hun var ikke kvalificeret til Embedet. Hun var dimitteret fra Seminariet i Aarhus med en lille Eksamen.

Emma Andersen fra Farre pr. Spørup ansattes som Lærerinde den 1. Januar 1916. Hun var født 17. Juni 1893.

Kirstine Kristensen, født 18. Marts 1892 i Salling. Kaldet til Lærerindeembedet den 1. Januar 1921.

Le Petitmaitre d'Ecole.

Lærer Jeppe har i sin Beskrivelse af Lærerrækken ved Gylling Hjælpe-skole hentydet til Blichers Novelle med ovenstaaende Navn.

Jeppe kalder Substituten eller Hjælpelæreren Hans Sørensen, hvilket sikkert er rigtigt; men baade Jeppe og Blicher tilegnede ham den Skavank, at han var halt, hvilket efter min Formening er forkert. Blichers Novelle har i det hele taget ikke meget virkelig historisk Grundlag. Den største Del deraf er skrevet efter fri Fantasi. Kun Digterpræstens Deltagelse i Jagten sammen med de to Gylling-Skolemestre er rigtig.

Mine Bedsteforældre, Jens Sørensen fra Volderupgaard og Karen Andersdatter fra Gylling Østergaard, gik begge i Skole paa den af Blicher beskrevne Tid, og ifølge de Oplysninger, der haves til Raadighed over deres Levnedsløb, hed deres Lærer Jacob Nielsen, og han var halt. Naar Børnene klagede til deres Fader over, at Degnen var for striks, fik de til Svar: „Aa, næste Gang han slaar jer, skal I blot trække ham i det korte Ben, saa de bliver lige lange!“

Er denne Forklaring rigtig, saa har det ikke været Substituten, men Degnen, der var halt.

I Blichers Novelle skildres et senere Møde, Digteren havde med Hans

Sørensen, som nu var blevet gift med den i Novellen omtalte vildfarne Susanne og avanceret fra le Petitmaitre d' Ecole til Grandmaitre d' Ecole i andet Embede.

Herover hviler ogsaa nogen Mystik; thi i Gylling Kirkebog staar anført, at Skolelærer, Ungkarl Hans Sørensen er afgaaet ved Døden — 40 Aar gammel.

Der er dog den Mulighed for, at det har været Substituten, der har været halt, at Børnene maaske i den yngre Alder har besøgt hans Skole, og først efter at de er blevet en halv Snes Aar, er de kommet i Degnen Jacob Nielsens Skole, og saa kan Børnene have forvekslet de to Skolemestres Navne.

Gylling Byskole.

Ogsaa Gylling Bys Skolevæsen berørtes af Skoleforandringen i 1830, da Biskolen paa Banken flyttedes til Gylling Skov. Den gamle Skolebygning blev solgt, og den tilhørende Skolelod, Matr. Nr. 3, blev sammenlagt med den tidligere Skolelod, Matr. Nr. 2, hvorved det samlede Areal blev $7\frac{1}{2}$ Tdr. Land med ca. 10 Skpr. Hartkorn. Den gamle Degnebolig paa Matr. Nr. 2 blev nedrevet, og der opførtes et nyt Hus med Skolestue og Lærerbolig.

Tidligere havde Skoleholderen i „Sogneskolen“, som den kaldtes i de gamle Skoleprotokoller fra den Tid, haft Børnene fra 7—12 Aar, medens Børnene over 12 Aar til Konfirmationen gik i „Degneskolen“. Det ses af den Tids Skoleprotokoller, at Konfirmationen for fleres Vedkommende kunde trække ud til 16—17 Aars Alderen, naar de ikke kunde bestaa den afsluttende Prøve. Gamle Folk i Gylling ved endnu at fortælle om den i sin Tid dygtige og velagtede Smed i Gylling, Johan Dihn, at han dumpede 3 Gange og først blev konfirmeret i 17 Aars Alderen. Han skal senere have sagt:

„A gik i Skuel i 10 Aar aa til Prejst i 3 Aar, a troved de vil ha goe mæ te Prejst, men a bløu kun te en Smej!“

Efter 1830 skulde Læreren i Byen have alle Børnene fra 7 Aar til Konfirmationen i sin Skole, der nu blev kaldt „Gylling Hovedskole“, medens Skolen i Gyllingskov fik Navnet „Gylling Biskole“, hvilke Navne de officielt beholdt til 1904, da Biskolen fik Navnet „Gyllingskov Skole“ og Hovedskolen kaldtes „Gylling Byskole“.

Betegnelsen „Degn“ var langt tidligere forsvundet, i alt Fald benævnes Søren Wester som Skolelærer og Kirkesanger i Aaret 1819; men endnu den Dag i Dag hører man ikke sjældent om Førstelæreren i Gylling Udtryk som: „Der kommer Degnen!“

Oprindeligt var Degnen kun Præstens Medhjælper i Kirken og Budbærer for ham med Breve og Cirkulærer til Nabopræsterne eller andre. Senere blev det Degnene paalagt at læse med Børnene og Ungdommen i Vaabenhuset, naar Klokkeren ringede 1. Gang.

Der blev saa undervist i Katekismus paa den Maade, at Degnen

„foresagde“ et Stykke, som saa blev gentaget saa ofte, at Børnene tilsidst kunde det udenad, de kunde jo ikke læse. Senere fik Degnen Pligt til at lære Børnene at læse, skrive og regne.

Degnene var ofte Folk, der af en eller anden Grund havde maattet afbryde deres Studeringer, og som saa hos en Herremand eller Bisp søgte og fik et ringe Degnekald, hvor de enten forblev Resten af deres Liv eller fortsatte deres Studeringer. Undertiden var det ogsaa ustuderede Folk, som paa Grund af deres Uvidenhed eller uordentlige Levned blev til Spot og Spe for den Befolkning, de levede iblandt.

Den første Degn, der omtales i Kirkebøgerne, er *Peder Thomassen*, der var Degn i 1719. Hans Enke, *Kristine Faber*, der var født i Præstholm 1666, døde i Aaret 1743.

Fra 1719 til 1745 var *Henrik Casper Pontoppidan* Degn i Gylling. Han døde 55 Aar gammel. Derpaa blev *Mathias Johansen Lindhardt*, født 1718, Degn til 1790. Han døde 1791. Hans Søn, *Mogens Lindhardt*, født i Gylling den 25. September 1769, studerede og blev cand. theol. 1894. Han var Degn i Gylling fra 1790 til 1797 (maa altsaa have studeret de første 4 Aar). Derefter blev han Sognepræst i Østbirk-Yding og senere blev han Stiftprovst i Aarhus.

Fra 1797 til 1806 var *Andreas Kragh*, gift med Sara Møller, Degn i Gylling, og fra 1806 til 1819 *Jakob Nielsen*, som var en Jægersmand, der ofte fik Besøg af Forpagter St. St. Blicher fra Randlev Præstegaard. De gik paa Jagt sammen, og Blicher omtaler Jacob Nielsen i sin Novelle „Le Petitmaitre d' Ecole“. Jakob Nielsen døde 1819, og derefter blev *Søren Wester* Skolelærer og Kirkesanger i Gylling fra 1819 til 1829. Han var ugift og blev efter Sigende forgiven. Der fortælles, at han engang blev syg, og Skoleholderen Mads Bojesen besøgte ham. Wester havde store Smerter, og han bad da Skoleholderen give sig noget Medicin. Denne tog en Flaske, hvorpaa der stod „til Gnidning“, men han læste fejl og troede, at der stod „til Redning“. Han gav Wester en god Dosis, hvilket menes at have haft Døden til Følge.

Hans Eftermand fra 1830 blev *S. R. Wissing*, der gennemførte „den indbyrdes Undervisning i Gylling Skole“.

Fra 1867 til 1892 var Sønderjyden *Chr. Holst* Lærer og Kirkesanger i Gylling og fra 1892 til 1929 *Hans Hansen*, som var den sidste Lærer, der virkede og underviste i den gamle Skole paa Matr. Nr. 2. I Aaret 1893 blev der bygget en ny Kommuneskole paa Matr. Nr. 73b, Købmand H. Frandsens Toft. Der købtes 4 Skpr. Land for 2000 Kr., og de forskellige Arbejder blev bortliciteret saaledes:

Murerarbejdet, Murer Jens Kristensen, Tulstrup	Kr. 3.095,00
Tømrerarbejdet, Tømrer H. P. Jensen, Gylling	- 4.234,18
Snedkerarbejdet, Rasmus Pedersen	- 1.375,00
Malararbejdet, Søren Christensen, Gylling	- 285,00
Blikkenslagerarbejdet, Jørgen Jokumsen, Lerdrup	- 330,00
Kalk. Anders Hansen, Hou, 3 ¹ / ₂ Kr. pr. Td.	
Cement. do. do. do. 6 - - -	

Til Betaling af Omkostningerne ved dette Byggeforetagende stiftedes et Laan i Forsørgelsesforeningen Bikuben paa 16,000 Kr. med Rentebetaling 4 pCt. p. a. og en Afdragstid paa 25 Aar, altsaa 320 Kr. halvaarlig.

H. Hansen blev altsaa den første Førstelærer i den ny Skole, og om hans Livsførelse og Virksomhed benyttes her en Biografi, som i sin Tid var optaget i Skoletidende:

„Hans Hansen, Førstelærer og Kirkesanger i Gylling, er født i Højen ved Vejle den 26. Juli 1859 og nedstammer fra en gammel Gaardmandsslægt i Brandrup ved Kolding. Dimitteredes 1876 fra Skaarup Seminarium, ansattes samme Aar i Raadvad ved Horsens, forflyttedes 1884 til Breth og i 1892 til sit nuværende Embede. I 1892 ægtede han sin Hustru Rasmine, født Thomassen, af Raadvadgaard.

Med utrættelig Energi og aldrig svigtende Arbejdsevne har H. i over 30 Aar pligtro virket for sin Skole og sin Egn. Ved Siden af den egentlige Skolegerning har han stadig arbejdet for Ungdommens fortsatte Udvikling ved ihærdigt at lede den stedlige Sangforening og Foredragsforening samt ved i over en Snes Aar at have holdt Aftenskole om Vinteren for den konfirmerede Ungdom. I det offentlige Interesse har han i mange Aar virket dels som Formand for Værgeraadet og Sognets Hjælpekasse, dels som Sekretær for Sogneraadet samt som Repræsentant for Gylling Sogns Pleje- og Børnehjemsforenings Afdeling i Aarhus Amt. Adskillige Tillidshverv har han udført med stor Dygtighed og virksomt taget Del i Befolkningens Foreninger eller Foretagender med økonomiske Formaal; han har saaledes i Tidens Løb været Formand, Bestyrelsesmedlem, Regnskabsfører, Revisor o. l. for Brugsforeningen, Bryggeriet, Mejeriet, Cikoriefabriken Østjylland, Forsamlingshuset m. m., samt har siden 1904 bestyret Brevsamlingsstedet i Gylling.“

Da Gylling Kirke i 1914 fik Orgel, ophørte Hansens Bestilling som Kirkesanger, og han blev Organist.

I 1929 tog Lærer Hansen sin Afsked med Skolen og flyttede op i Malskærhus, hvor han fortsatte sin Bestilling som Bestyrer af Brevsamlingsstedet.

I Begyndelsen af Marts Maaned 1935 mistede han sin Hustru, og hans Datter Ester overtog Bestyrelsen af Brevsamlingsstedet. I 1935 fik Hansen en Hjerneblødning, som dog tildels blev overstaaet, men han tog nu stadigt Ophold paa Stefanshjemmet i Aarhus, hvor han afgik ved Døden den 28. Juli 1940.

N. Peter Haahr blev Lærer Hansens Efterfølger. Han er født i Vester Nebel den 22. September 1889 og kom fra Ildved hertil. Hans Hustru Minna var fra Tunø. Haahr overtog Embedet fra 25. Oktober 1929, men blev her knap 5 Aar, idet han flyttede herfra til Gauerslund den 12. April 1934. Han var vist en meget dygtig og samvittighedsfuld Lærer, og han havde nok beholdt Embedet noget længere, hvis ikke den kedelige Sag med Lærer Knudsen og idelige Uenigheder med Lærerinden havde gjort ham ked af Embedet.

Evald Gunnar Madsen er født den 27. November 1901. Hans Hustru, *Ketty Cecilie*, er født den 25. September 1902.

Madsen kom fra Lyngby og tiltraadte Embedet her den 1. August 1934. Det unge Lærerpar har forstaaet at gøre sig afholdt baade af Børnene og deres Forældre, og de vil forhaabentlig vie deres Kræfter og Evner i mange Aar til Gylling Skolevæsens Bedste.

I Slutningen af det nittende Aarhundrede blev oprettet et Andenlærer- og et Forskolelærerindeembede ved Gylling Byskole. Af Andenlærere har følgende haft Ansættelse: Lund, Kammersgaard, Steffensen og fra 8. August 1901 *Stefen Anton Knudsen*. Han er født i Asklev i Tem Sogn den 2. Oktober 1872 og tog Skolelærereksamen fra Vordingborg Seminarium 1900. En kort Tid var han Hjælpelærer hos Lærer Pedersen, Bøgeskov Skole, og han kom derefter til Gylling. I 1902 indgik han Ægteskab med *Anna Kirchner*, som var Lærerdatter, født den 20. Maj 1877 i Kallehave. Før Ægteskabet havde Knudsen Bopæl i den beskedne Andenlærerbolig, der var indrettet i Skolebygningen; men senere maatte han leje en større Bolig, indtil Sogneraadet i Aaret 1918 købte Huset Matr. Nr. 441 og 45c af Murer Rasmus Johan Andersen for 5000 Kr. Her blev en passende Bolig for Lærerfamilien, som ved deres gæstfri og venlige Sindelag vandt mange Venner her i Sognet. Desværre fik de ogsaa Modstandere, og skønt der ikke mig bevidst har været Grund til alvorlig Klage over Knudsens Skolegerning, rejste der sig en Modstand imod ham, som formelig skilte Befolkningen i Skoledistriktet i to skarpt modsatte Partier. En kedelig Periode fulgte efter med Møder, Klageskrivelser og Bitterhed fra begge Sider, og efter en Sommers Kævlerier om denne Sag blev Resultatet, at Knudsen, der kun var godt 59 Aar, paa Grund af svækket Helbred opnaaede Pensionsret, og i Efteraaret 1931 forlod Familien Gylling og tog Bopæl i Aarhus.

Otto Himmelstrup, født den 28. Februar 1908, tiltraadte Andenlærerembedet 26. Marts 1930. Gift med *Anna Marie*, f. Sørensen, født den 8. Oktober 1912 i V. Aaby. Himmelstrup var født i Egaa, hvor hans Fader var Lærer. Hans Farbroder er den bekendte Politimand Himmelstrup ved Opdagelsespolitiet. Den 2. September 1935 tog Himmelstrup sin Afsked og rejste til Tørrsø Kommuneskole i Nordfyn.

Max Baurup Hansen er født i Horsens den 18. Februar 1911. Hans Hustru hedder *Laura Petrea*, f. Jensen, født 12. September 1915. Hansen tiltraadte Andenlærerembedet den 31. Oktober 1935.

Af Lærerinder ved Gylling Byskole var den første *Elisabeth Jørgensen* som blev kaldet 16. November 1892. Hun var Datter af Bogbinder Jørgensen i Odder, og hun giftede sig senere med sit Søskendebarn, *Jens Jensen* (Rørth), Matr. Nr. 12.

Frk. Sæ blev indstillet 21. Oktober 1893, og hun afløstes af *Hansine Jensen* 5. Oktober 1895.

Maren Ravn var dernæst Forskolelærerinde i nogle Aar, og hun afløstes den 17. Januar 1908 af *Hanne Nielsen*, som er født i Røgbjerg den 22. Februar 1879.

Private Skoler i Gylling.

Adskillige Mennesker har gennem Tidernes Løb ønsket at give deres Børn Undervisning i en noget friere Form, end den kunde erholdes i Kommuneskolen. De mere velstillede kunde tillade sig at holde Huslærer, medens andre slog sig sammen og antog en Lærer efter deres Sind, eller Læreren oprettede selv en Friskole, hvortil Forældre, der ønskede det, kunde sende deres Børn.

I Gylling Sogn oprettede Lærer Frandsen en saadan Friskole i Attenhundred og halvfjerdsjerne. Frandsen var født i Hvirring den 14. December 1836, og hans Hustru, Else Marie Nielsen, var af den her paa Egnen kendte Bredkjærslægt. Det var særlig Folk, der sluttede sig til den grundtvigske Rørelse, som sendte deres Børn i Friskolen. Lærer Frandsen var en brav og dygtig Mand, og hans Skole bestod i en Aarrække; men i Halvfemserne maatte han paa Grund af tiltagende Tungørighed opgive Skolevirksomheden. Han solgte sit Hus til Brugsforeningen og byggede selv et nyt Hus paa Matr. Nr. 22 h, hvortil hørte et Par Tønder Land (Østergaards gamle Gaardsplads), og dette lille Landbrug passede han saa til sin Død 22. April 1905.

I Aaret 1897 solgte Gaardejer P. Wissing sin Gaard, Matr. Nr. 26 a, og samtidig frasolgte han en Del Byggepladser langs med Byens Hovedgade. Et Interessentskab købte en af disse Grunde og byggede herpaa en ny Friskole, og en ung Lærer, Lund, blev antaget som Skolens Lærer. Efter at han havde virket en kort Tid, blev han afløst af Svend Lundgaard, som var født paa Refsnæs den 24. Oktober 1874. Han virkede her til sin Død 8. Maj 1915. Den næste Friskolelærer var Anker Ankerstrøm, født 16. September 1890. Han købte Nabohuset til Elevbolig for en af ham oprettet Efterskole, der særlig blev besøgt af sønderjyske Elever; men denne Efterskole bestod kun i et Par Aar, og Ankerstrøm søgte andet Embede. Han afløstes af Helge Thure, født 16. November 1900 i Søndersted, Holbæk Amt. Med trofast Bistand af sin Hustru virker Lærer Thure nu i Skolen, som efter at han har erhvervet den som sin private Ejendom er bleven udvidet og omfatter baade Børneskole og Efterskole.

I en Aarrække i sidste Halvdel af det nittende Aarhundrede holdtes Privatskole for Piger i Præstegaarden af Pastor Møllers tre Søstre, Anna, Dorthea og Nicoline Møller. Denne Skole blev særlig besøgt af Gaardmandsdøtre, som fik en meget god Undervisning af disse begavede og højt kultiverede Lærerinder. Særlig Haandgerningsundervisningen var noget ud over det almindelige, og adskillige Husmødre her paa Egnen tænker endnu med Glæde paa den gode Skoletid, de havde i den saakaldte „Frøken-skole“ i Gylling. Omkring ved Aarhundredskiftet blev denne Skole nedlagt, og de tre ugifte Søstre byggede sig paa Matr. Nr. 25 d et hyggeligt Hus til deres Alderdomsbolig.

Nogle Stednavne i Gylling Sogn.

Efter Indberetning af Sognepræst Laurits Bering i Aaret 1772 staar i Hads Herredsbog i Viborg Provinsarkiv:

Gylling Præstegaards tilliggende Jord:

Dends tilliggende Jord, som er fri for Skatter, ligger paa tuende Indelukker nær *Præstgrav*, *Sandgaard* kaldede, adspredt iblandt Bøndernes toende (tvende) Byens Marker.

1. Udi den første Mark, *Kludækærmarken* kaldet, ligger til Præstegaarden paa den østre Deel 29 Agre. Nock 3 i et Fald, kaldet *Fuglagre*. Paa *Peerballe* 7 Agre, hvorved ligger *Præstgrav*, som er indgærdet og indeholder 13 Agre og 3 Højder (formodentlig Foragre — Høveder). Paa *gammel Lycke* 13 Agre. Fire paa *Ulvagre*. Paa *Andersce* (Andekjær?) 7 Agre. Paa *Holden Holt* 4 Agre. Paa *Nørholt* 2 Agre. Paa *Dyvaae* (Dybvad?) 8 Agre. Paa *Duelmosdeel* (Dullemose) 6 Agre. Paa *Falbeholt* 4 Agre. I *Kærstoft* 2 Agre.
2. I den anden Mark, *Ulvsværmarken* kaldet, ligger til Præstegaarden paa *Falbeholt* 13 Agre. Paa *Sandgravholt* 7 Agre. *Anderskær* — ukendt hvor; men Navnet mindes *Dyvdalsvejen* — fra *Knophuset* ned til Anders Hansens. *Falbehavvej* = *Falbeholt* Agre. Udi *Skærbholt* 3 Agre. Paa *Roen* (Ruen) 10 Agre. Paa *Mandtill* 2 Agre. Paa *Leerdrup* Mark, *Landgravholt*, og kaldet 5 Agre og *Præstoft* 5 Agre.
3. Udi den tredie Mark, *Nørremark* kaldet, ligger til Præstegaarden, vestre Kirken, 3 Agre, noden for Præstegaarden 3 Agre. Paa *Leerspield* 3 Agre. Paa *Overstoubusdeel* (Stovhøj) 13 Agre. *Nederstoubusdeel* 7 Agre, *Kalvagre* 2. *Sandgaard*, som er indgærdet, hører alt sammen til Præstegaarden. Udi *Neder Sandgaard* 10 Agre i eet Fold. Udi *Ballegab* (Bølyegab) 3 Agre. Paa *Lundsdeel* 5 Agre. Neden i *Lycken* 8 Agre. Paa den østre Deel 23 Agre. Udi *Mølletoft* 3 Agre.

Endnu hører til Præstegaarden nogle smaa Stykker Jorder i Skoven, der ventelig er den saakaldte *Ryddejord*. Agrene er ej engang ret proportionerede, men indrettet saaledes som de omkringstaaende Træer det vil tillade.

Disse Stykker Jorder er ialt 74 (maaske læses 24) i Tallet og findes paa tvende Steder i Skoven, *Holskærhoved* og *Bræmel* kaldet.

Denne Specification at være efter allernaadigst Befaling efter Mulighed rigtigt forfattet testerer.

Gylling Præstegaard, den 5. Oktober 1772.

Afskrift af Aakier Amts nye Matriculs Extrakt.

Afskrevet i Lighed med Originalen.

Efter Kongl. Majst. allernaadigste Resolution af 7. May 1668
er dette Ampt Matricul oprettet efter Commissariernes Forretning.

Summeret af *G. Ianz Woigt?*

Gyllinge Sogen og Bye.

		Folie i Hartkorns Extrakten	Gammel Matricul				Nye Matricul			
			Td.	Sk.	Fj.	Ab.	Td.	Sk.	Fj.	Ab.
1	Præstegaard	151					15	4	1	2
2	Jørgen Sørensen og Søren Sørensen . .		10	7			5	4		
3	Jørg. Sørensen og Rasmus Lfmand (?) .		14	4	1		8	7	1	2
4	Sophus Nielsen og Poul Hofmand . .		11	6	1	1	8	0	3	
5	Bertel Hansen		4	6	2	2	3	3	1	2
6	Rasmus Juul og Rasmus Stephensen .	152	7	6	1	1	4	3	3	1
7	Rasmus Falling		5	4	1	1	5	2	3	
8	Lars Brøgger		5	1			3	5	1	
9	Jens Falling og Rasmus Jespersen . . .		3	5		1	5	2	2	2
10	Peder Hofmand og Jens Thomassen . .		6	5	3	1	4	7	1	1
11	Christen Ibsen		7	4			3	4	3	2
12	Christen Brøgger og Peder Jensen . . .	153	7	4	1	1				
13	Søren Pallesen		7	6	1	1	5	7	2	2
14	Søren Nielsen		9	2	2	2	6	7		2
15	Søren Poulsen	153	5	4	1	1	3	4	2	2
16	Poul Jensen		7	4			4	1	3	2
17	Jørgen Jensen		5	1			3	7	3	2
18	Christen Sørensen		5	4	1	1	3	4	3	2
19	Rasmus Pedersen	154	6	5	3	1	5	1	2	1
20	Søren Clemensen		14	6	1	1	8		1	1
21	Søren Hansen		7	6	1	1	4	1	2	
22	Jens Tunboe og Simon Hansen		6	5	3	1	4	4	3	1
23	Rasmus Jakobsen og Søren Pedersen .		6	5	3	1	5	4		1
24	Christen Meldballe	155	7	6	1	1	4	1	1	1
25	Rasmus Hofgaard		4	6	2	2	3		2	1
26	Hans Mortensen og Søren Stephensen		18	4	1	1	11	6	2	2
27	Jørgen Pedersen		5	2	1	1	3	4	2	
28	Kjeld Knudsen		7				5	2	3	
29	Jens Jensen			6	2	2		1	1	2
30	Jakob Rasmussen	157		3	3	1			1	2
31	Søren Rasmussen		1	7	1	1		1	2	2
32	Niels Jørgensen			7				1	2	
33	Peder Joensen	157		3	3	1		1	1	1
	Lars Pedersen			7	2	2				
	Rasmus Olesen			7	2	2				
	Skouf til ald Byen		12				2	7	2	2

Leerdrup Bye. Til Aakier.

		Folie i Hartkorns Extrakten	Gammel Matricul				Nye Matricul			
			Td.	Sk.	Fj.	Ab.	Td.	Sk.	Fj.	Ab.
1	Niels Pedersen	157	6	5			6	5		
2	Mikkel Jensen		2	7	3	1	3	4	2	2
3	Poul Rasmussen		8	1	2	2	4	4		
4	Søren Pedersen		4	6	3	1	3	6		2
5	Jørgen Rasmussen og Christen Nielsen	158	9	2	1	1	6	2	2	1
6	Poul Jørgensen		7	4	1	1	4	4	1	2
7	Peder Mortensen		3	7			3	1		
8	Peder Clemmentsen		3	7			3	2	3	
9	Christen Sørensen	159	3	2	2	2	2	4		

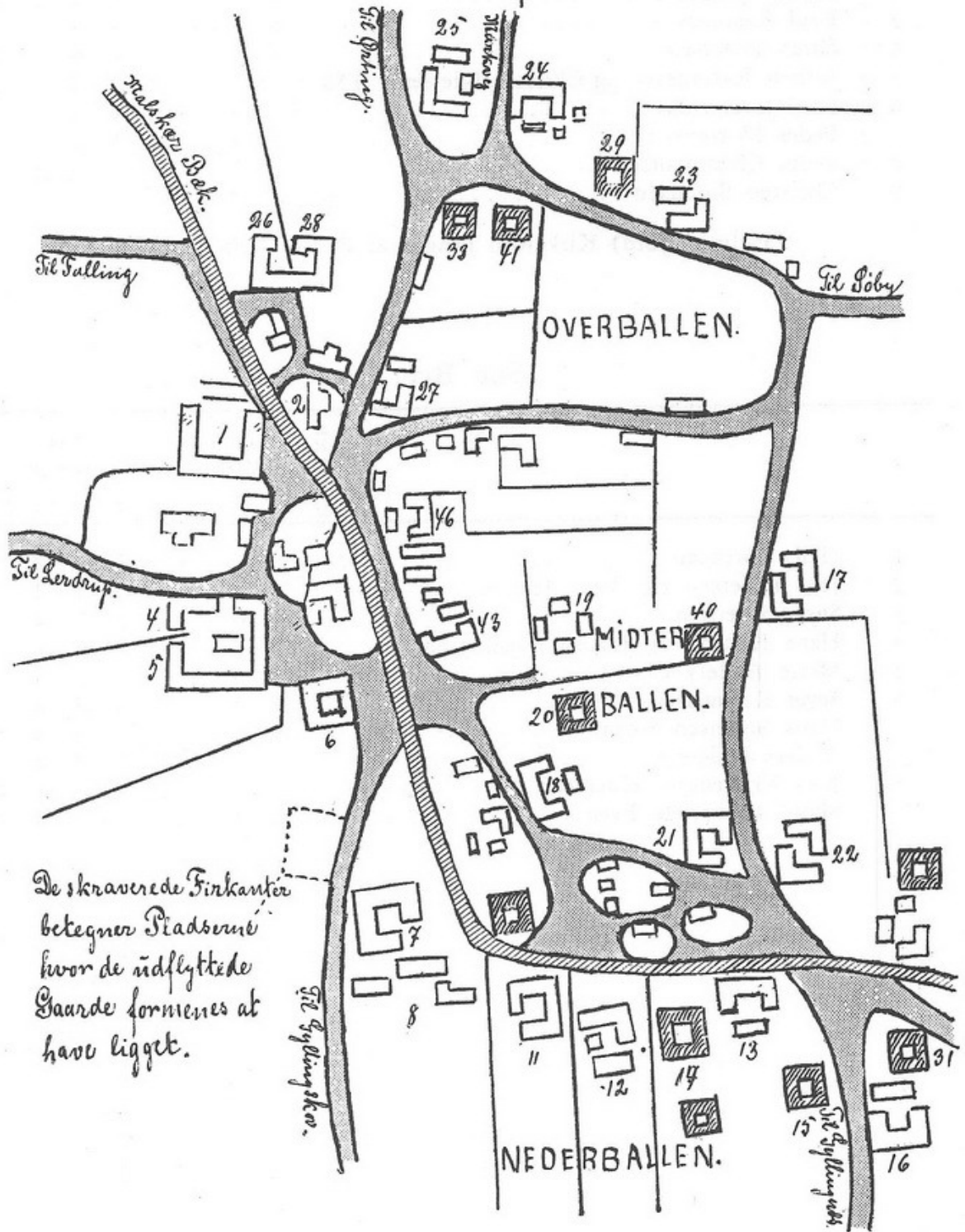
Falling (Jord) Kirkejord bruges af Peder Christensen.

Søe Bye.

		Folio i Hartkorns Extrakten	Gammel Matricul				Nye Matricul			
			Td.	Sk.	Fj.	Ab.	Td.	Sk.	Fj.	Ab.
1	Hans Sørensen	71	8	6			7	1	2	
2	Jens Pedersen og Peder Jensen		7	2			5	1	2	2
3	Seyer Sørensen		6	6			5	7	3	
4	Hans Hansen og Jørgen Rasmussen .		7	2			5	6	1	
5	Mette Anders Datter		8	4			6	3	3	
6	Seyer Rasmussen	72	4	4			3	4	2	
7	Hans Sørensen Storm		4	4			3	4	2	2
	Anders Pedersen			2	2	2		4	2	
	Jens Kristensen, Husmand							1	1	1
	Skouf tilhørende Byen		2	4			1	2	2	2

GYLLING BY

Steds af det ældste Matrikuls kort.

De skraverede Firkanter
betegner Stedene
hvor de udflyttede
Gaarde formenes at
have ligget.

Skitse over Rækkefølgen af Gaardmænd i Gylling.

(de gamle Gaarde 4—41, begge incl.)

Udarbejdet 1924 af A. Eriksen, Odder.

Gaardene i Gylling, deres Navn og Matr. Nr.

Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926	Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926
1	Præstegaarden ..	Udst. i 13 mindre Ldb. 1921	22	Østergaard }	Jens Hansens Enke (Ane K. Rasmussen)
2	Den gl. Skole ..	Brændte 1893			
3	Gylling Biskole } til 1830 }	Urmager Joh. Peder-	23	Blæsborggaard .	Peder Nielsen
		sen - nedrevet 1934	24	Overballen	Rasmus Kuur
4	Skrivergaarden .	Laurs Rasmussen	25	Overgaard	Morten P. Rasmussen
5	Vestergaard	Jakob Hansen	26	Smedegaard . . .	Søren P. Sørensen
6	Øvadgaard	Hans Hansen	27	Lykkegaard	Magnus Steffensen
7	Krogsgaard	Kristen P. Rasmussen	28	Lundgaard	Øvli Mikkelsen
8	Ruen	Rasm. J. Rasmussen I	29	Sandagergaard .	Mads Peter Jensen
9	Højsgaard	Hans Hermansen	30	Ulvagergaard . .	Niels Jørgen Jensen
10	Madikrog	Jens Rasmussen	31	Hesselkjær	Viggo Hansen
11	Trehøjgaard	Carl Pedersen	32	Karensminde . . .	Niels Kuur
12	Højbjergaard . . .	Rasm. J. Rasmussen II	33	Lilliensborg . . .	Christen Dahlgaard
13	Pedersminde	Jakob Jakobsen	34	Falbeholt	Poul Sørensens Enke
14	Holtgaard	Christen Sørensen	35	Dullelose	Peder Rasmussen
15	Skovholt	Peter Larsen	36	Frederiksborg . .	Anders Hansen
16	Søndergaard	Niels Bredkjær	37	Egeskovgaard . .	Antoni Jørgensen
17	Marensminde	Johannes Jensen	38	Jensgaard	Rasmus Jakobsen
18	Kirstinelyst	Søren P. Sørensen	39	Skovgaard	Jens Pedersen
19	Maageholm	Aksel Westergaard	40	Horskærgaard . .	Laurs Jakobsen
20	Aagaard	Mads Peter Madsen	41	Hindballegaard .	Severin Sørensen
21	Østergaard }	Jens Hansens Enke	42	Gyllingnæs	Castenskiold
		(Ane K. Rasmussen)	43		Peder Nielsen, Fallv.
			44	Højvang	Jens Andersen

Ejendomme paa Gylling Mark fremkomne ved Udstykning.

Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926	Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926
13 b	Grønvang	Niels Jensen	63	Krabnab	Rasmus Nielsen
18 f	Elkjær	Søren Sørensen	64	Bølgegab	Rasmus Rasmussen
21 e	Svendgaard	Vagn Hansen	66	Nørholt	Niels Peter Nielsen
21 f		Niels Peter Nielsen	67	Hedebo	Carl Nielsen
21 g		Antoni Jensen	68	Skovly	Simon Willumsen
21 b		Morten Rasmussen	71	Lysmarksgaard .	Jens Pedersen, Gyll.
4b	Poulsminde	Kristian Maretty	71 b	Kalsemadegaarden	Magne Pedersen
25b				74	Humlevang
27 f	Skovlyst	Volmer Næsborg	75		Søren Hermansen
28 c	Sommerlyst	Johan Sørensen	76	Mantel	Frands Mikkelsen
29 c	Budtzminde	Johannes Frederiksen	111 ^m	Rolighed	Valdemar Simonsen

De gamle Gaarde i Søby, der hører til Gylling Sogn.

Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926	Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926
2	Skovgaard	Jørgen Madsen	5	Bækgaard	Mads Jeppe Madsen
3 a	Enemarksgaard	Christen Jensen	6	Skovbo	Gerhard Laursen
3 e	Havgaard	Jens Knudsen	8		Thomes Jørgensen
4 a	Strandgaard	Jens Jensen	9	Virkelyst	Hans Hansen
4 c		Jens Sørensen	7	Skyttegaarden	Rathlousdal
2 f	Humlekærgaard	Thorvald Madsen			

Gaardene i Lerdrup.

Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926	Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926
1-2	Nygaard	Søren Jensen	9	Toftegaard	Peder Pedersen
3		Poul Rasmussen	10	Juulsgaard	Ingvar Sørensen
4	Annasminde	Peder Nielsen	12	Strandly	Søren Kruse
5		Laurs P. Laursen	13	Overbæk	Jens Frederiksen
6	Rødgaard	(J.Jensen)Isak Hansen	14	Havnsgaard	Christen P. Christensen
7	Volderupgaard	Thomas Pedersen	18	Bendixminde	Hans Chr. Hansen
8	Lindenæs	Christen Pedersen			

Som tidligere omtalt solgte Ejeren af Aakjær, Grev v. Dernath, i Aaret 1797 alt hans i Gylling Sogn beliggende Bøndergods, som herefter overgik til Selveje, og dette har sikkert haft en stor og gavnlige Betydning for Sognet og dets Beboere, idet Bevidstheden om, at Fordele ved Forbedringer af den Jord og de Gaarde, som Bønderne nu kunde kalde deres egne, kun vilde komme dem selv og deres Efterkommere tilgode, i høj Grad har skærpet deres fra Hoveritiden sløvede Virksomhedstrang, og i den derpaa følgende Tid opnaaedes en Fremgang og Forbedring paa Landbrugets Omraade som aldrig før.

Af de ca. 43 Gaarde, som da laa tæt sammenbyggede i Gylling By, blev de, som ved Udstykningen havde faaet tildelt de mest afsides beliggende Marker, udflyttede, saa de kom til at ligge bekvemt for Marken, og tilbage i Byen blev kun 11 af Gaardene, Resten flyttede mod Nord til Malskær, mod Øst til Splidholm og mod Syd til Gylling Skov.

I det følgende skal gives en Oversigt over de forskellige til Gylling hørende Gaarde og en Del af de Ejere, i hvis Besiddelse Gaardene vides at have været.

Efterfølgende Fortegnelse er udarbejdet paa Grundlag af:

1. Fæsteprotokollen for Aakjær. — Alle, paa en enkelt nær, har faaet Fæstebrev 1719, da Oberst Rosenørn blev gift med Etatsraad Lassons Enke. Der har rimeligvis ingen Fæstebreve været før til Fæsterne.
2. Hoverifortegnelsen.
3. Fortegnelse over Fæstebønder ved Ejerskifte paa Aakjær.
4. Folketællingslister 1787.
5. do. 1801.
6. do. 1834.
7. do. 1845.
8. Uddrag af Skifteprotokollen.
9. Uddrag af Kirkebøger.
10. Matriculen.
11. Det gl. Matriculskort.
12. En Tiendefortegnelse 1820, m. m.

Odder i November 1924.

A. Eriksen,
Landinspektør.

Arbejdet har været overordentlig vanskeligt, dels paa Grund af Byens Størrelse med samtidige ens Navne paa Beboerne, dels ved øjensynlige Mangler ved Materialet (Skrivefejl — Aarstal), dels har Giftermaal og Ejendomsovertagelse ikke altid fulgtes ad.

Det tilvejebragte Materiale kan vel ikke betegnes som værende absolut fejlfri, skønt der er anvendt Møje for at undgaa samme, hvorfor jeg ønsker, Stoffet bevares for Efterslægten.

A. Eriksen.

Matr. Nr. 1 er Præstegaarden, 2—3 er Skole, 42 er Gyllingnæs og 4—41 de gamle Gaarde.

Matr. Nr. 4. Gylling Skrivergaard.

1719. Søren Steffensen. (Ane Sørensen v. gl. R., Falling, død 1712.
(Hans 1. Hustru Ane Rasmussen, død 1699.
(Steffen Rasmussen, f. 1704)
(Margrethe — f. 1707) Morfar Søren
(Maren — f. 1709) Steffensen.
(Niels — f. 1711)
- 1727 unge Jens Ibsen. (Mogens Jensen, f. 1738.
— Margrethe Sørensen, (Margrethe Chr. ?, f. 1724 — hun synes altsaa at
død 1734. (have været gift 1723
(med Chr., men Navnet
(er ulæseligt.
(Ane Jens Chr., f. 1730
(Else - f. 1732
- 1763 Søn Jens Mogensen, f. 1770 (Karen Jensdatter, f. 1800, var i Gaarden 1801,
(Aftægt 1834). (men Faderen opført som Bruger.
— Birthe Jensdatter, (Plejebarn Jens Sørensen, f. 1790.
f. 1772. (

Ca. 1824 Rasmus Rasmussen Hjernø, f. 1801 i Hundslund Sogn.

— Mette Nielsen, f. 1805.

Jens Mogensen. Aftægt i 1834.

(Margrethe Rasmussen,	f. 1825	
(Niels	—	f. 1830
(Jens	—	f. 1832
(Rasmus	—	f. 1828 Gmd. i Nr. 4.
(Søren	—	f. 1837
(Ane Katrine	—	f. 10. November 1844

Ca. 1860 Søn Rasmus Rasmussen (Hjernø), f. 1838, død 5. April 1902.

— Bodil Marie Laursen, f. 27. Februar 1845, d. 16. April 1917.

Enken ejede Gaarden (Chr. Rasmussen, f.

nogle Aar. (Laurs — f. 6. Juni 1880.

(Mette —

(Jens Peter — f. 1. Juni 1885.

Ca. 1912 Søn Laurs Rasmussen, f. 6. Juni 1880, død 1928.

— Elisabeth Marie Jacobsen, f. 18. Februar 1872, død 1938.

(Bodil Marie Rasmussen, f. 11. Septbr. 1913.

Ca. 1928 Carl Enevoldsen, født 7. September 1904.

— Bodil Marie Rasmussen, f. 5. September 1913.

Matr. Nr. 5. Vestergaard.

1719 Jørgen Jensen.

1726 Hans Petersen, Skovfoged (gik fra Gaarden i Armod).

1740 Søren Hansen, død 1777. (

I — Else Bertelsen,

død 1759. (

II — Maren Sørensen,

f. 1734. Datter af R. Jes-

persen. Hendes Broder er (

P. Sørensen. (

I — Hans Sørensen, f. 1741) R. Jespersen,
Søren — f. 1763) Gylling. Farbr.?

II — Jens — f. 1767) Farbr. Chr. og
Søren — f. 1775) Niels Hansen.

Jens Sørensen, f. 1778
Ane — f. 1772

1780 Jens Sørensen.

— Enke Maren Sørensen, f. 1734.

1787 Jens Jørgensen, f. 1744.

— Enke Maren Sørensen, f. 1734. I 1787 var alle 3 Stedbørn
Gaarden.

Ca. 1810 Stedsøn Søren Sørensen, f. 1776. Sognefoged.

— Maren Sørensen, f. 1787.

(Søren Sørensen,	f. 1812
(Maren	— f. 1814
(Jens	— f. 1819
(Simon	— f. 1823
(Karen	— f. 1825
(Hans	— f. 1829

1840 Søn Søren Sørensen, f. 1812, død 1. Maj 1877. Formentlig ogsaa Sognefoged. Hans Enke, Kirsten Sørensen, f. 1812, død 6. August 1897, solgte Gaarden til Mads Peter Hansen, som atter solgte den i 2 Dele.

Mads Nielsen.

— Mette Rasmusdatter.

Jakob Hansen.

— Ane Marie Jørgensen.

Anton Hansen.

— Marie Hansen.

Matr. Nr. 6. Øvadgaard.

1719 Jens Simonsen.

1726 Jørgen Mikkelsen, gik fra Gaarden i Armod (og den deltes i 3 Dele)?

1728 Peder Berthelsen.

1735 Niels Jensen.

1742 Juul Jensen.

1762 Laurs Christensen, f. 1735, død før 1801.

— Ane Sørensen, f. 1739. (Søren Laursen, f. 1766
I Gaarden 1807. (Peder — f. 1770
(Maren — f. 1768 Uægte Søn Laurs Peder-
sen, f. 1800.

Ca. 1821 Søn Peder Laursen, (Rasmus Pedersen, f. 1803, fik Gaarden. I 1845 var
f. 1770. (der Aftægtsfolk, Espen Poulsen, f. 1774, og Kir-
(sten Rasmussen, f. 1778, muligvis skal de sættes
(ind i Ejerrækken saaledes, at E. P. er & P. Laur-
(sens Enke.

Ca. 1830 Søn Rasmus Pedersen, (Peder Rasmussen, f. 1833. Gylling Skov.
f. 1803 (Rasmus — f. 1838. Gmd. Søvind.
— Ane Sørensen, (Christen — f. 1841. Maarslet.
f. 1809 (fra 15). (Søren — f. 1834. Gmd. i Matr. Nr. 7.
(Kirsten — f. 1836. — N. Andersen, Søby.
(Maren — — Jesper Jensen, Lerd.
(Ane Marie — — Rasmus Joh. Jen-
(— sen fik Gaarden.
(Maren — — Simon P. Jensen.

Ca. 1870 Svigersøn Rasmus Joh. Jensen (fra 24)

— Ane Marie Rasmussen (fra 6)

solgt til (G. Søn) Jens Jensen. Enken — med J. Jensen, Madikrog.

18 Mads Peter Hansen.

19 Søn Hans Peter Hansen, f. 1. Juni 1885.

— Marie Rasmussen f. 3. Juni 1889.

Matr. Nr. 7. Krogsgaard.

1719 Hans Hansen.

Peder Jørgensen, d. 1730. (Hans Jørgensen)
— Johanne Hansd. (Lavrs (Rasmus Pedersen) Morbroder: Jep,
R. Hansen, Gylling.) (Maren —) Falling.
Stedfader R. Pedersen, (Hans Rasmussen, død 1719. Enke Karen Hansd.
Falling. ((2 Heste 1 Ko.)
R. Fallings Sødskende (Barbara — N. Bager i Gylling.
(Maren — S. Ibsen.

1729 Store Rasmus Pedersen.

— Ingeborg Sørensen, f. 1709 (Peder Rasmussen, f. 1735

1754 Simon Jørgensen.

— Enke Ingeborg Sørensen, f. 1709 (var Aft. 87).

1765 Stedsøn Peder Rasmussen, f. 1735.

— Margrethe Rasmussen, f. 1747.

(Simon Pedersen, f. 1768
(Ingeborg — f. 1773 I Gaaarden 1801
(Rasmus — f. 1780 — Jens Sørensen.
(Hans — f. 1882) Søren Jensen, f. 1793
) Maren — f. 1795
) Peder — f. 1797
) Jens — f. 1799

Ca. 1812 Jens Jensen (d. g.), f. 1788 i Gangsted.

— Maren Nielsen, (Ellen Katrine Jensen, f. 1815
f. 1795. (Jens — f. 1817 Fik Gaarden 1845

Ca. 1840 Søn Jens Jensen, f. 1840

Solgt til Svoger Niels (Rasmus Jensen, f. 1819
Pedersen. (Ingeborg — f. 1822
(Berthe — f. 1824
(Niels — f. 1833
(Mads — f. 1834
(Peder — f. 1836

Niels Hansen.

— forrige Enke.

Solgt til Søren Rasmussen fra Nr. 6, f. 1834, død 23. August 1882.

— Kirsten, f. Pedersdatter, f. 1836, d. 28. April 1909.

(Rasmus Rasmussen. Gmd. Østerterp.
(Chr. Peter — Fik Gaarden.
(Ane — f. 28. Juni, død 1. Aug. 1924
(Ane Marie —
(Peter —

Ca. 1890 Søn Christen Peder Rasmussen, f. 5. Oktober 1875.

— Mette Rasmussen, f. 10. November 1880.

Matr. Nr. 8. Ruen.

1719 Søren Poulsen, død 1730 — Enke Maren Jørgensen, død 1730,
var trolovet med Efterfølger Sejer Pedersen, men ikke gift.

(Broder P. Jørgensen, Gylling.

1730 Sejer Pedersen

(Margrethe Sejersdatter, f. 1735

- 1768 Svigersøn Rasmus Frandsen.
 — Margrethe Sejersdatter, (Frands Rasmussen, f. 1770
 f. 1735. (Sejer — f. 1773
 (Karen — f. 1775
 (Ane Marie — f. 1778
- Ca. 1780 Jens Pedersen, f. 1760.
 — Enke Margrethe Sejerd., f. 1735.
 (Stedbørnene var i Gaarden 1801.
- Ca. 1800 Rasmus Pedersen, f. 1760, d. 1814.
 — Maren Jørgensen, f. 1773.
 (mulig identisk med forrige (Jørgen Rasmussen, f. 1800
 Enke i II Ægteskab.) (Søren — f. 1801 Fik Gaarden.
- Ca. 1826 Søren Rasmussen, f. 1801.
 — Mette Marie Søren- (Birthe Sørensen, f. 1828
 sen, f. 1805. (Else — f. 1832
 (Søren — f. 1837 Fik Gaarden.
 (Else? (Hans) f. 1830 Gdr. Fallingvej.
- Ca. 1860 Søn Søren Sørensen, f. 1837.
 — Sidsel Jensen. (Kirsten Sørensen.
- Ca. 1889 Svigersøn Jens Jensen (Teglgaard), f. i Gosmer.
 Solgt til Rasmus Andersen, tidligere Teglgaard, Svorbæk.
 Ole Rasmussen, tidl. Boelsm., Odder Mark.
 — Mette Mortensen. (Rasmus J. Rasmussen.
 (Hans —
 Søn Rasmus Jacob Rasmussen.
 — Enke i Nr. 12.
- 1927 Anders Bruun Jensen.
 — Katrine Sciehue.
- 1931 Anders Arne Hansen.
 — Mette Otilie Jakobsen.
- 1938 Harald Krogh.
 — Rigmor Rasmussen.

Matr. Nr. 9. Højsgaard.

- 1719 Mikkell Rasmussen.
 — Johanne Bertelsen (23), (Bertel Mikkelsen, f. 1716
 død 1724 (Dtr. af Bertel (Grethe) 2 — f. 1709
 Pedersen. (Ane — f. 1718
- 1724 Knud Knudsen (Amstrup). (I Gaarden, d. 1780. Karen Pedersen.
 (Sødskende: Søren Pedersen,) Jens Sørensen.
 (Niels — Gmd. Gangsted.
 (Hans — her.
 (Anna — — Jens Simonsen.
 () Peder Jensen.
 () Anna Jensen.
 (Berthe — — Hmd. R. Hansen.
 () Jens Rasmussen.
 () Ane R. — Gmd.
 (Knud Sørensen.

- 1736 Søren Knudsen.
 — I?
 — II Johanne Jespersd., f. 1706, var Aftægt 1787.
- 1756 Knud Sørensen, f. 1729.
 — I? (Rasmus Knudsen, f. 1766
 — II Ane Rasmussen, (Ane — f. 1768
 f. 1741, var Aftægt 1801. (Helle — f. 1772)
 (Peder — f. 1778) I Gaarden 1801.
- 1778 Søn Rasmus Knudsen, f. 1766.
 — Ellen Jørgensen, f. 1773.
 (Maren Rasmussen, f. 1800
 (Knud — f. 1806 Var i G. 1845.
- Ca. 1813 Albrekt Jensen, f. 1775.
 — Enke Ellen Jørgensen, f. 1773. (Rasmus Albrektsen, f. 1814.
- Ca. 1837 Søn Rasmus Albrektsen, f. 1814.
 — Maren Jespersen, (Albrekt Rasmussen, f. 1837
 — f. 1815. (Ellen — f. 1839
- Ca. 1845 Peder Sørensen (Amstrup).
 — Enke Maren Jespersen, f. 1815.
 Niels Jensen.
 — Enke Maren Jespersen, f. 1815. (Rasmus Peter Nielsen.
- Ca. 1880 Søn Rasmus Peter Nielsen.
- Ca. 1900 Peder Christensen.
 — Margrethe Sørensen. Datter af Fisker Joh. Sørensen og
 R. P. Nielsens Plejebarn.
- Ca. 1918 Hans Hermansen., f. 13. December 1889.
 — Enke Margrethe Sørensen, f. 9. Juni 1882.
 (Magda Johanne Hermansen, f. 14. Oktober 1920.

Matr. Nr. 10. Madekrog.

- 1719 Christen Nielsen, død 1729. (Niels Christensen, f. 1702 *)
 — Maren Jensd. (Anna — f. 1706, d. 1781 o. B.
 (Lavvæрге Chr. Brøgger). (Maren — f. 1712 *)
 (Formyndet Niels Sørensen).
- *) (Chr. Nielsen, Gmd., Gylling.
 (Mogens — Halkjær.
 (Mette — Poul Jensen, Halkjær.
 Maren — N. Christensen, Sondrup.
- *) Maren — Fogh Jensen, Aalstrup.
 (Jens Fogh, Gmd., Aalstrup.
 (Christen Fogh, Gmd., Aalstrup.
 (Ane — Peder Rasmussen, Saxild.
- 1729 Jens Sørensen, Gylling, død 1740 (i Skiftet læst 46).
 — Ane Christensen, død 1781 (uden Børn?). Enken frasagde sig
 Fæstet p. G. af Svagelighed (mod 1 Hest, 1 Ko m. m.).
 (Christen Jensen, f. 1726 (Farbr. H. Sørensen og
 (Søren — f. 1733 (Søren Sørensen, Gyll.

- 1741 Christen Olesen. (Margrethe Christensen, f. 1745.
- 1769 Svingersøn Jens Christensen, død 1784.
— Margrethe Christensen, f. 1745.
(Christen Jensen, f. 1769.
(Ole — f. 1783.
- 1784 Anders Sejersen, f. 1784.
— Enke Margrethe Christensen, f. 1745. (Jens Andersen, f. 1785.
- Ca. 1809 Søn Jens Andersen, (Maren Jensdatter, f. 1810
f. 1785. (Birthe — f. 1813
— Bertha Jensdatter, (Anders f. 1815
f. 1785. (Niels f. 1819
(Jens f. 1825
- Ca. 1850 Søn Sognefoged Jens Jensen, f. 1825.
— Maren Sørensen (fra 15).
Solgt til Jens Jensen, Lerdrup.
(Birthe Jensen. — Jørgen Jensen, Falling.
(Kirsten Jensen. — Isak Hansen.
- Svingersøn Isak Hansen (fra 22).
— Kirsten Jensen.
Søren Peter Jensen (tidligere Alrø).
- Ca. 1820 Rasmus Frederiksen, f. 4. Maj 1892.
— Anna Frederiksen, f. 19. Juni 1890.
Jens Rasmussen, f. 14. Oktober 1888.
— Margrethe Nielsen, f. 22. Februar 1897.

Matr. Nr. 11. Trehøjgaard.

- 1719 Anders Hovmand.
— Anna R. Holm (se Sk., + A).
Søren Hovmand.
- 1747 Søn Morten Pedersen Houmand (gik fra Gaarden i Armod og fik
Hans Pallesens Hus i Graven. — 1717 døde Maren Sejrsdatter.
Gmd. P. Houmand). (Niels Pedersen, Søby.
(Søren —
(Hans —
(Sejr — f. 1702
(Else. — Jakob Rasmussen, Gylling.
(Ane.
- 1758 Peder Hansen, Ørting (fra Lerdrup 1769).
- 1767 Jens Rasmussen (Amstrup) (I Rasmus Jensen, f. 1770)
— forriges Enke, Mette (Hans — f. 1777)
Hansen, død 1787. (Jens — f. 1880) Morbroder:
(Peder —) Hmd. Poul Hansen.
(Johanne —)
II Margrethe Jørgensen, (Ane. — Ole Sørensen, Samsø.
f. 1763. (Grethe Jensen.
(Maren — f. 1782.
(II Jørgen, f. 1785.

Matr. Nr. 13. Pedersminde.

1728 Søren Christensen.

1747 Hans Jensen, gik fra Gaarden.

1757 Niels Mikkelsen, død 1760.

— Karen Enevoldsen. (Mikkelt Nielsen, f. 1758) R. Mikkelsen, Rørth,
(Anders — f. 1760) er gl. Ungkarl i G.

1760 Jep Rasmussen (Falling), f. 1730. En Søster Margrethe var — Gmd.
Jørgen Simonsen.

— Enke Karen Enevoldsen, f. 1724 (ingen Børn).

1790 Stedsøn Mikkelt Nielsen, (Karen Mikkelsen, f. 1790
f. 1758. (Niels — f. 1792

— Ane Nielsd., f. 1769. (Kirsten — f. 1798
(Maren — f. 1800

Ca. 1804 Chr. Christensen Bager, f. 1771.

— Enke Ane Nielsen, f. 1769.

(Mikkelt Christensen Bager, f. 1805
(Chr. — — f. 1808
(Gmd. i Gangsted.

Ca. 1826 Søn Mikkelt Christensen, f. 1805.

— I Maren Sørensen, f. 1808. (I Ane Mikkelsen, f. 1831.

— II Ane Christensen (Brand- (Ane Christensen, f. i Gangsted 1840,
byge, Bager?), f. 1825. (var i 1845 Plejebarn.

Ca. 1870 Jens Peter Jacobsen (Vedslet), Sognefoged, f. 1836, død 1911.

— I Enke Ane Christensen (Bager), f. 1825, død 1888.

— II Ingeborg Jørgensen.

(II Jacob Jacobsen, f. 15. Maj 1889
(Rasmus —

Ca. 1910 Søn Jakob Jakobsen, f. 15. Maj 1889.

— Anna Rasmussen (Amstrup), f. 26. April 1896.

Ca. 1930 Sognefoged Johannes Rasmussen, f. 11. August 1890.

— Gunhild Dalsgaard, f. 6. Februar 1894.

Matr. Nr. 14. Holtgaard.

1719 Søren Knudsen.

— Ane Christensdatter,
f. 1724.

(Chr. Sørensen, f. 1701
(Birgithe —
(Dorthe —) Morbroder:
(Maren —) Søren Christensen.
(Ingeborg —

1714 Niels Bertelsen.

1735 Rasmus Hansen.

1741 Christen Sørensen.

(Jens Christensen.
(Karen? — f. 1759

1762 Søn Jens Christensen.

- 1801 Solgt til Søren Rasmussen, f. 1749.
 — Bodil Pedersen, f. 1765. (Ane Sørensen, f. 1784
 (Ingeborg — f. 1785
 (Maren — f. 1791
 (Grethe — f. 1791
 (Rasmus — f. 1797
- 1810 Søren Jepsen (5, Aalstrup), f. 1787.
 — Maren Rasmussen, (Rasmus Sørensen, f. 1813 Fik G.
 f. 1791. (Ane — f. 1808 — R. Pedersen, Skrivg.
 (Jeppe — f. 1820 Gmd. i Trustrup.
 (Maren — f. 1825 — Sognef. Jens Jensen.
 (Karen — f. 1816 — Mogens Væver, Gyll.
- Ca. 1840 Søn Rasmus Sørensen, f. 1813.
 — Ane Sørensen, (Søren Rasmussen, f. 1841
 f. 1816. (Maren — f. 1843
 (Søren P — Arbejdsmand i Odder.
- Ca. 1870 Søren Rasmussen, f. 1841.
- Ca. 1898 Solgt til Niels P. Frederiksen, f. 21. Juni 1856 (tidligere Smed
 i Amstrup og Bmd. Fallingvej.
 — Mette Kirstine Jensen, f. 18. Februar 1859.
 Peder Larsen (Sællænder), f. 2. Juni 1894.
 — Johanne Dahlgaard, f. 7. April 1895.

Matr. Nr. 16. Søndergaard.

- 1719 Søren Rasmussen.
- 1744 Søren Poulsen.
- 1748 P. Christensen (Falling).
- Ca. 1779 Hans Petersen (Gylling), f. 1751, død 1800.
 — Ellen Sørensdatter, f. 1763, død 1800.
 Mandens Svigermoder, Karen (Ane Hansen, f. 1787
 Rasmussen, født 1734, var i (Kirsten — f. 1789
 Gaarden. Antagelig Søster til (Søren — f. 1793
 Morten Rasm. Brandbyge. (Maren — f. 1796
 (Jens — f. 1798
- Ca. 1800 Christen Christensen, f. 1768.
 — Johanne Nielsen, (Niels Christensen, f. 1800
 f. 1773. (Peder — f. 1702
 (Ane — f. 1815
- Ca. 1830 Søn Niels Christensen, f. 1800.
 — Bertha Katrine An- (Christen Nielsen, f. 1830
 dersen, f. 1805. (Anders — f. 1837
 (Johan — f. 1839
 (Peder — f. 1841
 (Niels — f. 1844
- Ca. 1845 Espen Rasmussen.
 — Enke Bertha Katrine Andersen, f. 1805.
 Solgt til Vilhelm Pedersen (Fyn).
 Jens Jensen (G.)

- 1801 Solgt til Søren Rasmussen, f. 1749.
 — Bodil Pedersen, f. 1765. (Ane Sørensen, f. 1784
 Ingeborg — f. 1785
 Maren — f. 1791
 Grethe — f. 1791
 Rasmus — f. 1797)
- 1810 Søren Jepsen (5, Aalstrup), f. 1787.
 — Maren Rasmussen, (Rasmus Sørensen, f. 1813 Fik G.
 Ane — f. 1808 — R. Pedersen, Skrivg.
 Jeppe — f. 1820 Gmd. i Trustrup.
 Maren — f. 1825 — Sognef. Jens Jensen.
 Karen — f. 1816 — Mogens Væver, Gyll.
- Ca. 1840 Søn Rasmus Sørensen, f. 1813.
 — Ane Sørensen, (Søren Rasmussen, f. 1841
 Maren — f. 1843
 Søren P — Arbejdsmand i Odder.
 f. 1816.)
- Ca. 1870 Søren Rasmussen, f. 1841.
 Ca. 1898 Solgt til Niels P. Frederiksen, f. 21. Juni 1856 (tidligere Smed
 i Amstrup og Bmd. Falingvej).
 — Mette Kirstine Jensen, f. 18. Februar 1859.
 Peder Larsen (Sællænder), f. 2. Juni 1894.
 — Johanne Dahlgard, f. 7. April 1895.
- Matr. Nr. 16. Søndergaard.**
 1719 Søren Rasmussen.
 1744 Søren Poulsen.
 1748 P. Christensen (Falling).
 Ca. 1779 Hans Petersen (Gylling), f. 1751, død 1800.
 — Ellen Sørensdatter, f. 1763, død 1800.
 (Ane Hansen, f. 1787
 Kirsten — f. 1789
 Rasmussen, født 1734, var i
 Søren — f. 1793
 Gaarden. Antagelig Søster til
 Maren — f. 1796
 Morten Rasm. Brandbyge.
 Jens — f. 1798)
- Ca. 1800 Christen Christensen, f. 1768.
 — Johanne Nielsen, (Niels Christensen, f. 1800
 Peder — f. 1702
 Ane — f. 1815)
- Ca. 1830 Søn Niels Christensen, f. 1800.
 — Bertha Katrine An- (Christen Nielsen, f. 1830
 Anders — f. 1837
 Johan — f. 1839
 Peder — f. 1841
 Niels — f. 1844)
- Ca. 1845 Espen Rasmussen.
 — Enke Bertha Katrine Andersen, f. 1805.
 Solgt til Vilhelm Pedersen (Fyn).
 Jens Jensen (G.)

Matr. Nr. 18. Katrinelyst.

- 1719 Unge Jens Ibsen.
— Karen Christensen.
- 1736 Hans Poulsen.
- 1746 Hans Rasmussen.
- 1763 Niels Hansen (antagelig Svigersøn), f. 1731.
— Bertha Hansdatter, f. 1737.
- 1787 Peder Sørensen, f. 1753.
— Ane Nielsdatter, f. 1764. (Ane Pedersdatter, f. 1785.
- 1801 Søren Pedersen, f. 1758.
— Maren Knudsen, f. 1763. O. B.
- Ca. 1820 Hans Christensen Bager.
- Ca. 1830 Mikkel Jensen, f. 1786.
— Mariane Jensd., (Kirsten Mikkelsen, f. 1820.
f. 1777. (Bodil — f. 1822.
- Ca. 1845 Christen Jensen, f. 1779.
— Kirsten Jensd., (Hans Christensen, f. 1835
f. 1814 i Halling. (Jens — f. 1842
(Rasmus —
- Ca. 1850 Peder Sørensen (fra 26).
— Enke Kirsten Jensd., f. 1814.
- Ca. 1890 Stedsøn Rasmus Christensen, f. 1854, død 1909.
— Severine Jensen (fra 12), f. 1857, død 1924.
Solgt til Søren Peter Sørensen (tidl. Lerdrup Skov).
— Barbara Jensen, f. 4. Januar 1869.

Matr. Nr. 19. Maageholm.

- 1719 Anders Pallesen (var vist døbt Pedersen).
1743 døde Chr. Pedersen (R. Pedersen Pallesen.
Pallesen. Søkende: (N. Pallesen.
(Hans
(Ane
(Maren.
1752 døde Peder Chr. Pallesen. (Birgithe.
— Johanne Sørensen. (Karen.
Farbroder: Mads Christensen (Karen S., f. 1749
Kjærsgaard. (Morten, f. 1752
- 1724 Søren Pedersen.
— Johanne R. Holm (Skifte Alt).
- 1735 Søren Jensen.
— I Karen Andersen, død 1738.
— II Kirsten Jespersen, (I Margrethe Sørensen, f. 1738
f. 1710. (II Karen — f. 1739
- 1764 Svigersøn Morten Sørensen, død 1760.
— Karen Sørensen, f. 1739. (Maren Mortensen, f. 1756)
(Søren — f. 1757) Farfader:
(Morten — f. 1760) S. Mortensen i 36.

1768 Rasmus Jensen, f. 1735.

— I?

— II Enke Karen Sørensen, f. 1739. (Mette Rasmussen, f. 1775
Kirsten — f. 1777

1799 Svigersøn Espen Poulsen, f. 1774.

— Mette Rasmussen, f. 1775. (Margrethe Espensen, f. 1800.

1834 Svigersøn Niels Pedersen, f. 1804.

— Margrethe Espensen, f. 1800. (Peder Nielsen, f. 1833. Gmd. i 17.

Derefter forenet med Nr. 18 — dette gælder kun for Byggeplads og Toften, som er forenet med Toften til Nr. 18, efter at denne Gaard er udflyttet. Paa Marken, som er beliggende i Splidholm, blev bygget en lille Gaard, som er ejet af følgende Ejere:

Kristian Bisgaard (Musiker).

Mette Marie Hansen fra (36).

Johannes Jacobsen (Ørting).

Ca. 1925 Alfred Jensen, f. 9. Marts 1898.

— Laura Jensen, f. 19. Juni 1908.

Matr. Nr. 20. Aagaard.

Fortiden ubestemt.

Ca. 1800? Rasmus Poulsen.

— Johanne Christensen, f. 1803? (Rasmus Rasmussen, f. 1831.

Ca. 1832 Hans Rasmussen, f. 1803.

— Enke Johanne Christensen, f. 1803. (Christen Hansen, f. 1832
Karen — f. 1833
Ane — f. 1835
En Dreng f. 1744

Ca. 1860 Søn Christen Hansen, f. 1832.

— Karen Marie Jensen, f. 1848, død 1915.

Jens Madsen, f. 1834, død 1895.

— Enke Karen Marie Jensen, f. 1848, død 1915.

Søn Mads Peter Madsen, f. 22. Juni 1872.

— Laura Jensen (fra 29), f. 24. Maj 1887.

Matr. Nr. 21. Østergaard.

1719 Niels Sørensen.

1736 Peder Christensen.

1759 Jørgen Simonsen.

— I Margrethe Rasmussen, død 1779. (I Rasmus Jørgensen, f. 1769)
(Jens — f. 1779) Morbroder:
— II Maren Rasmussen, død 1782. (Margrethe — f. 1763) Jørgen Rasmussen
(Ane — f. 1771)
— III Karen Sejersens, f. 1740. (II Jens — f. 1780) Mosters Mand
(III Sejer — f. 1784) Søren Hansen.

1785 Anders Pedersen, f. 1752. (Hans Andersen, Gmd. Gylling Skov.
 — I Enke Karen Sejer- (Peder — Gmd. Lerdrup 7.
 sen, f. 1740. (Johanne — f. 1808 — Jens Jensen, Gyll. 24.
 — II Mette Hansen, f. 1776. (Karen — I — Rasm. Jechsen, Filler. Gmd.
 (II — Jens Sørensen, Filler. Gmd.
 (Hendes Ungdoms Kærlighed.
 (Maren —

Ca. 1820 Isak Andersen, f. 1790 i Fillerup. — Søstersøn af R. Isaksen, Fillerup. Søn af Anders Nielsen Lundgaard, Fillerup.

— I Enke Mette Hansen, f. 1776. O. B.

— II Mette Jensen, f. 1808, der ogsaa var Enke og havde Børn:

(Anders Andersen, f. 1839) 7 Børn, der alle døde,
 (Jens — f. 1841) inden de blev voksne.
 (Mette — f. 1838)

— III Mette Rasmusdatter, f. 1809, død 30. Januar 1879. Enke efter Morten Rasmussen, Søby. Hun havde en Datter, Karen Mortensen, f. 17. Marts 1845, død 15. Decbr. 1893.

Ca. 1870 Svigersøn Jens Hansen.

— I Karen Mortensen, f. 1845, død 1893.

— II Ane Katrine Ras- (I Morten P. Hansen.
 mussen (Nr. 17). (Isak —
 (Antoni —
 (Mette —
 (Karen —
 (II Vagn —

Ca. 1906 Søn Isak Hansen.

Ca. 1912 Atter Faderen Jens Hansen.

Senere Enke Ane Katrine Rasmussen.

Fra 1936 Søn Regner Hansen, f. 11. Juli 1906.

Matr. Nr. 22. Østergaard.

Ca. 1680 Jens Petersen Clementsen, død 1724.

Karen Sørensen. (Maren Jensd. — Chr. Nielsen, Gylling.
 (Anna — — Niels Simonsen, Gylling.
 (Mette — — N. Jensen, Alrø.
 (Jens —
 (Karen — — Hans Sørensen. Fik Gaarden.
 (Johanne Clementsen — Ole Sørensen, Smederup.
 (Kirsten — — Jens Sørensen, Fensten.
 (Margrethe — f. 1697
 (Maren Jensen, f. 1700
 (Peder — f. 1702

1719 Hans Sørensen.

— Karen (Jensd. Clementsen).

1739 Rasmus Jespersen.

1766 Antagelig Svigersøn Rasmus Jørgensen, f. 1743.

— Maren Rasmussen, (Jørgen Rasmussen, f. 1769
f. 1745. (Margrethe — f. 1771
(Rasmus — f. 1773
(Johanne — f. 1775
(Karen — f. 1779
(Hans — f. 1780
(Peder — f. 1783
(Ane — f. 1785

Ca. 1815 Peder Rasmussen Holm (en P. R., døde 1814 som Sognefoged).
Hans Enke gift 1815 med Niels Jensen.

Ca. 1830 Antagelig Svigersøn Julius Sørensen, f. 1792.
— Maren Pedersen, f. 1810.

I 1834 var der en Slægt, der (Søren Frederiksen, f. 1821
kalder deres Børn (Niels — f. 1828
(Kirsten — f. 1831
Gaarden lagt under 21, Østergaard.

Matr. Nr. 23.

1719 Poul Olsen, død 1728.

1728 Peder Rasmussen, Lerdrup.

1739 Jørgen Rasmussen. (Morten Jørgensen, f. 1739

1766 Søn Morten Jørgensen, f. 1739.

— Kirsten Rasmussen, (Johanne Mortensen, f. 1770 Var 1801 g. m. Rasmus
(Sørensen, f. 1761 og boede i Gaarden.
() Margrethe Rasmussen, f. 1793
() Kirsten — f. 1795
() Søren — f. 1797
() Morten — f. 1800
(Kirsten Mortensen, f. 1771
(Ane — f. 1776
(Jørgen — f. 1779
(Maren — f. 1783

1821 Jørgen Mortensen, f. 1779.

— Maren Jensd. Var Aftægt 1834. (Morten Jørgensen, f. 1804.

Ca. 1834 Søn Morten Jørgensen, f. 1804.

— Maren Sørensen, (Søren P. Mortensen, f. 1839
f. 1810. (Ane — f. 1841
(Maren — f. 1843

I 1845 Rasmus Jensen, f. 1816.

— Enke Maren Sørensen, f. 1804.

Solgt ca. 1866 til Niels Jørgen Mogensen, Trustrup.

— Helene Sørensen (Randlev). De bortsolgte det meste Jord
til Forening med Nr. 24.

Ca. 1900 Resten til Rasmus P. Nielsen.

— Flora Johanne Sørensen.

Rasmus Frederiksen, f. 4. Maj 1892.

— Anna Frederiksen, f. 19. Juli 1890.

Matr. Nr. 24. Overballen.

1719 Rasmus Kjeldsen — Broder Knud Kjeldsen.

Jens Mortensen.

(Kirsten Knudsen. -- Peder Rasmussen, død 1743.

(*) Bernt Pedersen, f. 2738.

(Karen — f. 1740.

(Dorthe — f. 1742

Farbroder: R. Kjeldsen, Gylling.

*) Bernt Pedersen, f. 1738.

— Enke Maren Hansd. (Ane Berntsen, f. 1764.

Fader Hans Pedersen.

Stedfader R. Jørgensen.

Enke Maren Hansd. (Bernt Rasm., f. 1771

— Jens Rasmussen (Rasmus — f. 1774

(Hans — f. 1777

1748 Peder Nielsen Juncker.

1757 Peder Rasmussen, f. 1718.

— Ane Hansen, f. 1731. Var Aftægt 1787.

Ca. 1770 Jørgen Jørgensen, f. 1738. (Maren Jørgensen, f. 1773

— Ane Pedersen, f. 1734. (Peder — f. 1777

Ca. 1790 Svigersøn Jørgen.

— Maren Jørgensen, f. 1773. (Ane Jørgensen, f. 1794

(Maren — f. 1796

(Margrethe — f. 1798

I 1801 Rasmus Pedersen, f. 1760.

— Enke Maren Jørgensen, f. 1773. (Jørgen Rasmussen, f. 1800

Ca. 1827 Jens Poulsen.

— I Enke Skov Maren, Søby. (Poul Jensen, f. 1827

— II Johanne Andersen, f. 1808. Levede 1834.

Ca. 1830 Jens Jensen (fra 25), f. 1809.

— I Enke Johanne Andersen, f. 1808.

— II Pouline Andersen fra Alrø.

(Maren Jensen, f. 1834. — Gmd. Søren Jørgensen, Smederup.

(Jens — f. 1838. Død ung.

(Rasmus Johan Jensen, Gmd i Gylling (6), død i Kattrup, var

(g. med Morten Jørgensens Datter Ane (Søster til Th. Ras-

(mussens Hustru Cecilie.

(Ane Jensen. — Arbm. S. P. Rasmussen, Odder.

(Mette Marie Jensen, f. 1843.

Ca. 1860 Niels Thomsen (Falling 5).

— Enke Pouline An- (Jens Thomsen, Boelsm. Tvingstrup m. fl. Steder.

dersen. (Katrine — — I Grd. S. Andersen, Assedrup.

(— II Emanuel Højsgaard, Assed.

Ca. 1897 Rasmus Kuur (fra 32), f. 12. Oktober 1873.

— Kirstine Pedersen (Malskær), f. 17. Marts 1877.

(Johannes Kuur (Gardist 1922), f. 11. Oktbr. 1902.

(Nanna — , f. 25. Januar 1910

Matr. Nr. 25. Gylling Overgaard.

Der har været noget særegent ved den Gaard, idet den ikke nævnes i Fortegnelsen over Gaardene 1726; maaske tidligere i anden Eje end Aakjær.

1719 Søren Ibsen, død 1745.

— Maren Rasmussen, (Barbara Sørensd., f. 1717 — Jak. Mogensen, Gyll.
(L) N. Bager. (Helle — f. 1720 — Søren Pedersen. Fik
Gaarden.
(Johanne — f. 1723
(Anna — f. 1726
(Maren — f. 1729
(Rasmus — f. 1735

1744 Søren Poulsen.

— Helle Sørensd., f. 1720.

Antagelig Datter af forrige (Poul Sørensen, Gmd. i Gylling 1737.
(L) Jacob Mogensen. (Jep — Gmd. i Aalstrup 5.
(Niels — Hmd. i Amstrup.
(Peder — Gmd. i Falling (vist den røde G.)

1757 Søren Pedersen, død 1760 (Farbroder Anders Eskesen, Søby).

— Enke Helle Sørensd., f. 1718. O. B.

Stedbørn (Søren Sørensen, f. 1745. Skræder, død 1781. — Johanne Knuesd. o. B,
(Peder — f. 1752.
(Jeppe — f. 1755. Fader Knud Sørensen.
(Kirsten — f. 1757, død før 1781, var g. Gmd. Jens Hansen.
død 1777.
(Maren — f. 1760, i 1781 — Søren Jørgensen, Lerdrup.

1760 Jesper Sørensen, f. 1731, død 1821 (vist fra Skriverg.).

— Enke Helle Sørensd., f. 1718. (Johanne Jespersd., f. 1765

1874 Svigersøn Jens Sørensen, Aalstrup (den unge) fra 5.

— I Johanne Jespersen, f. 1765.

— II Maren Jørgensen, f. 1770 (Lerdrup).

(I Søren Jensen, f. 1784. Boelsm. i Krabbenab.
(Jesper — f. 1788. Faldt i Krigen.
(Helle — f. 1791. — Morten Rasmussen, Aalstrup.
(II Jørgen — f. 1794. Gmd. i Falling (6).
(Johanne — f. 1797. — Jens Sørensen, Gylling (26).
(Poul — f. 1801. Fik Gaarden.
(Peder — f. 1805. Gmd. i Lerdrup (4).
(Jens — f. 1808. Gmd. i Gylling (24).
(Niels — f. 1813. Gmd. i Aalstrup (2). Lærer Jeppes Svigerf.

1824 Søn Poul Jensen, f. 1801.

— Maren Pedersen, f. 1804 i Fensten. (En Tornebusk ved Fenstenvejen minder endnu om Forlovelsen. Vejmand Jens Nielsen beskadigede sit ene Øje ved Fældingen af Busken).

(Jens Poulsen, f. 1829. Gmd. i Amstrup (5).
(Peder — f. 1831. Fik Gaarden.
(Maren — f. 1834, døde ung (brystsvag).
(Karen — f. 1839, døde som Barn.
(Johanne — f. 1845. — Gmd. R. Christensen Brandbyge.

Ca. 1872 Søn Peder Poulsen, f. 1831, tidligere i Boulstrup.

— Ane Christoffersen.

(Poul Pedersen, Gylling, f. 1861, Boelsm. i Randlev.
(Christen Pedersen, f. 1862, Tømrer.
(Maren — — Fr. Frederiksen, København.
(Jens — Gmd. Gylling Skov.
(R. Peter —
(R. Johan —
(Peder —
(Anton —
(Cecilie —
(Ane Georgine Pedersen.

Ca. 1895 Thomas Rasmussen.

— Cecilie Mortensen.

1911 Isak Hansen.

— Kirsten Jensen.

1913 Morten P. Rasmussen, f. 8. Oktober 1882.

— Maren Kirstine Rasmussen, f. 28. Maj 1887.

(Carl Evald Rasmussen, f. 13. Juni 1914.

(Kirstine Cecilie Rasmussen, f. 14. Decbr. 1918.

Matr. Nr. 26. Smedegaard.

Gaardens Navn hidrører formentlig fra Hans Sørensen Smed, som skal have boet der 1638. Gaarden var indtil Udstykningen sammenbygget med Matr. Nr. 28 til en Tvillinggaard.

En Chr. Nielsen, død 1783.

— Enke Hansdatter, o. B. (Søskende:
(Mogens Nielsen, Halkjær.
(Mette Nielsen, — N. Christensen, Smederup.
(Mette? Nielsen, — Poul Jensen, Halkjær.

1719 Niels Christensen Bager.

1741 Søn Chr. Nielsen Bager, død 1770.

— I Ane Jakobsen, død 1761 (Fader Jakob Holm).

— II Kirsten Hansd. (v. Peder Hans Jensen).

(Niels Christensen, f. 1745.
(Jakob — f. 1747. Er gev. Soldat for
(Margrethe — f. 1755. Godset 1771.
(Barbra — f. 1758.
(Elle — f. 1761, død før 1771.

1780 Søn Niels Christensen Bager, død 1783 (kaldes i Fæsteprotokollen signør).

— Ane Christensen, f. 1763.

(Morten Rasmussen, f. 1783, ugift. Skrædder i
(Gylling 1845.
(Ane — f. 1788. — i Gylling.

Kirsten Hansdatter, f. 1731, var Aftægt 1787 — vel Chr. Nielsens Enke.

1787 Jens Sørensen (Lerdrup).

— I Enke Ane Christensen, f. 1763.

— II Johanne Jensen, f. 1797 (25).

(I Rasmus Jensen, f. 1789.
(Søren — f. 1793. Gmd. i Lerdrup (2).
(— (24) Enke Karen Christensen,
(49 Aar (Jesper P. Enke, Lerdrup).
(Kirsten — f. 1797.
(Kristen — f. 1799.
(II Hans — f. 1819. Omkom ved Ildebrand.

Ca. 1822 Søren Pedersen (Fensten), f. 1794.

— I Enke Johanne Jensen, f. 1797.

— II Karen Jacobsen (Gylling), f. 1808.

(I Jens Sørensen, f. 1823. Boelsm. Gylling Skov.
(Peder — f. 1826. Gmd. (19).
(Karen — f. 1828. — Gmd. Chr. Christensen (27)
(Maren — f. 1830. — Gmd. Mogens Laursen (28).
(Jørgen — f. 1834. Gmd. i Gylling Skov (Humlevang).
(II Jacob — f. 1839.
(Rasmus Johan Sørensen, f. 1842.

Ca. 1842 Rasmus Wissing (Søn af Lærer S. Wissing, f. 1794 og Mariane Langberg).

— Enke Karen Jacobsen, f. 1808. (Peder Wissing.

Ca. 1870 Peter Wissing.

— Rasmine Hansen.

1897 Søren Peter Sørensen, f. 1866, død 1934.

— Karen Rasmussen, Fensten, f. 1870, død 1919.

1934 Niels Andersen.

— Kirsti Nielsen.

Matr. Nr. 27. Løkkegaard.

1719 Thomas Rasmussen.

1727 Chr. Nors Laursen, død 1774 (Opholdsmand i R. Pedersens Gaard).

(Laurs Christensen.
(Cidsel — f. 1727. — Abraham Hansen.
(Johanne — — Peter Sørensen.
(Anna — — Jens Frandsen, Søby.

1751 Svigersøn Abraham Hansen, f. 1722.

— Cidsel Christensen, f. 1727 (var Aftægt 1787).

1770 solgt til Rasmus Pedersen, f. 1734.

— Kirsten Jensen, f. 1751 (Margrethe Rasmussen, f. 1773.
(var Enke 1801). (Peder — f. 1774.
(Dorthe — f. 1777.
(Jens — f. 1780.
(Christen — f. 1882. Fik Gaarden.
(Mogens — f. 1783.
(Mathias — f. 1792.

Ca. 1813 Søn Christen Rasmussen, f. 1782.

— Ane Sørensen, f. 1784.

(Søren Christensen, f. 1814.

(Chr. — f. 1824.

Antagelig Jens Jensen

Ca. 1850 omst. Søn Chr. Christensen, f. 1824?

— Karen Sørensen, f. 1828 (26).

(Ane Christensen. — Jens Simonsen, Gmd. Gylling Skov.

(Søren — Malermester i Gylling.

(Jens — Fik Gaarden.

(Johan — Snedkermester i Gylling.

(Marie — — Skomagerm. S. Laursen, Gylling.

(Niels Ebbe Christensen, Musiker og Maler i Gylling.

Ca. 1890 Søn Jens Christensen.

— Kirsten Pedersen (11).

(Karen Kristensen, ugift 1924.

(Anna — — Martin Møller (Ørting), Landpost.

(Kjersten — — Smed Jens, Amstrup.

(Villemoes — rejst til Amerika 1923.

1924 Magnus Steffensen.

— Metha Madsen.

Matr. Nr. 28. Lundgaard.

1719 Rasmus Olufsen.

1724 Oluf Rasmussen, død 1755.

— Ane Jensen (30) fra (15).

1755 Peder Sørensen Buch, f. 1724.

— I Ane Olesdatter, død 1782.

— II Maren Pedersen, (Søren Pedersen, f. 1762.

f. 1718. (Laurs — f. 1768.

(var Aftægt 1787. (Rasmus — f. 1775.

(Margrethe — f. 1762.

(Bodil — f. 1772.

1784 Svigersøn Søren Rasmussen, f. 1749, død 31. August 1814.

— Bodil Pedersdatter, f. 1772, død 6. November 1832.

(Ane Sørensen, f. 1784.

(Ingeborg — f. 1785.

(Maren — f. 1891.

(Grethe — f. 1791.

(Rasmus — f. 1797.

Ca. 1814 Laurs Jensen (Fensten), f. 1774, død 23. November 1839.

— I Ane Marie Laursdatter (Ørting), f. 1792, død 10. November 1825.

— II Margrethe Mogensdatter (Skablund), f. 1795, død 1886.

(I Johanne Laursen, f. 1815, død som ung.

(Jens — f. 6. Juni 1818. Gmd. i Them.

(II Søren P. — f. 5. Dcbr. 1826. Død ung, ug.

(Mogens — f. 10. Septbr. 1830. Fik G.

- Ca. 1839 Hans Jensen, Lerdrup, f. 1807, død 8. Februar 1845.
 — Enke Margrethe Mogensdatter, f. 1795, død 22. December 1886 (92 Aar), o. B.
- Ca. 1850 Stedsøn Mogens Laursen, f. 10. September 1830, død 23. Oktober 1872.
 — Maren Sørensen (26), f. 31. Maj 1831, død 14. Maj 1893.
 (Laurine Margrethe Laursen, f. 21. Decbr. 1862.
 (Søren Peter — f. 23. Marts 1865.
 (Laurs Hans — f. 26. Juni 1868.
- Ca. 1874 Mads Pedersen (Ørting), død 1923.
 — Enke Maren Sørensen, f. 1831, død 1893, o. B.
- 1896 Jens Carlo Andersen (Ondrup), f. 28. Juni 1866.
 — Katrine Nielsen Lund, f. 29. August 1871, o. B.
- 1911 Rasmus Rasmussen (Amstrup).
 — Nanna Markussen (Falling).
- 1914 Øvli Peter Mikkelsen (Dyngby), f. 12. Februar 1887.
 — Andrea Øvlisen (Løjenkjær), f. 17. April 1889.

Matr. Nr. 29. Sandagergaard.

- 1719 Hans Pallesen, o. B.
 — Ane Sørensdatter, død 1724.
 Søstre (Maren Sørensen, Fensten.
 (Karen — — (Navnet ulæseligt).
- 1730 Søren Nielsen, død 1755.
 — Margrethe Jensdatter.
 (Karen Sørensen, f. 1736. Fæstemand H. P. Johansen fik G.
 (Niels — f. 1740. Værge: P. Mortensen, Gylling.
 (Søren — f. 1742. Værge: P. Sørensen.
- 1755 Hans Johnsen, død 1774.
 — Karen Sørensen, f. 1736.
 (Søren Pedersen, f. 1759 (se Skifte 76)
 (Hans — f. 1761
 (Jens — f. 1779)
 (Margrethe — f. 1757) V. N. Christensen Bager.
 (Ane — f. 1763)
 (Maren — f. 1765
 (Birthe — f. 1773
- 1756 Jens Nielsen (Brygger).
- 1774 Jakob Christensen, f. 1730.
 — Else Pedersen, f. 1833 (Peder Jakobsen, f. 1777
 (Ane — f. 1778
 (Niels — f. 1780
 (Kristen — f. 1779
 (Rasmus — f. 1783
- Ca. 1800 Søn Peder Jakobsen, f. 1777, død 1833.
 (Jakob Pedersen, f. 1810) Boede sammen i G.
 (Else — f. 1814) 1834 efter Forældrenes Død.
 (Karen — f. 1819)

- Anders.
 — Mette Hansen.
 Ca. 1815 Rasmus Poulsen.
 — Mette Hansen. Senere — Isak Andersen, Østergaard.
 1878 Rasmus Jensen (Trustrup).
 — Laurine Margrethe Laursen (fra 28).
 1919 Søn Mads Peder Jensen.
 — Kirstine Andersen.

Matr. Nr. 30. Ulvagergaard.

- Fortiden ukendt.
 1783 Søren Jensen, f. 1753. (Jens Sørensen, f. 1784
 — Ane Sørensen, f. 1758. (Ane — f. 1787 (fik Gaarden).
 (Margrethe — f. 1792
 (Kirsten — f. 1800
 Ca. 1812 Svigersøn Jens Mogensen Oldager, f. 1780.
 — Ane Sørensen, (Mariane Jensen, f. 1813
 f. 1758. (Marie — f. 1817
 (Søren — f. 1820
 (Maren — f. 1823
 (Barbara — f. 1829
 (Jens — f. 1832
 Niels Eriksen.
 Søn Jens Nielsen.
 — Maren Hansen (36).
 1884 Fattiggaard.
 1906 Niels Jørgen Jensen.

Matr. Nr. 31. Hesselkær.

- 1719 Jens Jensen.
 1726 Peder Jensen, død 1773.
 — I? — II Ane Mikkelsd. (V) N. Pedersen, død 1743.
 (Niels Pedersen, f. 1749
 (Margrethe Pedersen. — Chr. Christensen, Assedrup (Vedsted).
 1732 Simon Nielsen.
 — Johanne Jørgensen (Fader Jørgen Jensen, Søby).
 (Jørgen Simonsen, f. 1731
 (Niels — f. 1733) Farbrødre:
 (Hans — f. 1742) Søren Nielsen, Amstrup.
 (Ane — f. 1736) Jens Nielsen, Gylling.
 1743 Jens Sørensen, Aalstrup (den ældre).
 Ca. 1773 Niels Sørensen Bonde (antagelig Svigersøn, var Aft. 1834).
 — Bodil Jensen. (Johanne Nielsen, f. 1773.
 (Karen — f. 1778.
 (Søren — f. 1780.
 (Ane — f. 1785.

- 1787 Niels Christensen. Antagelig gift N. Sørensens Enke og II — Birthe Hansen.
- Ca. 1820 Søren Nielsen Bonde.
- Ca. 1830 Søren Jensen, f. 1807 (Indsidder 1801, men var vel Bestyrer).
— Inger Jørgensen, f. 1800. (Niels Sørensen, f. 1832.
- Ca. 1845 Anders Hansen, f. 1815.
— Enke Inger Jørgensen, f. 1800.
- Ca. 1870 Stedsøn Niels Sørensen Bonde, f. 1832.
- Ca. 1890 Svigersøn Søren Nielsen.
- Ca. 1900 Søn Søren Nielsen, ug. Søster: Ingeborg Nielsen.
- Ca. 1928 Viggo Hansen.

Matr. Nr. 32. Karensminde.

Rækkefølgen i Begyndelsen ej paalidelig.

1818 Sejer Jensen.

1820 Jørgen Poulsen.

Ca. 1825 Knud Rasmussen, f. 1785.

— Ane Hansen, f. i Gosmer Sogn 1800, var der i 1845.

Ca. 1880 Kuur Rasmussen, f. 1845, død 1904.

— Maren Nielsen, død 1923.

Ca. 1900 Niels Kuur, f. 10. April 1878.

— Anna Nielsen, f. 23. Februar 1882.

Matr. Nr. 33. Liliensborg.

1719 Mogens Rasmussen.

1729 Niels Bager.

— Barbara Rasmussen. (Boelsmd. Hans Rasmussen, død 1719. — Kirsten
Sødskende: (Hansdatter.
(Rasmus R., Falling, Gmd. i Gylling.
(Maren R. — Gmd. Søren Ibsen.

1755 Søn Chr. Nielsen Bager, død 1770.

— Ane Hansen, f. 1742. Rimeligvis II Ægteskab.

(Hans Christensen, f. 1767
(Chr. — f. 1771, Gmd. i 15.

1776 Pige Karen Hansdatter.

Søskende: (Ane Hansdatter. — Chr. Nielsen.
(Birthe — — Niels Christensen paa Stedet.
(Kirsten — — S. Sørensen.
(Maren — — Jens Hansen.
(Peder H. Johansen. (Søren Pedersen, f. 1759
(Hans — f. 1761
(Jens — f. 1779
(Margrethe — f. 1757
(Ane — f. 1763
(Maren — f. 1765
(Birthe — f. 1773

1771 Søren Sørensen, f. 1745.

— Enke (Kirsten) Ane Hansd., f. 1742.

(Søren Sørensen, f. 1774
(Maren — f. 1777. Uægte Barn, Jørgen Mortensen, f. 1801
(Birthe — f. 1779
(Karen — f. 1783

1810 Svigersøn Morten Jørgensen, f. 1774.

— Karen Sørensen, f. 1783 (P. Mortensen, f. 1825

Ca. 1845 Søn Peder Mortensen, f. 1825. Kammerraad.

— Karen Sofie Augusta Jensen, f. 1826 i Barrit (i G. var Mortensen f. 1844.

Ca. 1875 Jens Hansen.

Ca. 1905 Christen Dahlgaard, f. 23. August 1873 i Rødding.

— Birgitte Jensen, f. 4. Oktober 1874 i Fensten.

Matr. Nr. 34. Falbeholdt.

Rækkefølgen i Begyndelsen upaalidelig.

1796 Simon Jakobsen, f. 1758.

— Margrethe Rasmussen, f. 1772, var Aft. 1845.

(Barbara Simonsd., f. 1797
(Johanne — f. 1800

Ca. 1816 Svigersøn Niels Jørgensen.

— Barbara Simonsd., f. 1797.

(Simon Nielsen, f. 1817.
(Else — f. 1819
(Grethe — f. 1821
(Ane — f. 1824
(Jørgen — f. 1826
(Jens — f. 1828

Ca. 1831 Jens Rasmussen, f. 1803.

— I Enke Barbara Simonsd., f. 1797.

— II Karen Jeppesen. (Niels Jensen, f. 1832
(Maren — f. 1836
(Rasmus Jensen.
(Barbara — — S. P. Sørensen.
(Ellen — — Poul Sørensen.
(Albrekt — Gmd. i Søby.

Ca. 1900 Poul Sørensen Bønde, f. 25. November 1866.

— Datter Ellen Jensen, f. 30. August 1871.

Matr. Nr. 35. Dullemose.

1719 Mogens Simonsen.

1739 Jakob Mogensen, død 1771.

— Barbara Sørensen, var) Mogens Jakobsen, f. 1741
Aft. 1787 (Svoger: Jesper) Søren — f. 1743) Farbroder:
Sørensen.) Peder — f. 1745) Jens Mogensen.
) Simon — f. 1758)
) Jeppe — f. 1761)

Ca. 1770 Søn Mogens Jakobsen, f. 1741.

— Maren Hansd., (Jakob Mogensen, f. 1772
f. 1745. (Hans — f. 1774 Fik G.
(Peder — f. 1777
(Jens? — f. 1780
(Barbara — f. 1784
(Jens — f. 1786
(Mette — f. 1787

Ca. 1800 Hans Mogensen, f. 1774.

Ca. 1820 Jens Hansen (Frueing), f. 1798.

— I Else Sørensen, (Hans Jensen, f. 1825.
f. 1802. (Else — f. 1827
— II Maren Jensen, (Peder — f. 1829
f. 1810. (Erik — f. 1831
(Birthe — f. 1833
(Else Kathrine Jensen, f. 1839
(Birgitte — f. 1841
(Maren — f. 1842

Ca. 1850 Jens Rasmussen, f. 1810.

— Enke Maren Jensd., f. 1810.

Jens Sørensen (Amstrup), f. 1851, død 1921.

— Jensine Jensen, f. 1845, død 1899.

(Jens Rasmus Sørensen, f. 4. Juni 1874.
(Søren Sørensen, f. 10. Marts 1778.

Jens Rasmus Sørensen.

— Maren Fiedler.

Peter Rasmussen.

— Karen Rasmussen.

Rasmus Jørgen Rasmussen.

Matr. Nr. 36. Frederiksborg.

Jens Poulsen (Karen Jensen. — Peder Mogensen.
— Maren Jensd. (Mogens Pedersen, f. 1756
(Jens — f. 1761
(Mette — f. 1758

Jørgen Hansen.

— Maren Jensdatter.

1719 Niels Christensen Brøgger, død 1738.

— I? — II Maren Jensd. (V) Hans Sørensen.

(I Rasmus Nielsen, bor i G. (Jens Poulsen *)
(Maren — Jens Kræmmer. Maren — (Jørgen Hansen *)
(II Karen Nielsen. — Søren Mortensen. (Søren Sørensen *)
(Niels — f. 1732 — Karen (V). Morbroder: P. Jensen, Lerdr.

*) Maren Jensen, ug.

*) Karen Jensen — se P. Mogensen.

*) Peder Jørgensen, f. 1769.

(Mogens Pedersen, f. 1756 (V. Mogensen, N. Halkjær).
(Jens — f. 1761
(Mette — f. 1758

1738 Peder Mortensen (Lerdrup), død 1758.

— Maren Jensen, o. B.

Søskende: (S. Mortensen har Gaarden.
(En Søster.

(Margrethe Mortensd. — Anders Jensen, Trustrup.
(Mette — — Se Jørgen Mikkelsen, Gylling.
(Maren — — Chr. Olesen.

(Værge) N. Brygger — har en Søn, Jens Nielsen Brygger, død 1772.

1747 Broder Søren Mortensen.

— Ane Jørgensen, f. 1726.

1771 Søstersøn Frederik Jensen, f. 1749.

— Maren Sørensen, f. 1759. (Johanne Frederiksen, f. 1781

(Søren — f. 1784 — Fik G.

(Jens — f. 1787

(Peder — f. 1790

(Niels — f. 1793

(Simon — f. 1796

Ca. 1812 Søn Søren Frederiksen, f. 1784.

— Maren Rasmussen, f. 1800. (Morten Sørensen, f. 1813.

Ca. 1840 Hans Andersen (22).

— Enke Maren Rasmussen, f. 1800. (Anders Hansen.

Ca. 1875 Søn Anders Hansen, f. 3. Marts 1850, død 26. August 1929.

— Ane Rasmussen, f. 14. December 1849, død 1916.

Ca. 1929 Søn Isak Hansen, f. 12. Februar 1890.

Matr. Nr. 37. Egeskovgaard.

1719 Hans Pedersen*)

*) Se dog Hans Pedersen Skovfoged.

— Ane Rasmussen, død 1746.

(Peder Hansen, f. 1744) Morbroder: Mogens

(Rasmus — f. 1746) Rasmussen, Lerdrup.

1762 Jørgen Pedersen, død 1787.

— Maren Sørensen, f. 1730. (Broder R. Sørensen, Amstrup).

(Johanne Jørgensen, f. 1764

(Maren — f. 1770

(Peder — f. 1779 — Soldat 1801.

1781 Poul Sørensen (25), f. 1747.

— I Enke Maren Sørensen, f. 1730.

— II Maren Justesen, f. 1770 (var Aft. 1834).

(Maren Poulsen, f. 1797 — Faar Gaarden.

(Søren — f. 1799

(Johanne — f. 1804 — Var i Gaarden 1834.

(Just — f. 1810

1820 Svigersøn Niels Jensen, f. 1787 (Falling 2).

— Maren Poulsen, f. 1797 (rejste til en Datter i Fillerup og var
klog Kone med (Jens Nielsen, f. 1819. Smed i Balle.
godt Held). (Poul — f. 1820. Snedker i Lerdrup.

(Maren — f. 1823. — Hmd. Erik Mogensen, Fillerup.

(David — f. 1825.

(Helle — f. 1827. — Jakob Sørensen, vist i Balle.

(Søren — f. 1829.

(Kirsten — f. 1832. — Hmd. P. Christensen, Ulvskov.

Ca. 1840 sælger Enken til Broder Just Poulsen, f. 1810.

— Ane Sørensen, f. 1814.

(Maren Justd., f. 1838
(Søren, f. 1840
(Poul, f. 1841
(Hans Peter, f. 1843

Ca. 1850 Jens Pedersen (Matr. staar Jørgen P. — er vel en Skrivefejl).

— Enke Ane Sørensen, f. 1814.

Ca. 1880 Søn Peder Jensen.

— Sofie Pedersen (32) f. 1861 (Datter af Jørgen Pedersen).

(Marius Jensen — Alma, Plejedatter ved R. Peter Nielsen, G. Sk.
(Micael — — Vognm. S. Madsens Datter, Johanne.

Ca. 1890 Niels Jørgensen, f. 1856.

— Enke Sofie Pedersen, f. 1861.

(Petrea Jørgensen — A. P. Pedersen, Hedebo.
(Antoni —
(Dagmar —

1922 Søn Antoni Jørgensen, f. 13. April 1897.

— Maren Jørgensen, f. 27. Februar 1896.

Matr. Nr. 38. Jensgaard.

1719 Jens Sørensen.

1741 Hans Pedersen.

1769 Jens Hansen, f. 1750.

— Maren Hansd., f. 1742.

(Kirsten Jensen, f. 1773
(Hans — f. 1775
(Peder — f. 1780
(Margrethe — f. 1783
(Birthe — f. 1785
(Ane — f. 1786
(Søren — f. 1789

1800 Søn Hans Jensen, f. 1775.

— Maren Mortensen, f. 1779.

(Morten Hansen, f. 1806
(Karen — f. 1811
(Rasmus — f. 1817
(Else — f. 1819

Bendix Sørensen, f. ved Beder 1794.

— Kirsten Sørensen, f. i Beder 1794.

(R. Bendixen, f. 1820
(Rasmine Bendixen, f. 1822

Da han optræder som Aftægtsmand 1845 i Gaarden, uden at jeg ellers ved mere om ham, antagelig gift med forriges Enke (se Børnenes Alder).

Ca. 1830 Søn Morten Hansen, f. 1806.

— I Ellen Nielsen, f. 1819.

— II Johanne fra Bjerager.

(Maren Mortensen, f. 1836
(Margrethe — f. 1838
(Ane — f. 1843

- Ca. 1850 Mikkel Nielsen.
 — Enke Johanne.
 Peder Pedersen (Jensgaard).
 Antoni Rasmussen, Amstrup, Mk.
 — Ellen Eriksen (Halling).
 Christen Simonsen. (Gaarden brændte).
 — I — II Kirstine Sørensen (Gylling).
 1923 Rasmus Jakobsen, f. 21. Februar 1878.
 — Marie Karoline Jakobsen, f. 19. Januar 1879.

Matr. Nr. 39. Skovgaard.

Rækken ej paalidelig i Begyndelsen.

- Ca. 1760 Niels Pedersen, f. 1724.
 Gift 3 Gange. Var Aftægt 1801.
 — 1755 med Ane Jensen (Peder Brandbyge Forlover).

(II Ellen Nielsen, f. 1763
 (Søren — f. 1775
 (III Søren — f. 1779
 (Jørgen — f. 1781

- 1787 Svigersøn Jørgen Pedersen, f. 1756.
 — Ellen Nielsen, f. 1763.

(Peder Jørgensen, f. 1788
 (Mette — f. 1790
 (Niels — f. 1792
 (Hans — f. 1794
 (Ane — f. 1798
 (Karen — f. 1800

- 1818 Svigersøn Peder Jensen, f. 1792.
 — Mette Jørgensen, f. 1790. Besad Gaarden 1845.

(Jens Pedersen, f. 1817. Fik Egeskovgaard.
 (Jørgen — f. 1818.
 (Simon — f. 1820. Fik Matr. Nr. 111.
 (Grethe — f. 1822.
 (Peder — f. 1824.)
 (Søren — f. 1826.) Overtog Gaarden.
 (Anders — f. 1828. Fik Hedebo.
 (Ellen — f. 1834.

- Peder Pedersen. (Peter Pedersen. Hansted.
 (Mette — — Johan Jensen.

- Hans Broder Søren Pedersen.
 — forriges Enke. (Peder Pedersen.
 (Jens —

- Søn Jens Pedersen.
 — Maren Rasmussen.
 Søn Harald Skovgaard, f. 22. September 1902.

- Metha Frederiksen, f. 12. April 1919.

Matr. Nr. 40. Horskærgaard.

1719 Søren Pedersen (Rørth).

1736 Jens Nielsen.

1761 Niels Jensen, f. 1735.

— Maren Rasmussen. (Rasmus Nielsen, f. 1761.

1787 Søn Rasmus Nielsen, f. 1761.

— Karen Abrahamsen, f. 1760.

(Maren Rasmussen, f. 1787

(Johanne — f. 1789

(Ane — f. 1793

(Karen — f. 1797

(Rasmus — f. 1797

Ca. 1802 Jørgen Simonsen.

— Enke Karen Abrahamsen.

Ca. 1820 Stedsøn Rasmus Rasmussen, f. 1797.

— Ane Jørgensen, f. 1797.

(Rasmus Rasmussen, f. 1821

(Kirsten — f. 1823

Ca. 1825 Jens Markusen, f. i Fensten 1797.

— Enke Ane Jørgensen, f. 1797. O. B.

Svigersøn Jens Jensen (Greven).

— Steddatter Kirsten Rasmussen, f. 1823.

Ca. 1880 Theodor Krohn.

Ca. 1897 Chr. Hansen.

— Laura Fejlberg.

Ca. 1914 Laurs Jakobsen, f. 11. April 1880.

— I Katrine.

— II Anna Kirstine Jakobsen, f. 17. August 1873.

Matr. Nr. 41. Hindballegaard.

Rækken ej paalidelig i Begyndelsen.

1753 Jens.

Rasmus Pedersen, Falling.

— Enke Bertha Pedersen, død 1775. O. B.

1787 Stedsøn Hans Jensen, f. 1753.

— Karen Sørensen, f. 1755. (Jens Hansen, f. 1787

(Niels — f. 1792

Ca. 1820 Jørgen Jensen, f. 1793. (Cidsel Jørgensen, f. 1822

— Ane Kirstine Jør- (Jens — f. 1823

gensen, f. 1800. (Maren — f. 1825

(Jørgen — f. 1828

(Niels — f. 1830

(Peder — f. 1832

(Maren — f. 1834

(Poul — f. 1836

(Rasmus — f. 1838

(Søren Peter f. 1842

- Ca. 1860 R. Westergaard.
— Maren.
- Ca. 1906 Micael Westergaard (ug.).
Jens Westergaard.
— Mette.
- Ca. 1920 Severin Sørensen, f. 28. Juni 1890.
— Kirstine M. Sørensen, f. 24. September 1894.

Rækkefølgen af Gaardmænd i Leerdrup.

Matr. Nr. 1 og 2. Lerdrup Nygaard.

- 1719 Niels Pedersen.
— I Bodil Olesen. II Ane Rasmussen.
- 1733 Rasmus Sørensen.
Søren Rasmussen.
— Karen Nielsen, f. 1712 (var Aftægt 1787).
- 1758 Juul Jensen, død 1761.
— Anna Sørensen (Fader S. Sørensen, Lerdrup).
(Jens Juulsen, f. 1759
(Juul — f. 1761 — Ane Jensen.
- 1761 Peder Jespersen, f. 1729, død 1795.
— Enke Anna Sørensen, f. 1736, død 1794.
(Jesper Pedersen, f. 1765. Fik Gaarden.
(Karen, f. 1768. — Smed P. Simonsen, Amstrup.
(Anna, f. 1774, døde ung.
(Kirsten, f. 1777. — Gmd. Hans Mogensen, Lerdrup.
- 1788 Søn Jesper Pedersen, f. 1765, død 1824.
— Karen Kristensen, f. 1775.
(Peder Jespersen, f. 1797, død 1821.
(Kristen — f. 1799. Kristen Jespersen Lærer i Halling.
(Rasmus — f. 1804. Gmd. i Amstrup.
(Ane — f. 1805. — Jørgen Sørensen, Ørting.
(Bodil — f. 1806. — Knud Jensen, Amstrup.
(Karen — f. 1911. — Jens Nielsen, Ørting.
(Jens — f. 1814. Gmd. i Spøttrup (P. Albrechtsens G.)
(Maren — f. 1816. — I? II Niels Jensen.
- Ca. 1825 Søren Jensen, f. 1794, død 1878.
— Enke Karen Kristensen, f. 1775.
(Søn: Jens Sørensen Jensen. Fik Gaarden.
(Karen Jensen, døde ung.
(Plejebarn Rasmus Rasmussen, f. 1829.
(— Kirsten Rasmussen, Halling.

- Ca. 1878 Jens Søren Jensen, f. 8 Oktober 1859, død Marts 1939 i Ørting.
 — I Ane Hansen (fra 36). II Mette Katrine Jakobsen.
 III Marie Margrethe Pedersen.
 (I Søren Jensen, Gdr. i Falling.
 (Karen, døde ung.
 (II Ane.) Efter Salg af Gaarden flyt-
 (III Mange Børn.) tede Familien til Ørting.
 Søren Jensen (tidl. Madikrog), f. 9. Januar 1868.
 — Kirstine Andrea Kristensen, f. 6. Juni 1878, d. 13. Febr. 1926.
 1926 Karl Jensen (Jens Jensens Søn, Randlev), f. 18. Januar 1901.
 — Karen Jensen, f. 6. Oktober 1902.

Matr. Nr. 3.

- Antagelig R. Christensen, død 1681.
 — Maren Sørensen. (Chr. Rasmussen, f. 1673
 (Elle — f. 1676
 1716 Søn Søren Rask.
 1736 Mogens Rasmussen.
 1739 Rasmus Mogensen, død før 1801.
 — Ane Rasmussen. (Margrethe Rasmussen, f. 1773
 (Mogens — f. 1775
 (Rasmus — f. 1781
 (Karen — f. 1788
 (Maren — f. 1791
 Ca. 1796 Poul Nielsen, f. 1763.
 — Margrethe Rasmussen, f. 1793.
 (I Chr. Christensen.
 (Ane Poulsen — II Martin Pedersen.
 (III Peder Nielsen.
 Søren Andersen, f. 1775.
 — I Enke Margrethe Rasmussen, f. 1773.
 — II Ane Kristensen, f. 1802.
 (Poul Sørensen, f. 1813. Gmd. i Aalstrup.
 (Anders — f. 1832.
 (Kirsten — f. 1827.
 Jens Sørensen.
 — I Ane Kristensen, f. 1802.
 — II Ane Jørgensen.
 Svigersøn Poul Rasmussen, f. 11. Marts 1873.
 — Ane Sørensen.

Matr. Nr. 4. Annasminde.

- 1719 Chr. Christensen, død 1724.
 — Ane Poulsen (Broder Jens P., Gylling).
 (Ane Christensen.
 (Sidsel.
 (Maren.
 1748 R. Rasmussen fra Falling.

1766 Mogens Jespersen (Falling), død 1779.

— Ane Jespersen fra Brandbyge, f. 1737, død 1815.

(Ane Mogensen, f. 1767. Fik G.
(Peder — f. 1771. Husmand, Ørting.
(Karen — f. 1773. — Jens Poulsen, Haldkj.
(Maren — f. 1776. — R. Espensen, Ørting.

1780 R. Jensen, død 1787.

— Enke Ane Jespersen, f. 1737, død 1815. (Jens Rasmussen, f. 1771.

Ca. 1788 Svigersøn R. Jørgensen, f. 1750.

— Ane Mogensen, f. 1767.

(Mogens Rasmussen, f. 1787.
(Ane — f. 1791. — R. Christensen, Amstrup.
(Ane Marie — f. 1793.
(Maren — f. 1795.
(Margrethe — f. 1797. (— I Væver P. Nielsen, Lerd.
(— II Mikkel Jørgensen.
(Karen — f. 1800.

Ca. 1823 Søn Mogens Rasmussen, f. 1789, død 1826.

— Kirsten Jensen (fra 26, Gylling).

(R. Mogensen, f. 1824.

1826 Peder Jensen, f. 1804 (25 Gylling).

— Enke Kirsten Jensen, f. 1803.

(Mogens Pedersen, f. 1827. Gmd. i Fensten.
(Jørgen — Gmd. i Gylling (11). Faldt i Krigen 1864.
(Jens — f. 1829. Gmd. i Gylling Skovgaard.
(Søren — f. 1832.

21. Juli 1867 Svigersøn Niels Nielsen, f. 27. Juli 1837.

— I Ane Pedersen.

— II Kirsten Kristensen, f. 27. Februar 1837.

(I Niels Nielsen.
(Karen —
(II Ane —
(Johanne — f. 30. Maj 1885.
(Margrethe Nielsen.
(Peder —
(Niels —
(Karl —
(Kirsten —

Ca. 1922 Søn Peder Nielsen, f. 13. Marts 1890.

— Johanne Rasmussen (3), f. 13. November 1898.

Matr. Nr. 5. Bassumgaard.

1719 Jens Nielsen.

— Maren Rasmussen. — Hendes Søster Karen Rasmussen, død 1771. — R. Sørensen.

1748 Juul Jørgensen.

— Anna Sørensen.

(Jørgen Juulsen, f. 1756 (Indskr. hos Jørgen
Pedersen, Krogen).
(Simon — f. 1764
(Maren —
(Margrethe —

Steddatter Maren Juulsen — Boelsm. Chr Jespersen, Amstrup.

- 1768 Simon Jensen, f. 1748.
 — I Enke Anna Sørensen, f. 1714.
 — II Ane Simonsen. (I Juul Simonsen, f. 1769
 (II Ane — f. 1776
 (Karen — f. 1779
 (Johanne — f. 1782 — Fik Gaarden.
 (Jens — f. 1784
 (Maren — f. 1787
- Ca. 1800 Svigersøn Kristen Kristensen, f. 1765.
 — Karen Simonsen, f. 1779.
- 1834 Kristen Laursen, f. 1799.
 — Birthe Kirstine Nielsen, f. 1810.
 Peder Rasmussen.
 — Karen Nielsen (Søster til Laurs i Lunden).
 Niels Laursen, f. i Lunden 3. August 1847.
 — I Margrethe Christensen.
 — II Bodil Marie Rasmussen, f. 24. November 1857.
 Laurs Peter Laursen, f. 22. Januar 1894.
 — Martha Kirstine Laursen, f. 15. Juli 1900.

Matr. Nr. 6. Rødgaard.

- 1719 Niels.
 1737 Jørgen Hansen.
 1767 Hans Jørgensen (forlod Gaarden i Armod).
 1775 Søren Jørgensen, f. 1737.
 — I Karen Arntsdatter, f. 1750.
 — II Enke Birthe Juulsdatter, f. 1776.
- 1801 Rasmus Pedersen, f. 1780.
 — Birthe Juulsdatter, f. 1776. (Søren Rasmussen, f. 1800.
 Gaarden udflyttet.
- Ca. 1805 Jens Sørensen, f. 1769.
 — I Ingeborg. — II 1816 med Johanne Jensdatter.
 — III 1840 Birthe Juulsdatter, f. 1776.
 (I Peder Jensen, Gmd. i Smederup. — Else Mortensen.
 (Hans — f. 1807. — Grethe Mogensen.
 (Jens — f. 1817. — Ane Jakobsen.
 (Ingeborg — f. 1819. — Gmd. R. Nielsen, Halling.
 (Helle — f. 1824. — Lærer Jensen.
 (Maren — f. 1830. — R. Mortensen, Falling.
 (Søren — f. 1813. — Maren Hansen.
 (II Niels — f. 1826.
 (Jens — Gmd. i Lerdrup. — Birthe.
 (Maren — — Jakob Mogensen, Spillemand.
 (Simon — døde ung.

Søn Jens Jensen, f. 1817.

— Birthe Mortensdatter, f. i Ørting, kom derfra til Alrø.

Søn Jens Jensen, f. 26. Juli 1847.

— Jensine Sørensen. (Birthe Jensen. — Gmd. Jørgen Jensen, Falling.
(Kirsten — — Isak Hansen, Østergaard.

Isak Hansen. — Kirsten Jensen (bestyrede Gaarden).

Jørgen Jensen, Falling. Gaarden bestyres af Sønnen Jens Jensen,
f. 6. April 1899.

Matr. Nr. 7. Volderupgaard.

1719 Morten Pedersen.

Søn Poul Mortensen.

1735 Søren Sørensen, f. 1704.

Antagelig g. m. Ane Jensen, f. 1705.

Søren Jensen, f. 1723.

— Ane Pedersen, f. 1733. (Jens Sørensen, Gylling.
(Kirsten — f. 1764. Fik G.
(Rasmus — f. 1768.
(Margrethe Sørensen, f. 1773.

1789 Svigersøn Søren Sørensen, f. 1765, død 1828.

— I Kirsten Sørensen, f. 1764, død 1805.

— II Margrethe Sørensen, f. 1772.

(I Søren Sørensen, Gmd. i Lerdrup (8) — Ung Søren.
(Ane — — Ole Andersen, Falling.
(Maren — — Jørgen Sørensen, Gangsted.
(Jens — — Enke Karen Andersdatter, Fillerup. *)
(II Ane Grethe Sørensen. — I Jørgen Jensen.
(— II Hans Jensen Tornemann, Falling.
(Ane — — Rasmus Sørensen, Gylling Skov.
(Kirsten — — Abraham Andersen, Amstrup.

*) Mine Bedsteforældre.

1805 Fæstegaard.

1828 Peder Andersen, f. 1804.

— Enke Margrethe Sørensen, f. 1772.

1856 Rasmus Mortensen (Falling).

— I Ane Marie Abrahamsen.

— II Karen Pedersen (Gosmer), f. 25. Januar 1845.

(Vilde ikke have Mogens Sørensen fra 8).

(I Isak Rasmussen, f. 1855, død 1874.
(Morten — f. 1860, død 1874.
(Abraham — f. 1862.
(Marie Kirstine Rasmussen, f. 1867, død 1877.
(Rasmus Rasmussen, f. 1872, død 1/2 Aar gl.
(II Rasmus Peter — f. 18. Marts 1882. Ejer Sandergaard.
(Helene — f. 4. Jan. 1876. — Iver Rasm., Oldrup.
(Ane Marie — f. 4. Novbr. 1774.

- Ca. 1884 Peder Søren Pedersen (Aalstrup), f. 15. September 1857.
 — Enke Karen Pedersen, f. 25. Januar 1845.
 (Rasmus Thomas Pedersen, f. 9. Juni 1866.
- Ca. 1916 Rasmus Thomas Pedersen, f. 9. Juni 1886.
 — Ane Kirstine, f. Hansen, f. 26. Maj 1886.

Matr. Nr. 8. Lindencæsgaard.

- 1719 Poul Sørensen, død 1738.
 — Ane Olufsdatter.
- 1738 Peder Nielsen.
 — Ane Nielsen, f. 1718.
- 1774 Niels Pedersen, f. 1749.
 — Maren Sørensen, f. 1762. (Ane Nielsen, f. 1782.
 (Maren — f. 1785.
- 1789 Mogens Jensen (Falling 2), f. 1756.
 — I? II Kirsten Pedersen, f. 1778.
 (Datter af P. Jespersen, Lerdr.) (Karen Mogensen, f. 1800
 (Jens — f. 1808
 (Peder — f. 1804
- 1805 Hans Mogensen, f. 1772.
 — Enke Kirsten Pedersen, f. 1778. (Ane Hansen, f. 1806.
- Ca. 1822 Svigersøn Søren Sørensen, f. 1790.
 — Karen Mogensen.
 (Søren Sørensen, f. 1823. Søren Lerdrup, Gdr. i Snerild.
 (Kirsten — f. 1825.
 (Mogens — f. 1827. Fik Gaarden, ugift.
 (Hans — f. 1829.
 (Margrethe — f. 1831. — 1863 med Abrah. Andersen, Amst.
 (Ane — f. 1833.
 (Jens — f. 1839.
- Mogens Sørensen, f. 12. Marts 1827, død 1914, ugift.
 Kristian Simonsen.
- Rasmus Klausen (tidligere Mejerist i Gyllingnæs), f. 29. Aug. 1878.
 — I Dagmar Riis. — II Johanne Riis, f. 14. September 1887.
 Kristian Pedersen, f. 12. Marts 1868.
 — Mette Louise Pedersen, f. 25. August 1876.
- Ca. 1938 Søren Bjerg Pedersen, f. 10. December 1907. Gaarden brændte
 30. September 1940.

Matr. Nr. 9. Toffegaard.

- 1719 Jens Poulsen.
- 1737 Jørgen Jensen (Amstrup).
 — Margrethe Jensen, f. 1721. (Ane Jørgensen, f. 1751.
 Broder S. Jensen, Nr. 71. (Søskende arver.

1772 Frands Berntsen, død 1772.

- Ane Jørgensen, f. 1751. (Niels Berntsen. Hmd. i Amstrup.
(Rasmus, blev Hmd. i Lerdrup.
(Jakob, Ørndslev.
(Maren — Just Jensen, Aals.

Var kun forlovet, dog en Søn, R. Frandsen, f. 1772.

1772 Søren Rasmussen, f. 1741.

- Ane Jørgensen, f. 1851.

- (Jørgen Sørensen, f. 1775.
(Ane — f. 1777.
(Rasmus — f. 1780.
(Margrethe — f. 1782.
(Maren — f. 1786.
(Jens — f. 1791.

1792 Anders Nielsen, f. 1760.

- Enke Ane Jørgensen, f. 1851.

1792 Anders Nielsen, f. 1760.

- Enke Ane Jørgensen, f. 1851.

Ca. 1824 Jens Nielsen, Snedker, f. 1788.

- I Sidsel Mogensen, f. 1800, død 1829.

- II Karen Jespersen, f. 1810 (Stedfader S. Jensen, Lerdrup).

- (Kirsten Jensen, f. 1827 — i Haldrup.
(Niels — f. 1831
(Jesper — — Fik Gaarden.
(Sidsel — — Søren Sørensen, Gylling.
(Jens Jesper Jensen, Gmd. i Fensten.

Søn Jesper Jensen, f. 1833.

Svigersøn Peder Pedersen, f. 14. August 1879.

- Jensine Jensen, f. 12. Oktober 1878.

Søn Jens Pedersen, f. 22. Februar 1917.

Forsvunden Gaard i Lerdrup.

1719 Jørgen Pedersen.

- Ellen Sørensen (Fader Søren Steffensen, Ørting).

1729 Peder Jensen.

1736 Poul Jørgensen.

1748 Juul Jørgensen.

- Ane Simonsen, Amstrup.

Ingen Gaard 1787. — Mads Pedersen.

Afskrift af den ny Matrikul for Gylling Sogn

i Hads Herred, Aarhus Amt, 1847.

Den originale Afskrift opbevares i Sogneraadets Arkiv.

Gylling By.

Mattr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Sk.	Fdk.	Alb.
1	Præsteembedet	Sognepræst Møller	20	2	2	2 ¹ / ₂
2	Degneembedet	Degnen Søren Wissing		4	3	1 ¹ / ₂
3	Skolelærerembedet	—		4		2
4	R. Hjernøe	Ejeren	5	5	1	3 ³ / ₄
5	S. Sørensen	—	5		2	1 ¹ / ₄
6	R. Pedersen	—	5	3	1	1 ¹ / ₄
7	J. Jensen — Niels Pedersen	—	5	3	3	1
8	S. Rasmussen	—	3	3	3	1 ¹ / ₂
9	Albr. Jensen	—	4	6	1	1 ¹ / ₂
10	J. Andersen	—	4	3	3	2 ³ / ₄
11 a	M. Jensen, Torrild	—	4	3	3	2 ¹ / ₂
11 b	And. Pedersen	—			1	2 ³ / ₄
11 c	R. Nielsen — Just Jørgensen	—		3	2	2 ¹ / ₄
12 a	J. Sørensen, Rørth	—	5	1	2	1 ¹ / ₄
12 b	And. Rasmussen — Rasmus Andersen	—			2	
13	M. Christensen	—	5	1	2	2 ³ / ₄
14	P. Madsen	—	4	3	3	3 ³ / ₄
15	S. Jepsen — Rasmus Sørensen	—	5	3	2	2 ³ / ₄
16	N. Christensen — Espen Rasmussen ..	—	4	5		2 ³ / ₄
17	P. Poulsen — Ras. Andersen	—	5	3	3	1 ¹ / ₂
18 a	Chr. Jensen	—	5	1	3	1 ¹ / ₂
18 b	N. Pedersens Enke	—		2		2
19 a	N. Pedersens Enke	—		2		2 ³ / ₄
19 b	Chr. Jensen	—	1	7	3	
19 c	R. Espensen	—		6	3	1 ¹ / ₂
20	R. Rasmussen Hjernøe	—	2	4		1 ¹ / ₂
21	Isaak Andersen	—	6	1		1 ³ / ₄
22 a	Isaak Andersen	—	2	3	3	2 ³ / ₄
22 b	J. Sørensen — Jakob Mogensen	—		4	2	1
22 c	Isaak Andersen	—		4	1	2 ³ / ₄
22 d	S. Hansen Sjæleglad	—		3	1	
22 e	L. Jensen	—		1	3	1 ¹ / ₂
23	M. Jørgensen — Ras Jensen	—	3		3	1 ¹ / ₄
24	J. Jensen — Niels Thomsen	—	5	3	3	1 ¹ / ₂
25	Poul Jensen	—	5	3	1	1 ¹ / ₄
26	S. Pedersen — R. Johan Wissing	—	5	6	3	1 ¹ / ₄
27 a	Chr. Rasmussen — Chr. Christensen ..	—	5	3	3	1 ¹ / ₂
27 b	R. Christensen	—		1		2 ¹ / ₄

Gylling By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Sk.	Fdk.	Alb.
28 a	Laurs Jensen.....	Ejeren	4		2	2
28 b	P. Poulsen.....	—			1	2 ³ / ₄
28 c	J. Jensen Skov.....	—			2	
28 d	P. Sørensen.....	—			2	
29 a	S. Pedersen, Aalstrup - Fr. V. Pedersen	—	4	2	1	1/2
29 b	R. Frederiksen	—		4	1	3/4
30	J. Mogensen, Oldager - Niels Eriksen .	—	3	2	3	1 1/2
31	S. Jensen — Anders Poulsen.....	—	4	5	3	1
32	K. Rasmussen	—	4	4		3/4
33	Morten Jørgensen — Peder Mortensen	—	5	1	1	2
34	J. Rasmussen	—	4	5	2	1 1/4
35	J. Hansen	—	3	2	3	1/2
36 a	H. Andersen	—	4	5		2 1/2
36 b	P. Poulsen — Ras. Andersen	} Er fejlagtig opført her, men staar un- der 28 b c d			1	2 ³ / ₄
36 c	J. Jensen Skov.....				2	
36 d	P. Sørensen.....				2	
37	Just Poulsen — Jens Pedersen	Ejeren	3	3		1/2
38	M. Hansen.....	—	5	6	2	2
39 a	P. Jensen — Peder Pedersen	—	5	3		3/4
39 b	H. Madsen — Smed Søren Bendixen ...	Ras Rasmussen			1	2 ³ / ₄
40	J. Markussen — Jens Jensen.....	Ejeren	5	4		
41	J. Jensen, Hindballe	—	5	5	1	
42 a	Proprietær R. St. Aubyen — Krohn ...	—	31	5	3	1/4
42 b	—	Ejeren (Skovstyld)	3		1	2
42 c	—	Ejeren			3	2 1/2
43	R. Sørensen Busch -- Ras Rasmussen	—	1	3	3	1 1/2
44	R. Christensen	—		2	3	
45	F. Rasmussen	—		2	3	3/4
46	J. Justesen -- Morten Jørgensen	—	1	5	3	1
47	M. Jensen — Ras. Hansen	—	1	7	2	2 ³ / ₄
48	N. Jørgensen.....	—	1	6	3	1/2
49	J. Frederiksen — Laurs Jeppesen	—				1 1/4
50 a	J. Jensen Skov — Ras Poulsen.....	—		2	3	3/4
50 b	N. Sørensen — Niels Poulsen	—				1 1/4
51 a	J. Jensen Skov.....	—		6	2	2 1/4
51 b	P. Jensen Smed — Laurs Jensen.....	—		4	3	1/4
51 c	J. Jensen Skov	—				1 1/2
52 a	J. Jensen Skov.....	—	4			1/4
52 b	Jørgen Rasmussen	—			1	1/4
53	Just Jørgensen	—		4	3	1/2
54	P. Sørensen	—		2	2	1 1/4
55 a	S. Jensen — Niels Rasmussen.....	—		2	2	3/4
55 b	Johan Dihm	—		2	2	1/4
56	J. Jensen Skov	—		3	1	2 1/4
57	S. Frederiksen — Ras Laursen	—		2	1	2 1/2
58	R. Hansen — Jørg. Espensen Fisker...	—		2	1	2 1/4
59	N. Sørensen.....	—		4	1	
60	J. Rasmussen, Jordemoderhuset	—		2	2	2 1/4
61	P. Pedersen Væver — Ras Pedersen...	—		2	2	2 1/4

Gylling By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Skp.	Fdk.	Alb.
62	Espen Jensen — Ras Espensen.....	Ejeren		6	1	1 1/2
63	R. Frederiksen	—	1		2	2 1/4
64	Mog. Pedersen	—	1	1		1 3/4
65	H. Hansen — Hans Jensen, Rørth	—		7	3	2
66	R. Jensen — Peder Nielsen	—	1	5	2	2 1/2
67	H. Jørgensen — Ras Hansen.....	—	1		2	1 3/4
68	B. Sørensen — Jakob Pedersen.....	—	2	1	3	2 1/4
69	R. Jeppesen.....	—		3	1	1/2
70	S. Hansen	—		4	3	2 3/4
71	Sv. Hansen Sjøleklad	—	2			1/4
72 a	Ped. Madsen	—		5	0	1 3/4
72 b	M. Jensen, Murer	—		1	3	2 1/2
73	O. Jensen	—		6		
74	Jør. Rasmussen	—	1	6		2 1/2
75	Fr. Jensen	—	1	6		2
76	N. Jensen — Jens Nielsen	—	1	1		1/2
77	Mat. Rasmussen	—		6	2	1 3/4
78	Chr. (Sørensen) Simonsen	—		1	1	
79 a	P. Sørensen.....	—		6	2	1 3/4
79 b	Hans Andersen m. fl.....	—				3/4
80	S. Hansen — Jens Pedersen	—		1	1	3/4
81	P. Poulsen	—		1	2	1
82	P. Sørensen Svendgaard	—	1	5		2 1/2
83	N. Jørgensen.....	—		1		2 1/4
84	Sejer Jensen, Fensten	—			2	1/4
85 a	Chr. Rasmussen — Peder Pedersen ...	—				1 1/4
85 b	Peder Sørensen Svendgaard	—		2	2	2
86	N. Christens. Junker - Fr. Ditlev Jensen E.	—		2	2	2
87	N. Fr. Hasse - C. Wickmann - A. Arntsen	—		2	3	2 3/4
88	N. Poulsen.....	—		2	1	2 3/4
89 a	J. Jørgensen — Knud Rasmussen.....	—		2	1	2 3/4
89 b	Forp. Walter	—		2	1	2 3/4
90 a	Chr. Poulsen	—				1
90 b	S. Jørgensen Kusk.....	—		2	1	1
91	M. Justesen	—		2	3	1 1/4
91 a	Rasmus Sejersens	Laurs Jensen			1	1/2
91 b	Peder Nielsen	Ejeren		2	2	3/4
92 a	N. Hansen	—				2 1/4
92 b	J. Jensen Skov — Ras Poulsen.....	—		2	2	1
93	Præsteembedet	J. Svendsens Enke				1 1/2
94	{ H. Rasmussen - Sejer Jensen	Ejeren				1 1/2
	{ S. Rasmussens Enke					
95	S. Frederiksen — Ras Laursen	—				1 1/4
96	R. Kristensen	—				1
97	O. Klausens Enke	—				1
98	N. Rasmussen — Søren Nielsen	—				1/4
99	M. Andersen — M. Chr. Dihn	—				1/2
100	S. Jespersen	—				1/2
101	R. Christensen -- Johan Dihn.....	—				1/2

Gylling By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Skp.	Fdk.	Alb.
102	S. Thygesen — Anders Sørensen	Ejeren				1
103	P. Damberg — Jeppe Jensen	—				1 ¹ / ₂
104	M. Pedersen	—				2 ¹ / ₂
105	H. Mogensen — J. Justesen	—				1
106	S. Christensen, Jordemoderhuset	—				3/4
107	J. Justesen	—				3/4
108	Jø. Justesen	—				1 ³ / ₄
109	Samtlige Gaard- og Boelsmænd	Byens Smed. H. Rasmussen, P. Jensen				11 ¹ / ₄
110	—	Jh. Nielsen, Fattighuset				1/4
111	Grev Dernath og Ejerne af Nr. 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61 og 73		1	2	1	
111 a	Ole Jensen	Ejeren		1	3	1
111 b	J. Frederiksen, Poul Nielsen	—		2		1 ³ / ₄
111 c	Ejeren og Brugeren af Nr. 50 til 61, 85 til 89, 90 b, 91 og 92			7	1	1/4
112	Ejeren af Nr. 43, 46, 47, 74 og 75	—		2		2
113	Grev Dernath og Ejerne af Nr. 16, 21, 32, 46, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 82, 85, 86 og 92		1	2	2	1
114	Ejeren af Nr. 10, 19, 20, 21, 23, 33, 42 og 48		1	6	3	2 ³ / ₄
115	Grev Dernath og Ejeren af Nr. 50, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 87, 88, 89, 90 og 91			3	1	3/4
Lodsejerne, Byens Beboere: Gadepladsen med Bækken og Vanddammen samt Stræderne. Sognets Beboere: Kirkegaarden.						
Tilsammen . .			259	3	1	

Leerdrup By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Skp.	Fdk.	Alb.
1	Falling Kirke	Kirkesanger A. Pedersen		1	1	2 ¹ / ₄
2	S. Jensen	Ejeren	5	3	2	2 ¹ / ₄
3	S. Andersen — Jens Sørensen	—	5	2		2
4	P. Jensen	—	5	2	2	2
5	Chr. Laursen	—	4	6	2	2 ¹ / ₄
6	J. Sørensen — Jens Jensen	—	5	2		2 ¹ / ₂
7	P. Andersen	—	5	3	1	2 ¹ / ₂
8	S. Sørensen Jensen, Lindegaard	—	5		1	1 ¹ / ₄
9 a	J. Nielsen, Toftgaard	—	4	7	3	1 ³ / ₄
9 b	J. Hansen	—		4	1	1/4
10	J. Hansen i Halkjær	—	3	2	2	2 ¹ / ₄
11	Propr. R. St. Aubye — Krohn	Under 42, Gylling	3	6	3	1
12	P. Pedersen — Peder Sørensen	Ejeren	1		1	

Leerdrup By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Skp.	Fdk.	Alb.
13	Ja. Jørgensen	Ejeren		3	2	3/4
14	S. Sørensen Hjernøe	—	1			3/4
15	R. Simonsen	—		5	1	2
16	J. Nielsen	—		1		3/4
17	Joh. Overbæk	—		3		1 1/2
18	B. Møller	—		4	1	1 1/4
19	P. Nielsen	—		2	1	1 1/2
20	S. Jensen	—				1 1/4
21	R. Pedersen med Bolig i Fattighuset ..	—				1 1/2
22	And. Christoffersen — Hans Christensen	—				2
23	Chr. Hansen — Mette Christiansdatter	—				1 1/2
24	C. Jørgensen	—				1 1/2
	Byens Beboere	Gadepladsen				

Søby By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Skp.	Fdk.	Alb.
1	Skolelærerembedet	Skolel. J. Rasmussen			1	2 1/4
2	Stamhuset Rathlousdal	J. Sørensen	8	3	2	1 1/2
3	—	M. Rasmussen. Simon Sørensen. Hans Petersen	7	4	3	1 3/4
4	—	K. Jensen	3	5	2	1 1/2
5	—	And. Mikkelsen	3	7	3	3/4
6	—	Poul Sørensen	4		3	2 1/4
7	—	N. C. Mikkelsen	5	3	3	2 1/2
8	—	A. Mikkelsen		2	3	1 1/4
8 a	—	Thomas Rasmussen		2	3	1/4
8 b	—	Rasmus Nielsen				1
9	—	H. Mikkelsen		3		2 3/4
10	—	K. Jensen		2	2	1
11	—	Sejer Rasmussen		2	1	3/4
12	— Fredskov	Besidderen				
	— Gadepladsen	Byens Beboere				
		Tilsammen ..	34	6	1	1/4

Den øvrige Del af denne By anført under Gosmer By.

Gylling Sogns samlede Hartkorn.

	Hartkorn			
	Td.	Skp.	Fdk.	Alb.
Gylling By	259	3	1	
Leerdrup By	54		3	1 1/2
Søby By	34	6	1	1/4
Tilsammen ..	348	2	1	1 3/4

Dette at være een rigtig Afskrift af den nye Matrikul for Gylling Sogn, Hads Herred, attesteres.
Matrikuls Kontoret, den 1. Oktober 1847.

Balsløw.

Gylling Sogns Folketal.

15. August 1769	673	1. Februar 1880	1128
1. Juli 1787	695	1. Februar 1890	1260
1. Februar 1801	699	1. Februar 1901	1293
1. Februar 1834	966	1. Februar 1906	1272
1. Februar 1840	1029	1. Februar 1911	1270
1. Februar 1845	1078	1. Februar 1916	1238
1. Februar 1850	1105	1. Februar 1921	1276
1. Februar 1855	1090	5. Novbr. 1925	1265
1. Februar 1860	1094	5. Novbr. 1930	1228
1. Februar 1870	1144	5. Novbr. 1935	1108

For Overensstemmelse med Statistisk Dep. Tællinger garanteres ikke.

Aarhus Amts Inddeling.

Herreder:	Kommuner:	Herreder:	Kommuner:
1. Hads Herred:	1. Torrild. 2. Hundslund. 3. Ørting-Falling. 4. Alrø. 5. Gylling. 6. Gosmer-Halling. 7. Randlev-Bjerager. 8. Odder. 9. Saxild-Nølev.	4. Framlev Herred:	1. Harlev-Framlev. 2. Storning-Stjær-Galten. 3. Sjelle-Skjørring. 4. Skivholme-Skovby (Borum).
2. Ning Herred:	1. Tunø. 2. Beder-Malling. 3. Astrup-Tulstrup-Hvilsted. 4. Thiset. 5. Maarslet. 6. Holme-Tranbjerg. 7. Ormslev-Kolt. 8. Viby.	5. Sabro Herred:	1. Harlev-Framlev. 2. Storning-Stjær-Galten. 3. Lyngaa. 4. Vithen-Haldum-Hadsten (Foldby).
3. Hasle Herred:	1. Aaby. 2. Vejlbj. 3. Tilst-Kasted. 4. Brabrand-Aarslev. 5. Borum-Lyngby. (Hasle). (Borum ligger i Framlev Herred).	6. Vester Lisbjerg Herred:	1. Grundfør-Spørring. 2. Søften-Foldby. (Foldby ligger i Sabro Herred). 3. Trige-Ølsted. 4. Hasle-Skejby-Lisbjerg. (Hasle ligger i Hasle Herred). 5. Elev. 6. Elsted.